

नेपाल व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१/८२

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
थापाथली, काठमाडौं

नेपाल व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१/८२

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
थापाथली, काठमाडौं

फोन नं. : ९७७-१-५३२८४०६, ५३४५९१३, ५३४५९४६, ५३४५९४७, ५३४५९४८

इमेल: info@nsonepal.gov.np

वेबसाइट: www.nsonepal.gov.np

प्रकाशकः

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

कृषि तथा पशुपन्छी गणना शाखा

थापाथली, काठमाडौं

फोन नं. : ९७७-१-५३२८४०६, ५३४५९९३, ५३४५९४६, ५३४५९४७, ५३४५९४८

इमेल: info@nsonepal.gov.np

वेबसाइट: www.nsonespal.gov.np

ISBN : 978 – 9937 – 9888 – 3 – 4

प्रकाशन प्रति: १५०

प्राक्थन

नेपालमा कुखुरापालन परम्परागत घरायसी उपभोगमा सीमित नरही पछिल्ला वर्षहरूमा व्यावसायिकरूपमा तीव्र गतिमा विस्तार हुँदै गएको छ। छोटो अवधिमै लगानीको प्रतिफल प्राप्त हुने, सीमित जमिन र पूँजीका साथ पनि सञ्चालन गर्न सकिने विशेषताका कारण यस व्यवसायले किसान तथा साना उद्यमीहरूबीच लोकप्रियता हासिल गरेको छ। फलस्वरूप, पोल्ट्री व्यवसायले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँदै आएको छ र यससम्बन्धी तथ्याङ्कको आवश्यकता दिनानुदिन बढ्दै गएको छ।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले आवधिकरूपमा सञ्चालन गर्ने कृषिगणनाले कृषक परिवारले पालेका कुखुराको विवरण समेटे पनि देशभर व्यावसायिक रूपमा सञ्चालन भइरहेका पोल्ट्री फार्महरू, मासु तथा अण्डा उत्पादनको मात्रा, र ती व्यवसायहरूको संरचनासम्बन्धी आधिकारिक तथ्याङ्कको अभाव रहेको थियो। यही अभाव (Data Gap) लाई सम्बोधन गर्ने उद्देश्यले राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण सञ्चालन गरी यस प्रतिवेदनमार्फत् त्यसको नतिजा प्रस्तुत गरेको हो।

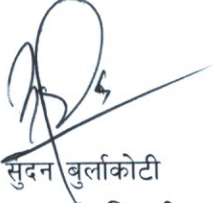
सर्वेक्षणले देशभरका पोल्ट्री व्यवसायहरूबाट उत्पादित मासु तथा अण्डाको मात्रा, रोजगारी सिर्जना, पूँजी तथा खर्च संरचना, र राष्ट्रिय आयमा पुऱ्याएको योगदानजस्ता पक्षहरू समेटेको छ। यी नतिजाहरू कृषिगणना कै पूरक सूचनाका रूपमा नीतिनिर्माण, योजना निर्माण, अनुसन्धान तथा अन्य प्रयोजनका लागि उपयोगी हुने अपेक्षा गरिएको छ।

सर्वेक्षणको सम्पूर्ण व्यवस्थापन र प्रतिवेदन तयारी सहजीकरणमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नुभएका कार्यालयका उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी श्री दुण्डीराज लामिछाने प्रति म हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु। साथै, सर्वेक्षणको सञ्चालन र प्रतिवेदन तयारीमा नेतृत्व दिनुभएका शाखाका निर्देशक श्री तीर्थराज चौलागाँईलाई र प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न तथ्याङ्क अधिकृतहरू श्री विष्णु रेग्मी, श्री कृतिका चौधरी, श्री गीता भण्डारी, कम्प्युटर अधिकृत श्री डोल नारायण श्रेष्ठ, तथा तथ्याङ्क सहायक श्री सुरोज घजुलगायत सम्पूर्ण टोलीप्रति कृतज्ञता प्रकट गर्दछु।

सर्वेक्षणको फिल्ड कार्यमा समर्पणका साथ सहयोग गर्नुभएका जिल्लास्थित तथ्याङ्क कार्यालयका सम्पूर्ण कर्मचारी टिमलाई पनि धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु। साथै, सर्वेक्षण सञ्चालनका क्रममा प्राविधिक सल्लाह, सुझाव र सहयोग प्रदान गर्नुभएकोमा नेपाल पोल्ट्री महासंघ प्रति विशेष आभार व्यक्त गर्दछु।

अन्ततः आवश्यक सूचना र विवरण उपलब्ध गराई यो सर्वेक्षण सफल बनाउन सहयोग पुऱ्याउनु भएका सम्पूर्ण उत्तरदाता व्यवसायीहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै आगामी संस्करणको परिमार्जनमा पाठकवर्गबाट रचनात्मक सुझाव र प्रतिक्रिया प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु ।

असोज, २०८२

मधु सुदन बुर्लाकोटी
प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न कर्मचारीहरू

प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी - श्री मधु सुदन बुर्लाकोटी
उपप्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी - डा. शरद कुमार शर्मा
उपप्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी - श्री ढुण्डीराज लामिछाने
निर्देशक - श्री तीर्थराज चौलागाँई
तथ्याङ्क अधिकृत - श्री विष्णुराज रेग्मी
तथ्याङ्क अधिकृत - श्री कृतिका चौधरी
तथ्याङ्क अधिकृत - श्री गीता भण्डारी
तथ्याङ्क अधिकृत - श्री टिका राम महतो
कम्प्युटर अधिकृत - श्री डोल नारायण श्रेष्ठ
कम्प्युटर अधिकृत - श्री राजु पोखरेल
तथ्याङ्क सहायक - श्री सुरोज घजु

विषयसूची

विषय

पेज नं.

परिच्छेद - १ सर्वेक्षणको परिचय

१. नेपाल व्यवसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, २०८१/८२ को परिचय-----	१
१.१ पृष्ठभूमि-----	१
१.२ उद्देश्य-----	१
१.३ सर्वेक्षण विधि-----	२
१.३.१ अध्ययन क्षेत्र-----	२
१.३.२ व्यावसायिक कुखुरापालनको परिभाषा-----	२
१.३.३ तथ्याङ्कको स्रोत र नमूनाको आकार-----	२
१.३.४ तथ्याङ्क संकलन विधि-----	३
१.४ सन्दर्भ अवधि-----	३
१.५ जनशक्ति व्यवस्थापन-----	३
१.६ गणना सामाग्री व्यवस्थापन-----	४
१.७ तालिम सञ्चालन-----	४
१.८ लगत प्रशोधन र विश्लेषण कार्य-----	४
१.९ गुणस्तर नियन्त्रण-----	४
१.१० सरोकारवालासँगको छलफल-----	५
१.११ सर्वेक्षणको सीमा-----	५

परिच्छेद - २ संक्षिप्त नतिजा

१. प्रदेशअनुसार फार्म/कृषकको संख्या (वि.सं. २०७२ र २०८२ को तुलना)-----	६
२. सरकारी निकायमा दर्ताको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या-----	७
३. सञ्चालन वर्षको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या-----	८
४. वैधानिक स्थितिको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या-----	९
५. प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको लिङ्गअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या-----	१०
६. प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको उमेरअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या-----	१०
७. प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको शैक्षिक योग्यताअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या-----	११
८. फार्म/व्यवसायको मुख्य उत्पादनको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या-----	१२
९. कुखुरापालन व्यवसायमा रोजगारीको अवस्था-----	१२
१०. गणनाको दिन कुखुरा फार्ममा रहेका कुखुराको संख्या-----	१३
११. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा पालिएका कुखुराको संख्या-----	१४
१२. मासुका लागि पालिएको कुखुराको संख्या-----	१५
१३. अण्डाका लागि पालिएका कुखुराको संख्या-----	१५
१४. ह्याचारीमा पालिएका कुखुराको संख्या-----	१६
१५. मासु उत्पादन र बिक्री रकम-----	१७
१६. मासुका लागि पालिएको ब्रोइलर कुखुराको विवरण-----	१७
१७. अण्डा उत्पादन र बिक्रीबाट प्राप्त रकम-----	१८

१८. चल्ला उत्पादन, बिक्री र बिक्रीबाट प्राप्त रकम -----	१९
१९. कुखुराको मल (सुली) उत्पादन र बिक्री -----	२०
२०. प्रदेशअनुसार सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा रोग तथा अन्य कुनै कारणले फार्ममा रहेका कुखुरामा भएको क्षतिको विवरण प्रतिशतमा -----	२१
२१. सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा खरिद गरिएका चल्ला र दानाको खरिद विवरण -----	२१
२२. सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा चालु तथा पूँजीगत खर्चको विवरण -----	२२
२३. सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा स्थायी सम्पत्तिको विवरण -----	२३
२४. प्रदेशअनुसार सन्दर्भ अवधिमा स्थायी सम्पत्तिको विवरण -----	२४
२५. कुखुरापालन व्यवसायका लागि ऋण लिएका संस्था र कुखुरा फार्महरूको संख्या -----	२४
२६. कुखुरापालन व्यवसायको लागि थप ऋण आवश्यक रहेका फार्मको संख्या र ऋणको उद्देश्य -----	२५
२७. बीमा गरिएका फार्महरूको संख्या प्रतिशतमा -----	२६
२८. बीमा रकम दावी र दावी गरेको रकम प्राप्त गर्ने फार्महरूको संख्या -----	२६
२९. अनुदान पाउने फार्मको संख्या प्रतिशतमा -----	२७
३०. प्रदेशअनुसार कुखुरापालनका लागि छुट्टै व्यावसायिक भवन (खोर/घर) भएका फार्महरूको संख्याको प्रतिशत -----	२८
३१. कुखुरापालन व्यवसाय गर्नुअघिको प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको व्यवसाय/पेशा/क्षेत्रको आधारमा फार्मको संख्याको प्रतिशत -----	२८
३२. तालिम लिएका सञ्चालक/व्यवसायीहरूको संख्याको प्रतिशत -----	२९
३३. जैविक सुरक्षा प्रणालीको उपाय अपनाउने फार्महरूको संख्याको प्रतिशत -----	३०
३४. कुखुरापालन व्यवसायमा प्रभाव पार्ने पक्षहरू -----	३०
३५. मृत्यु भएका कुखुराको व्यवस्थापन -----	३१
३६. सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा व्यवसायको क्षमताअनुसार उत्पादनको अवस्था -----	३२
३७. व्यवसायीको मुख्य व्यवसाय कुखुरापालन हुनेको संख्या -----	३३
३८. कुखुरापालन व्यवसायको सञ्चालकको भावी योजना -----	३४
३९. कुखुरापालन व्यवसायको क्षमता कम वा व्यवसाय बन्द गर्नुका कारण -----	३४
४०. कुखुरापालन व्यवसायको हितका लागि सरकारले गर्नुपर्ने १५ वटा मुख्य मुख्य कार्यहरू -----	३५

तालिका सूची

तालिका १: प्रदेशअनुसार व्यावसायिकरूपमा कुखुरापालन गर्ने फार्म/कृषकको संख्या र प्रतिशत -----	६
तालिका २: प्रदेशअनुसार कुनै सरकारी निकायमा दर्ता भए/नभएका फार्महरूको अवस्था -----	७
तालिका ३: प्रदेशअनुसार सञ्चालन वर्षको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या -----	९
तालिका ४: प्रदेशअनुसार वैधानिक स्थितिको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या -----	९
तालिका ५: प्रदेशअनुसार सञ्चालक/व्यवसायीको लिङ्गअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या -----	१०
तालिका ६: प्रदेशअनुसार सञ्चालक/व्यवसायीको उमेरअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या -----	११
तालिका ७: प्रदेशअनुसार सञ्चालक/व्यवसायीको शैक्षिक योग्यताअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या -----	११
तालिका ८: प्रदेशअनुसार मुख्य उत्पादनको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या -----	१२
तालिका ९: प्रदेशअनुसार कुखुरापालन फार्म/व्यवसायमा संलग्न जनशक्ति -----	१३
तालिका १०: प्रदेशअनुसार गणनाको दिन फार्ममा रहेका कुखुरा संख्या -----	१४

तालिका ११: प्रदेशअनुसार सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा फार्ममा रहेका कुखुरा संख्या -----	१४
तालिका १२: प्रदेशअनुसार मासुका लागि पालिएका कुखुरा संख्या -----	१५
तालिका १३: प्रदेशअनुसार अण्डाका लागि पालिएका कुखुरा संख्या-----	१६
तालिका १४: प्रदेशअनुसार ह्याचरीमा पालिएका कुखुरा संख्या -----	१६
तालिका १५: प्रदेशअनुसार मासु उत्पादन र बिक्री-----	१७
तालिका १६: प्रदेशअनुसार मासुका लागि पालिएका ब्रोइलर कुखुराको विवरण-----	१८
तालिका १७: प्रदेशअनुसार अण्डा उत्पादन र बिक्रीबाट प्राप्त रकम -----	१९
तालिका १८: प्रदेशअनुसार चल्ला उत्पादन, बिक्री र बिक्रीबाट प्राप्त रकम -----	२०
तालिका १९: प्रदेशअनुसार कुखुराको मल (सुली) उत्पादन र बिक्री -----	२०
तालिका २०: सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा खरिद गरिएका चल्ला र दानाको खरिद विवरण-----	२२
तालिका २१: सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा चालु तथा पूँजीगत खर्चको विवरण (रु.हजारमा) -----	२२
तालिका २२: सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा स्थायी सम्पत्तिको विवरण -----	२३
तालिका २३: प्रदेशअनुसार सन्दर्भ (गत एक वर्ष) मा स्थायी सम्पत्तिको विवरण -----	२४
तालिका २४: कुखुरापालन व्यवसायको लागि ऋण लिएका संस्था र कुखुरा फार्महरूको संख्या ---	२५
तालिका २५: कुखुरापालन व्यवसायका लागि थप ऋण आवश्यक रहेका फार्मको संख्या र ऋणको उद्देश्यसम्बन्धी विवरण -----	२५
तालिका २६: बीमा रकम दावी र दावी गरेको रकम प्राप्त गर्ने फार्महरूको संख्या -----	२७
तालिका २७: कुखुरापालन व्यवसायमा प्रभाव पार्ने पक्षहरू -----	३१
तालिका २८: प्रदेशअनुसार कुखुरापालन व्यवसायको सञ्चालकको योजना -----	३४
तालिका २९: कुखुरापालन व्यवसायको क्षमता कम वा व्यवसाय बन्द गर्नुका कारण-----	३५

चित्र

चित्र १: प्रदेशअनुसार व्यवसायिक कुखुरापालन गर्ने फार्म/कृषकको २०७२ र २०८२ को अन्तर प्रतिशतमा -----	७
चित्र २: प्रदेशअनुसार कुनै सरकारी निकायमा दर्ता भए/नभएका फार्महरूको अवस्था (प्रतिशतमा) --	८
चित्र ३: प्रदेशअनुसार रोग तथा अन्य कुनै कारणले फार्ममा रहेका कुखुरामा भएको क्षतिको विवरण प्रतिशतमा-----	२१
चित्र ४: बीमा गरिएका फार्मको संख्या प्रतिशतमा-----	२६
चित्र ५: अनुदान पाउने फार्मको संख्या प्रतिशतमा-----	२७
चित्र ६: प्रदेशअनुसार कुखुरापालनका लागि छुट्टै व्यावसायिक भवन (खोर/घर) भएका फार्महरूको संख्याको प्रतिशत -----	२८
चित्र ७: कुखुरापालन व्यवसाय गर्नुअघिको प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको व्यवसाय/पेशा/क्षेत्रको आधारमा फार्मको संख्याको प्रतिशत -----	२९
चित्र ८: तालिम लिएका सञ्चालक/व्यवसायीहरूको संख्याको प्रतिशत -----	२९
चित्र ९: जैविक सुरक्षा प्रणालीको उपाय अपनाउने फार्महरूको संख्याको प्रतिशत -----	३०
चित्र १०: मृत्यु भएका कुखुराको व्यवस्थापन-----	३१
चित्र ११: व्यवसायको क्षमताअनुसार उत्पादनको अवस्था-----	३२
चित्र १२: व्यवसायीको मुख्य व्यवसाय कुखुरापालन हुनेको संख्या-----	३३

अनुसूची - १ विस्तृत तालिकाहरू

Table 1: Number of poultry firms by registration status for various background variables during the reference year -----	36
Table 2: Number of poultry firms by registration office for various background variables during the reference year-----	38
Table 3: Number of poultry firms by duration of operation (Years) for various background variables during the reference year -----	40
Table 4: Number of poultry firms by legal status for various background variables during the reference year -----	42
Table 5: Number of poultry firms by sex of proprietor/manager for various geographic areas during the reference year -----	44
Table 6: Number of poultry firms by age group of proprietor/manager for various background variables during the reference year-----	46
Table 7: Number of poultry firms by level of education of proprietor/manager for various background variables during the reference year -----	48
Table 8: Number of poultry firms by caste/ethnicity of proprietor/manager for various geographic area during the reference year -----	50
Table 9: Number of poultry firms by type of main production for various background variables during the reference year-----	52
Table 10: Number of poultry firms by size of person engaged for various background variables during the reference year-----	54
Table 11: Number of poultry firms by size of poultry raised for various background variables during the reference year -----	56
Table 12: Number of poultry firms, persons engaged, employees, salary/allowance/wages, poultry by various background variables during the reference year-----	58
Table 13: Number of poultry firms, persons engaged by types, salary, allowance, and wages during the reference year -----	60
Table 14: Number of firms and persons engaged by type of employee and sex during the reference year -----	62
Table 15: Number of poultry in the firms and in the Hatchery during the reference year -----	64
Table 16: Number of poultry firms by types of poultry raised in the enumeration day -----	66
Table 17: Number of poultry firms by place of baby chicken purchased from during the reference year -----	67
Table 18: Number of poultry firms by place of the product sold during the reference year -----	69
Table 19: Number of poultry firms by type of vaccination used during the reference year -----	71
Table 20: Number of poultry firms raised parent poultry in the hatchery during the reference year-----	73
Table 21: Number of poultry firms by baby parent chicken purchased country during the reference year-----	74
Table 22: Number of parent poultry firms by Place of baby chick sold to during the reference year -----	76
Table 23: Number of poultry firms by types of vaccination used for parent poultry during the reference year -----	77
Table 24: Number of poultry for Meat and Eggs production for sale and Eggs production for hatchery during the reference year-----	78
Table 25: Quantity (KG) of meat produced and sold amount during the reference year-----	80
Table 26: Number of Broiler Poultry raised for meat production and their uses during the reference year-----	82
Table 27: Number of broiler poultry firms by size during the reference year -----	83
Table 28: Number of Kuroiler and Giriraj poultry firms raised for meat production and their uses during the reference year-----	84
Table 29: Number of Kuroiler and Giriraj poultry firms by size during the reference year-----	85
Table 30: Quantity of egg (Crate) sold and income from eggs during the reference year-----	86

Table 31: Number of Layer poultry and egg production during the reference year -----	87
Table 32: Number of Layer poultry firms by size during the reference year -----	89
Table 33: Number of Kuroiler poultry and egg production during the reference year -----	90
Table 34: Number of parent poultry and quantity of eggs production during the reference year -----	92
Table 35: Baby chicks production and sales from hatchery during the reference year -----	94
Table 36: Parent poultry for meat during the reference year -----	95
Table 37: Poultry Manure production and sales during the reference year -----	96
Table 38: Loss of poultry by disease or other causes during the reference year -----	97
Table 39: Current Expenditure by various background variables during the refence year -----	98
Table 40: Expenditure made by poultry firms by type of expenditure items during the reference year -----	99
Table 41: Fixed Assets with Poultry Firms during the reference year -----	100
Table 42: Fixed assets by types of items during the reference year -----	101
Table 43: Number of poultry firms by loan status for poultry farming during the reference year -----	102
Table 44: Number of poultry firms by source of loan during the reference year -----	103
Table 45: Number of poultry firms by loan need or additional loan during the reference year --	104
Table 46: Number of poultry firms by purpose of loan taken during the reference year -----	105
Table 47: Number of poultry firms having insurance by various background variables during the reference year -----	106
Table 48: Number of poultry firms claimed insurance amount during the reference year -----	108
Table 49: Number of poultry firms that received insurance amount during the reference year -	110
Table 50: Number of poultry firms received grant during the reference year -----	112
Table 51: Number of poultry firms by purpose of subsidy during the reference year -----	113
Table 52: Number of poultry firms having separate commercial buildings during the reference year -----	114
Table 53: Number of Commercial building by ownership type and management status during the reference year -----	116
Table 54: Number of poultry firms by main occupation/profession/sector before starting the poultry business during the reference year -----	117
Table 55: Number of poultry firms whose principal operators/entrepreneurs received any training during the reference year -----	120
Table 56: Number of poultry firms implementing various biosecurity measures during the reference year -----	122
Table 57: Number of poultry firms by opinion on availability of government technical service during the reference year -----	124
Table 58: Number of poultry firms by opinion about availability of private technical service during the reference year -----	126
Table 59: Number of poultry firms by opinion on skill manpower availability during the reference year -----	128
Table 60: Number of poultry firms by opinion on bank interest rate during the reference year -	130
Table 61: Number of poultry firms by opinion on Market for the product during the reference year -----	132
Table 62: Number of poultry firms by opinion on quality of chicks during the reference year ---	134
Table 63: Number of poultry firms by opinion on quality of feed during the reference year ----	136
Table 64: Number of poultry firms by opinion on satisfaction with one's own business during the reference year -----	138
Table 65: Number of poultry firms by opinion on availability of vaccines/medicines during the reference year -----	140
Table 66: Number of poultry firms that how they manage disposal of dead chickens during the reference year -----	142
Table 67: Number of poultry firms by principal occupation of the main operator this main Business during the reference year -----	144

Table 68: Number of poultry firms by future business plan during the reference year-----	146
Table 69: Number of poultry firms with the reason for reducing capacity or closing the business during the reference year-----	148
Table 70: Number of poultry firms by production capacity during the reference year -----	150

अनुसूची - २ प्रश्नावली

अनुसूची - ३ नमुना छनोटको ढाँचा

प्रमुख नतिजा

१. नेपालका ७७ जिल्लामध्ये ७५ जिल्लामा मात्र व्यावसायिक रूपले कुखुरापालन गरेको पाइएको छ । मनाङ र मुस्ताङ जिल्लामा व्यावसायिक रूपले कुखुरापालन गरेको पाइएन ।
२. नेपालमा २२ हजार ९ सय २८ फार्म/कृषकहरूले व्यावसायिक कुखुरापालन गरेको पाइएको छ । जसमध्ये प्रमुख रूपमा २१,१०४ (९२.०%) ले मासु उत्पादन, १,७०६ (७.४%) ले अण्डा उत्पादन र ११८ (०.५%) ले चल्ला उत्पादन गर्दै आएका छन् ।
३. व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, २०८१/८२ मा कम्तीमा एक सरकारी निकायमा दर्ता गर्ने व्यावसायिक फार्महरू ६३.७ प्रतिशत रहेको पाइएको छ ।
४. कुल फार्महरूमध्ये ७९.५ प्रतिशत फार्महरू पुरुषले सञ्चालन गरेका छन् भने २०.५ प्रतिशत फार्महरू महिलाले मात्र सञ्चालन गरेको पाइएको छ । कुल फार्महरूमध्ये ९८ प्रतिशत भन्दा बढी फार्महरू व्यक्तिगत स्वामित्वमा सञ्चालित छन् । सञ्चालन वर्षको आधारमा नेपालमा ५-१४ वर्षदेखि सञ्चालित फार्महरूको संख्या सबैभन्दा बढी (११,९०५) छ भने ५ वर्षभन्दा कम समयदेखि सञ्चालित फार्महरू ९,५३० रहेका छन् ।
५. कुखुरापालन व्यवसायमा ३५ वर्षदेखि ४४ वर्ष उमेर समूहका प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीहरूको स्पष्ट बाहुल्यता रहेको देखिएको छ, कुल फार्ममध्ये ४४.८ प्रतिशत फार्महरूमा यसै समूहका प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायी रहेका छन् ।
६. कुखुरापालन व्यवसायमा संलग्न व्यवसायीहरूको शैक्षिक योग्यतालाई हेर्दा ५२.२ प्रतिशत उच्चमहिरूले माध्यमिक स्तर (९-१२) को शिक्षा प्राप्त गरेको देखिएको छ ।
७. नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायमा ६३,८८१ जना व्यक्ति संलग्न रहेको देखिएको छ । जसमध्ये ३७,३४७ (५८.५%) पुरुष र २६,५३४ (४१.५%) महिला संलग्न छन् ।
८. नेपालमा सन्दर्भ दिनमा जम्मा कुखुरा संख्या ३ करोड ३४ लाख ६५ हजार ९९१ रहेकोमा २४,५०२,१४७ ब्रोइलर, ६,५८२,४५३ लेयर्स, ४०७,१०४ कोइलर/गिरिराज, १,७२३,६०७ प्यारेन्ट/ग्रेण्ड प्यारेन्ट र २५०,६८० अन्य जातका कुखुरा रहेको देखिएको छ ।
९. सन्दर्भ वर्षमा नेपालमा कुल १२ करोड ७६ लाख ९८ हजार ८८८ कुखुरा रहेको देखिएको छ । जसमध्ये ११७,०९७,५४५ ब्रोइलर, ७,०१८,२७६ लेयर्स, १,२०७,३९६ कोइलर/गिरिराज, १,९७७,५११ प्यारेन्ट/ग्रेण्ड प्यारेन्ट र ३९८,१६० अन्य जातका कुखुरा रहेको देखिएको छ ।
१०. सन्दर्भ वर्षमा कुखुरामा लाग्ने रोग तथा अन्य विभिन्न कारणले नेपालमा रहेका ५१.२ प्रतिशत फार्ममा रहेका कुखुरामा क्षति भएको पाइएको छ ।
११. सन्दर्भ वर्षमा रु. ६०,९६,२८७६,३१६ मूल्य बराबरको मासु, रु. १४,८२१,३१०,६९१ मूल्य बराबरको अण्डा, रु. १०,२२६,८१७,२५० मूल्य बराबरको चल्ला र रु. १,०००,९३४,१४८ मूल्य बराबरको कुखुराको मल (सुली) उत्पादन भई बिक्री भएको पाइएको छ ।
१२. नेपालमा व्यावसायिक कुखुरापालनमा सन्दर्भ वर्षमा करिब रु. ७९ अर्ब चालु तथा पूँजीगत खर्च भएको देखिएको छ ।
१३. सन्दर्भ वर्षसम्म कुखुरापालन व्यवसायीसँग कुल रु. ६१ अर्ब ५० करोड २७ लाख ११ हजार ४६९ बराबरको स्थायी सम्पत्ति रहेको देखिएको छ ।
१४. सन्दर्भ वर्षमा करिब ८,५५९ (३७.३%) वटा फार्महरूले कुनै न कुनै वित्तीय संस्थामार्फत ऋण कारोबार गरेको देखिन्छ ।
१५. सन्दर्भ वर्षमा करिब ४.१ प्रतिशत कुखुरापालन फार्मले मात्र बीमा गरेको देखिएको छ । बीमा दावी गरेका फार्महरूमध्ये ५६.९ प्रतिशत फार्मको बीमा दावी मात्र स्वीकृत भई रकम प्राप्त गरेको पाइएको छ भने विगत ३ वर्षमा करिब ५.६ प्रतिशत फार्महरूले मात्र अनुदान पाएको देखिएको छ ।

१६. कुखुरापालनका लागि छुट्टै व्यावसायिक भवन (खोर/घर) भएका फार्महरू ९६.४ प्रतिशत रहेका छन् ।
१७. नेपालमा ३४.१ प्रतिशत व्यवसायीहरूले कुखुरापालनसम्बन्धी तालिम प्राप्त गरेको देखिएको छ ।
१८. फार्ममा मृत्यु भएका कुखुरालाई व्यवस्थापन गर्ने क्रममा ६६.१ प्रतिशत फार्मले गाड्ने, २६.८ प्रतिशतले बंगुरलाई दिने, ३.३ प्रतिशतले फोहरको कन्टेनरमा फाल्ने र ३.८ प्रतिशतले अन्य सुरक्षित विधि प्रयोग गर्ने गरेको देखियो ।
१९. कुखुरापालन व्यवसाय सञ्चालन गर्नेहरू मध्ये ६६.१ प्रतिशत व्यवसायीहरूको मुख्य व्यवसाय कुखुरापालन नै रहेको देखिएको छ ।
२०. कुखुरापालन व्यवसाय सञ्चालकको भावी योजनासम्बन्धी प्राप्त विवरण अनुसार नेपालमा ५५.७ प्रतिशत व्यवसायीले व्यवसाय यथावत् सञ्चालन गर्ने, ३५.० प्रतिशत व्यवसायीले व्यवसायको क्षमता वृद्धि गर्ने, ३.२ प्रतिशतले उत्पादनको क्षमता घटाउने र ६.२ प्रतिशतले व्यवसाय बन्द गर्ने योजना बनाएको देखिएको छ ।
२१. कुखुरापालन व्यवसायको क्षमता कम वा व्यवसाय बन्द गर्नुका मुख्य कारणहरू मध्ये बजारको अभावले ४५.० प्रतिशत, पूँजीको अभावले २०.५ प्रतिशत, चल्लाको गुणस्तरमा कमीले ३.३ प्रतिशत, दानाको गुणस्तरमा कमीले २.० प्रतिशत, व्यवस्थापनमा समस्याको कारणले ८.१ प्रतिशत, कामदारको अभावले २.० प्रतिशत, प्राविधिक सेवाको उपलब्धता नहुनुले २.३ प्रतिशत र अन्य कारणले १६.८ प्रतिशत रहेको पाइएको छ ।

१. नेपाल व्यवसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण, २०८१/८२ को परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा कुखुरापालनको सुरुवात प्राचीन समयदेखि नै हुँदै आएको देखिन्छ । सुरुसुरुमा घरायसी उपभोगका लागि मात्र थोरै संख्यामा कुखुरापालन गर्दै आएकोमा जनसंख्या वृद्धि, बदलिँदो परिवेश र उन्नत प्रविधि तथा नश्वको विकाससँगै विगत चार दशकदेखि नेपालमा कुखुरापालन व्यवसाय निकै द्रुत गतिमा फस्टाउँदै आएको छ । कुखुराको मासु र अण्डाको माग दिनानुदिन बढ्दै गएको परिप्रेक्ष्यमा यो व्यवसाय नेपालको सन्दर्भमा निकै महत्त्वपूर्ण रहिआएको छ । कम समयमै लगानीको प्रतिफल आउने, थोरै जमिन र कम पूँजी हुने व्यवसायी तथा किसानले समेत सजिलै व्यवसाय सञ्चालन गर्न सक्ने हुनाले हालका दिनमा यो व्यवसायले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा नै अहम् भूमिका निभाउँदै आएको छ ।

कुखुरापालन व्यवसायको भौतिक संरचना, रोजगारीको अवसर, आयआर्जनको स्थिति, वातावरणीय प्रभाव, कुखुरामा लाग्ने रोगको प्रकार र प्रकृति, सरकारी/गैरसरकारी सेवाको उपलब्धता लगायत व्यावसायिक उन्नतिको लागि सरकारसँगको अपेक्षा आदि समेटिएको तथ्याङ्क तथा सूचनाको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी नेपाल सरकार, साबिकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले आर्थिक वर्ष २०७१/७२ मा व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण सञ्चालन गरेको थियो। सो समयमा गरिएको सर्वेक्षणको महत्त्व, उपयोगिता र आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै कार्यालयले चालु आ.व. २०८१/८२ मा दोश्रो व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण सम्पन्न गरेको छ । सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरू यस व्यवसायको विकासका लागि आवश्यक नीति निर्माण तथा योजना तर्जुमा र अनुगमन एवं मूल्याङ्कनमा उपयोग गर्नुका साथै यस क्षेत्रको राष्ट्रिय लेखा अनुमान यथार्थपरक बनाउन उपयोगी हुने तथा अनुसन्धानकर्ता, व्यवसायी, विद्यार्थीहरू र यसमा चासो राख्ने सबै सरोकारवाला व्यक्तिहरूलाई पनि महत्त्वपूर्ण हुने विश्वास कार्यालयले लिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

नेपालमा सञ्चालनमा रहेका कुखुरापालन व्यवसायहरू (दर्ता भएका वा नभएका) को अवस्था (Status), वितरण (Distribution), बनोट (Structure) र प्रकृति (Nature) सम्बन्धी जानकारीका साथै ती व्यवसायहरूको जम्मा संख्या, व्यवसायबाट सिर्जित रोजगारी, मासु तथा अण्डा उत्पादन तथा बिक्री, सञ्चालन तथा पूँजीगत खर्च आदि विवरणहरूको सङ्कलन, प्रशोधन, विश्लेषण एवं व्याख्या गरेर सोको प्रकाशन गर्नु यस सर्वेक्षणको प्रमुख उद्देश्य हो । बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्नुपर्दा यस सर्वेक्षणका उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन् :

क) कुखुरापालन व्यवसायले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको कृषि क्षेत्रमा पुर्‍याएको योगदानको अनुमान गर्न सहयोग गर्नु ।

ख) कुखुरापालन व्यवसायको अवस्था, वितरण, बनोट र प्रकृतिको बारेमा सूचना उपलब्ध गराउनु ।

ग) यस क्षेत्रमा भएको सालबसाली खर्च, त्यसबाट उत्पादित वस्तुको उपयोगको बारेमा सूचना उपलब्ध गराउनु ।

घ) यस क्षेत्रमा रहेको रोजगारीको स्थिति, यस क्षेत्रले राष्ट्रिय आयमा ओगटेको अंश र त्यसको मात्रा पत्ता लगाउने ।

ङ) योजना तर्जुमा, नीति निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र अध्ययन/अनुसन्धान गर्न योजनाविद्, नीति निर्माता, प्राध्यापक, अनुसन्धानकर्ता, विद्यार्थी तथा सरोकारवालालाई तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने ।

१.३ सर्वेक्षण विधि

१.३.१ अध्ययन क्षेत्र:

नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण (Nepal Standard Industrial Classification) का अनुसार NSIC code ०१४६ subcode ०० मा पन्छीपालनसम्बन्धी क्रियाकलापहरू (टर्की, हाँस, कुखुरा, लौकाट, परेवा आदि) लाई राखिएको छ । सोही क्षेत्र अन्तर्गत रहेर व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१/८२ सञ्चालन गरिएको थियो । व्यावसायिक कुखुरापालन गरिएका नेपालका सबै प्रदेश र जिल्लाहरूमा यो सर्वेक्षण सञ्चालन गरिएको थियो । नेपालका ७७ जिल्ला मध्ये ७५ जिल्लामा व्यावसायिक रूपमा कुखुरापालन गरिएको यो सर्वेक्षणले देखाएको छ भने व्यावसायिक रूपमा कुखुरापालन नगरिएका जिल्लाहरू मनाङ्ग र मुस्ताङ्ग रहेका छन् ।

१.३.२ व्यावसायिक कुखुरापालनको परिभाषा:

व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१/८२ प्रयोजनको लागि व्यावसायिक कुखुरापालन भन्नाले वार्षिकरूपमा कम्तीमा ५०० वा पछिल्लो लटमा २०० वा सोभन्दा बढी संख्यामा कुखुरापालन गरी कुखुरा तथा अण्डा बिक्री वितरण गर्ने व्यवसायी/कुखुरापालक कृषक तथा प्यारेन्ट जातको कुखुरापालन गरी चल्ला उत्पादन एवम् बिक्री वितरण गर्ने ह्याचरीहरू समेत लाई जनाउँदछ । अतः सन्दर्भ अवधिमा सञ्चालनमा रहेका व्यवसायी/कृषकहरू तथा ह्याचरीहरूलाई मात्र यो सर्वेक्षणमा समेटिएको छ ।

१.३.३ तथ्याङ्कको स्रोत र नमूनाको आकार:

सर्वेक्षणको लागि पहिलो चरणमा सबै प्रदेश तथा जिल्लाका पालिकाहरूमा रहेका कृषि तथा पशु शाखा, चल्ला तथा दाना बिक्री वितरण गर्ने डिलर, सबडिलर, एग्रोभेटका साथै ह्याचरीहरूबाट उल्लिखित परिभाषा अनुसारका कुखुरापालक व्यवसायी/कृषक परिवारको किसिमअनुसारका वार्षिक कुखुरा संख्या सहितको विवरण प्राप्त गरिएको छ । जसअनुसार व्यावसायिक कुखुरापालन गर्ने जम्मा २२,९२८ व्यवसायी/कृषकको सूची तयार गरिएको छ । दोस्रो चरणमा यसै सूचीबाट आवश्यक संख्यामा व्यवसायी/कृषकको वैज्ञानिक विधि प्रयोग गरी two stage stratified sampling बाट ५८४ वटा Strata बनाई सोबाट नमुना छनौट गरी छानिएका व्यवसायी/कृषकहरूबाट विस्तृत विवरण संकलन गरिएको छ । नमुना छनोट विधि अनुसूची ३ मा राखिएको छ ।

१.३.४ तथ्याङ्क संकलन विधि

व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१/८२ को पहिलो चरणमा कागजी प्रश्नावली मार्फत सर्वेक्षणको परिभाषा भित्र परेका व्यावसायिक कुखुरापालन गर्ने फार्म/व्यावसायीहरूको सूचीकरणमा रहेको विवरण वि.स. २०८१ श्रावणदेखि आश्विन मसान्तसम्म संकलन गरिएको थियो । उक्त सूचीबाट वैज्ञानिक विधि प्रयोग गरी छनौटमा परेका फार्म/व्यावसायीहरूको फार्म/घरमा पुगी कागजी प्रश्नावलीमार्फत मुख्य प्रश्नावलीमा रहेको विवरणहरू वि.स.२०८१ फाल्गुन १ देखि वि.स.२०८२ वैशाखमसान्त सम्म संकलन गरिएको थियो । सर्वेक्षणमा प्रयोग गरिएको मुख्य प्रश्नावलीलाई अनुसूची २ मा राखिएको छ ।

१.४ सन्दर्भ अवधि:

व्यवसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१/८२ को लागि सन्दर्भ वर्ष र सन्दर्भ दिन गरी दुई किसिमका सन्दर्भ अवधि लिइएको छ । सन्दर्भ वर्ष भन्नाले मिति २०८० पौष १६ गतेदेखि २०८१ पौष १५ गतेसम्मको १२ महिनाको अवधिलाई मानिएको र सन्दर्भ दिन भन्नाले गणना भएको दिनलाई मानिएको छ । प्रश्नावली अन्तर्गत संकलन गरिने विभिन्न विवरणहरूको सन्दर्भ अवधि साधारणतया १२ महिनाको अवधिलाई मानिएको भएतापनि केही खास कुरामा भने सन्दर्भ अवधि गणनाको दिनलाई मानिएको छ । जस्तै: व्यवसायले गरेको चालु तथा पूँजीगत खर्च, अस्थायी कामदार संख्या, मासु तथा अण्डा उत्पादन तथा बिक्री आदिको विवरण लिँदा सन्दर्भ अवधि १२ महिनाको अवधिलाई मानी विवरण संकलन गरिएको छ भने स्थायी कामदारको संख्या, फार्ममा रहेका कुखुरा संख्या, कृषि ऋण, व्यावसायिक भवनको प्रयोग आदिलाई लिँदा गणनाको दिनलाई सन्दर्भ अवधि मानी विवरण संकलन गरिएको छ ।

१.५ जनशक्ति व्यवस्थापन

जनशक्ति व्यवस्थापनका लागि तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयका कार्यालय प्रमुखलाई मुख्य जिम्मेवारी तोकिएको थियो भने तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयमा कार्यरत गणक तथा सुपरिवेक्षकहरूबाट तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो । भरिएका प्रश्नावलीहरूको कोडिङ, इडिटिङ र डाटा इन्ट्रीका लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा तीन जना कर्मचारीहरू दुई महिनाका लागि करारमा भर्ना गरिएको थियो ।

१.६ गणना सामाग्री व्यवस्थापन

गणना सामाग्रीहरूमा प्रश्नावली र निर्देशिका राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट उपलब्ध गराइएको थियो भने अन्य आवश्यक सामाग्रीहरू सम्बन्धित तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट नै उपलब्ध गराइएको थियो ।

१.७ तालिम सञ्चालन

व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षणको लागि १८ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयका तथ्याङ्क समन्वय अधिकारीहरूको तालिम वि.स. २०८१ माघ १५ र १६ गते दुई दिने अधिकृत स्तरिय तालिम काभ्रेपलाञ्चोकको धुलिखेलमा सम्पन्न भएको थियो भने गणक तथा सुपरिवेक्षकको तालिम वि.स. २०८१ माघ २७, २८ र २९ गते तीन दिनको लागि ९ वटा पूर्वतर्फका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयका गणक

तथा सुपरिवेक्षकका लागि धनुषामा र पश्चिमतर्फका ९ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयका गणक तथा सुपरिवेक्षकका लागि बाँकेमा सञ्चालन गरिएको थियो । यसैगरी प्राप्त भरीएका प्रश्नावलीको कोडिङ, इडिटिङ र डाटा इन्ट्रीका लागि वैशाखको १५ र १६ गते राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा तालिम सञ्चालन गरिएको थियो ।

१.८ लगत प्रशोधन र विश्लेषण कार्य

विवरण संकलन गरिएका प्रश्नावलीहरू तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयका कर्मचारीहरूले चेकजाँच गरिसकेपछि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा एकीकृत गरिएको थियो । कार्यालयमा प्राप्त प्रश्नावली परीक्षणपश्चात कोडिङ/ईडिटिङ गरिएको थियो । कोडिङ/ईडिटिङ पश्चात लगत प्रविष्टिको लागि CSPro Software मा एप्लिकेसन तयार गरिएको थियो । करारमा लिएका जनशक्ति प्रयोग गरी लगत प्रविष्टिको कार्य सम्पन्न भएपश्चात कार्यालयका कर्मचारीहरूबाट Data editing र Cleaning को कार्य गरी Final dataset तयार पारिएको थियो र STATA Software प्रयोग गरी Data Analysis को काम सम्पन्न गर्नुका साथै Final printable table को तयारीको लागि MS Excel Software को प्रयोग गरिएको थियो । प्राप्त तालिकाहरूलाई विश्लेषण गरी अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो । विस्तृत तालिका अनूसूची १ मा राखिएको छ ।

१.९ गुणस्तर नियन्त्रण

समग्र सर्वेक्षण कार्यको गुणस्तर कायम गर्नका लागि प्रश्नावली तर्जुमादेखि तालिकीकरणसम्मका हरेक कार्यप्रक्रियामा सजगता अपनाइएको थियो । गुणस्तर कायम गर्नमा निम्न बमोजिमका पहलहरू गरिएको थियो ।

- प्रश्नावलीका प्रश्नहरूलाई सरल तथा सहज तरिकाले बुझ्न निर्देशिकामा विस्तृत व्याख्या र उदाहरणहरू दिइएको ।
- तालिम कार्यक्रममा निर्देशिकाको अध्ययनका साथै कक्षागत अभ्यासहरू गराइएको ।
- सूचीकरण र मुख्य प्रश्नावलीको तथ्याङ्क संकलन कार्यमा सूचीकरण भई रहेको अवधिमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयका अधिकृतस्तरका कर्मचारीहरूबाट प्रश्नावलीमा भएका विवरण संकलन गर्ने कार्यमा खटिएका कर्मचारीलाई कार्यक्षेत्रमै फाराम भर्ने क्रममै भेटी अनुगमन तथा निरीक्षण गरिएको ।
- तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषणका क्रममा असमाञ्जस्यता जाँचको लागि फिल्ड भेरिफिकेसन तथा फोनबाट सम्पर्क गरी स्पष्ट गरिएको ।
- फिल्डमा भएको कार्य प्रगति र समस्याहरूको बारेमा समय समयमा छलफल गरिएको थियो र प्राविधिक समितिबाट समेत सुझाव लिने कार्य गरिएको थियो ।

१.१० सरोकारवालासँगको छलफल

कुखुरापालन व्यवसायसँग सम्बन्धित सरोकारवालासँगको छलफल काभ्रेपलाञ्चोकको धुलिखेलमा २०८१ भाद्रमा सञ्चालन गरिएको थियो सो छलफलमा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालय, नगरपालिकाका कर्मचारीहरू र स्थानीय कुखुरापालन व्यावसायीहरूको उपस्थित थियो । केन्द्रमा सरोकारवालासँगको छलफल आश्विनमा संचालन गरिएको थियो सो कार्यक्रममा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, कृषि विभाग, पशुसेवा विभाग, नेपाल पोल्ट्री महासंघ र सो महासंघ अन्तर्गतका संघका प्रतिनिधिहरूको उपस्थिति थियो । समग्र सर्वेक्षणलाई मार्ग निर्देशन दिनको लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका उपप्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीको अध्यक्षतामा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, पशुसेवा विभाग, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका सम्बन्धित शाखाका निर्देशकहरू रहने गरी गठित प्राविधिक समितिमा पटक पटक छलफल गरिएको थियो । जिल्लास्तरमा समेत समन्वय कार्यालयका समन्वय अधिकारीहरूले सरोकारवालाहरूसँग छलफल गरी पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनुभएको थियो ।

१.११ सर्वेक्षणको सीमा

यस सर्वेक्षणले सन्दर्भ वर्षमा वार्षिक रूपमा ५०० भन्दा कम कुखुरापालन गरेका वा अन्तिम लटमा २०० भन्दा कम कुखुरापालन गरेका कुखुरा तथा अण्डा बिक्री वितरण गर्ने फार्म/व्यवसायी/कृषक लाई समेटेको छैन ।

व्यावसायीक रूपमा कुखुरापालन गर्ने कृषक तथा फार्मको विवरण द्वितीय स्रोत (सरकारी निकायहरूसँग भएको सूची, आर्थिक गणना, स्थलगत सूची संकलन आदि) बाट संकलित गरिएको थियो । यी सूची पूर्णरूपमा औपचारिक/व्यवसायी हुन् भनि एकिन नभएको भएतापनि नमुना छनौटमा समावेश भएकाले यस सर्वेक्षणको नतिजामा सामान्य हेरफेर हुन सक्छ ।

परिच्छेद — २ संक्षिप्त नतिजा

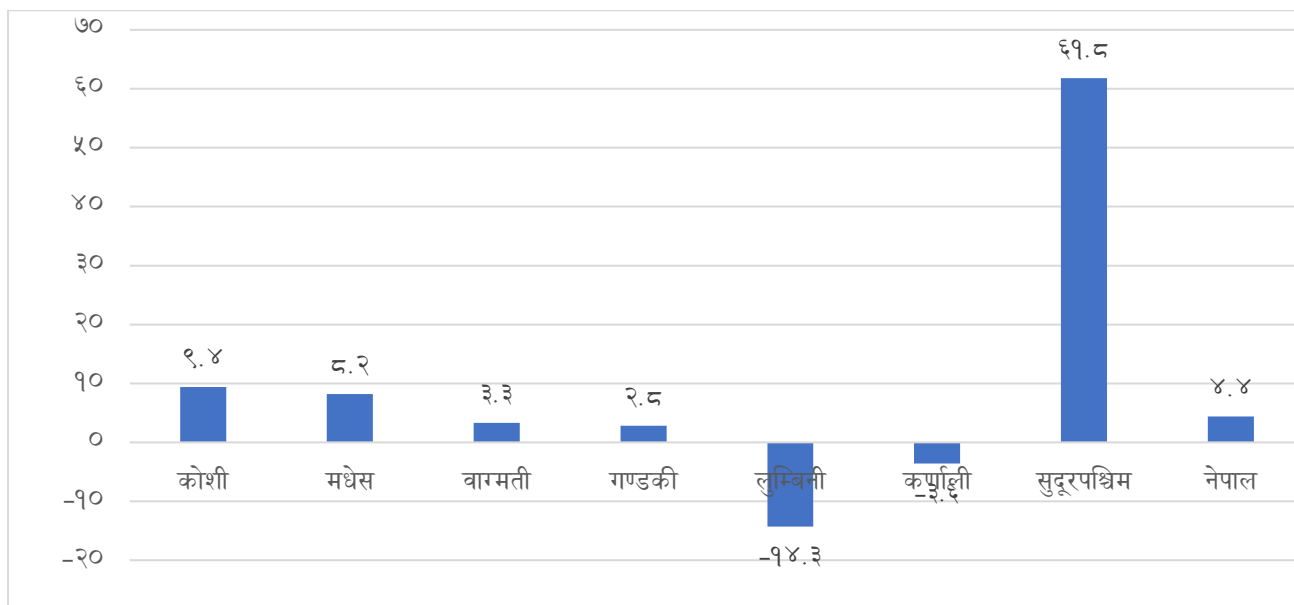
१. प्रदेश अनुसार फार्म/कृषकको संख्या (वि.सं. २०७२ र २०८२ को तुलना)

नेपालमा व्यावसायिक रूपमा कुखुरापालन गर्ने फार्म/कृषकहरूको संख्या वि.सं. २०७२ मा २१,९५६ थियो, जुन वि.सं. २०८२ मा बढेर २२,९२८ पुगेको छ। यस १० वर्षको अवधिमा कुखुरा फार्मको संख्यामा समग्रमा ४.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। सुदूरपश्चिम प्रदेशमा कुखुरा फार्मको संख्यामा सबैभन्दा उच्च वृद्धि (६१.८%) देखिएको छ, जसले यस क्षेत्रमा कुखुरापालन व्यवसाय तीव्र गतिमा विस्तार भइरहेको संकेत गर्छ। उक्त अवधिमा लुम्बिनी (-१४.३%) र कर्णाली (-३.६%) प्रदेशहरूमा कुखुरा फार्मको संख्यामा कमी आएको देखिएको छ। कोशी, मधेश, बागमती र गण्डकी प्रदेशहरूमा सामान्य वृद्धि देखिएको छ। बागमती र गण्डकीमा संख्यात्मक वृद्धि भए पनि कुल हिस्सामा सामान्य कमी आएको देखिएको छ। बागमती प्रदेशमा अझै पनि नेपालको कुल कुखुरा फार्महरूको सबैभन्दा ठूलो हिस्सा (३४.४%) रहेको छ, यद्यपि दश वर्षको अवधिमा यसको प्रतिशत हिस्सामा सामान्य गिरावट आएको छ। यसको विस्तृत विवरण तालिका १ मा दिइएको छ।

तालिका १: प्रदेशअनुसार व्यावसायिकरूपमा कुखुरापालन गर्ने फार्म/कृषकको संख्या र प्रतिशत

प्रदेश	वि.सं. २०७२		वि.सं. २०८२		अन्तर	
	फार्म/व्यवसायको संख्या	प्रतिशत	फार्म/व्यवसायको संख्या	प्रतिशत	फार्म/व्यवसायको संख्या	प्रतिशत
कोशी	३५६१	१६.२	३८९५	१७.०	३३४	९.४
मधेश	२०९६	९.५	२२६८	९.९	१७२	८.२
बागमती	७६३८	३४.८	७८९२	३४.४	२५४	३.३
गण्डकी	२९९३	१३.६	३०७५	१३.४	८२	२.८
लुम्बिनी	३६९१	१६.८	३१६४	१३.८	-५२७	-१४.३
कर्णाली	८६४	३.९	८३३	३.६	-३१	-३.६
सुदूरपश्चिम	१११३	१६.२	१८०१	७.९	६८८	६१.८
नेपाल	२१९५६	१००	२२९२८	१००	९७२	४.४

चित्र १: प्रदेशअनुसार व्यावसायिक कुखुरापालन गर्ने फार्म/कृषकको २०७२ र २०८२ को अन्तर प्रतिशतमा

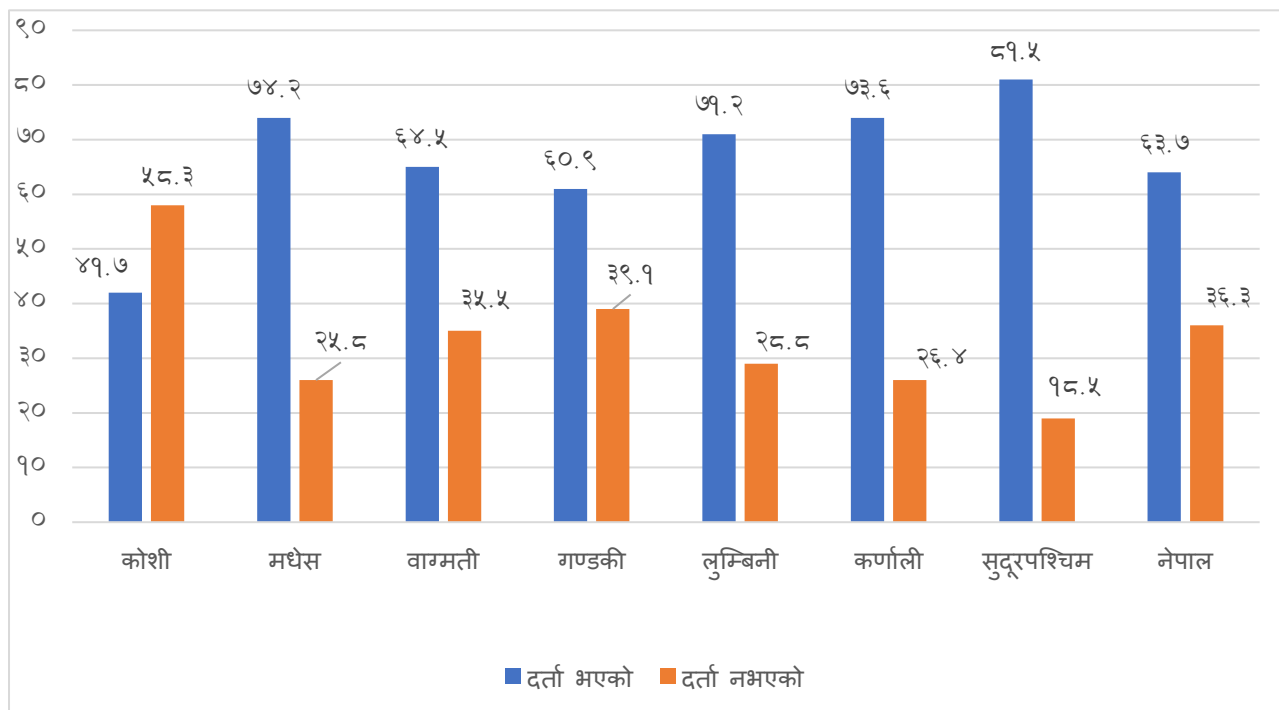
२. सरकारी निकायमा दर्ताको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या

व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०७२ मा सञ्चालनमा रहेका करीब २३ प्रतिशत फार्म कुनै सरकारी निकायमा दर्ता भएको पाइएको थियो भने व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८२ मा कुनै सरकारी निकायमा दर्ता गर्ने व्यावसायिक फार्महरू ६३.७ प्रतिशत रहेको पाइएको छ । दश वर्षको अवधिमा व्यवसाय दर्ता गरेर सञ्चालन गर्ने प्रवृत्ति बढेको देखिन्छ । सुदूरपश्चिम प्रदेशमा दर्ता भएका फार्महरूको संख्या सबैभन्दा उच्च (८१.५%) छ, भने कोशी प्रदेशमा दर्ता भएका फार्महरूको संख्या सबैभन्दा कम (४१.७%) छ । प्रदेश अनुसार कुनै सरकारी निकायमा व्यवसाय दर्ताको स्थिति तालिका २ मा दिइएको छ ।

तालिका २: प्रदेशअनुसार कुनै सरकारी निकायमा दर्ता भए/नभएका फार्महरूको अवस्था

प्रदेश	दर्ता भएको		दर्ता नभएको		जम्मा
	फार्म/व्यवसायको संख्या	प्रतिशत	फार्म/व्यवसायको संख्या	प्रतिशत	
कोशी	१,६२५	४१.७	२,२७०	५८.३	३,८९५
मधेश	१,६८२	७४.२	५८६	२५.८	२,२६८
बागमती	५,०९४	६४.५	२,७९८	३५.५	७,८९२
गण्डकी	१,८७३	६०.९	१,२०२	३९.१	३,०७५
लुम्बिनी	२,२५२	७१.२	९१२	२८.८	३,१६४
कर्णाली	६१३	७३.६	२२०	२६.४	८३३
सुदूरपश्चिम	१,४६७	८१.५	३३४	१८.५	१,८०१
नेपाल	१४,६०६	६३.७	८,३२२	३६.३	२२,९२८

चित्र २: प्रदेशअनुसार कुनै सरकारी निकायमा दर्ता भए/नभएका फार्महरूको अवस्था (प्रतिशतमा)

३. सञ्चालन वर्षको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या

सञ्चालन वर्षको आधारमा नेपालमा ५-१४ वर्षदेखि सञ्चालित फार्महरूको संख्या सबैभन्दा बढी ११,९०५ रहेको छ, भने ५ वर्षभन्दा कम समयदेखि सञ्चालित फार्महरूको संख्या ९,५३० रहेको छ। यसले कुखुरापालन व्यवसायमा तुलनात्मक रूपमा नयाँ र मध्यम अनुभवी फार्महरूको बाहुल्यता रहेको देखाउँछ। साथै १५-३४ वर्ष र ३५-५४ वर्ष बीच सञ्चालित फार्महरूको संख्या निकै कम छ (क्रमशः १,४०१ र ९१)। यसले कुखुरापालन व्यवसायमा लामो समयसम्म टिक्ने फार्महरूको संख्या कम रहेको वा लामो समयपछि व्यवसायको प्रकृतिमा परिवर्तन आएको संकेत गर्छ। प्रदेशगत रूपमा हेर्दा सञ्चालन अवधिमा समानता देखिन्छ, जहाँ सबै प्रदेशहरूमा ५-१४ वर्षका वा ५ वर्षभन्दा कम अवधिका फार्महरू नै बढी छन्। तुलनात्मक रूपमा अन्य प्रदेशहरूभन्दा बागमती प्रदेशमा पुराना (३५-५४ वर्ष) देखि सञ्चालनमा रहेका फार्महरूको संख्या बढी (८४) छ, जसले यस क्षेत्रमा लामो समयदेखि कुखुरापालन व्यवसायको प्रचलन रहेको देखाउँछ। प्राप्त तथ्याङ्कले कुखुरापालन व्यवसाय गतिशील रहेको, नयाँ फार्महरू थपिने र निश्चित अवधिपछि केही बन्द हुने वा पुनःसंरचना हुने प्रक्रिया चलिरहेको देखाउँछ। सञ्चालन वर्षको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या तालिका ३ मा दिइएको छ ।

तालिका ३: प्रदेशअनुसार सञ्चालन वर्षको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या

प्रदेश	सञ्चालन वर्ष अनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या				जम्मा
	५ वर्ष भन्दा कम	५-१४ वर्ष	१५-३४ वर्ष	३५-५४ वर्ष	
कोशी	१,७६२	१,९१६	२१२	५	३,८९५
मधेश	९४७	१,१५६	१६५	०	२,२६८
बागमती	३,२५५	४,०६९	४८३	८४	७,८९२
गण्डकी	१,१८३	१,७२३	१६९	१	३,०७६
लुम्बिनी	१,२४८	१,६७५	२४०	१	३,१६४
कर्णाली	३५४	४५४	२४	०	८३३
सुदूरपश्चिम	७८०	९१२	१०८	०	१,८०१
नेपाल	९,५३०	११,९०५	१,४०१	९१	२२,९२८

४. वैधानिक स्थितिको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या

नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायमा व्यक्तिगत स्वामित्वको प्रचलन अत्यधिक रहेको देखिन्छ। नेपालका कुल फार्महरूमध्ये ९८ प्रतिशत भन्दा बढी फार्महरू व्यक्तिगत स्वामित्वमा सञ्चालित छन्। साझेदारी र प्राइभेट/पब्लिक लिमिटेड कम्पनीका रूपमा सञ्चालित फार्महरूको संख्या निकै कम छ (क्रमशः २३७ र २१६)। यसले यो क्षेत्रमा ठूलो लगानी वा संगठित व्यवसायिक ढाँचा अझै पूर्ण रूपमा विकसित नभएको देखाउँछ। बागमती प्रदेशमा अन्य प्रदेशहरूको तुलनामा साझेदारी र प्राइभेट/पब्लिक लिमिटेड फार्महरूको संख्या तुलनात्मक रूपमा बढी देखिए पनि, त्यहाँ पनि व्यक्तिगत फार्महरूको संख्या नै धेरै छ। कर्णाली प्रदेशमा साझेदारी र कम्पनीको रूपमा सञ्चालित फार्महरूको संख्या नगण्य छ, जसले व्यक्तिगत रूपमा सञ्चालित साना स्तरका उद्यमशीलको बाहुल्यता रहेको देखाउँछ। प्राप्त तथ्याङ्कले कुखुरापालन व्यवसायलाई धेरैजसो व्यक्तिगत वा पारिवारिक स्तरको उद्यमको रूपमा सञ्चालन गर्ने प्रवृत्ति रहेको स्पष्ट पार्छ। यसले ठूला लगानी, संस्थागत संरचना र व्यावसायिक व्यवस्थापनका लागि थप प्रोत्साहनको आवश्यकता रहेको संकेत गर्छ। वैधानिक स्थितिको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या तालिका ४ मा दिइएको छ।

तालिका ४: प्रदेशअनुसार वैधानिक स्थितिको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या

प्रदेश	व्यक्तिगत	साझेदारी	प्राइभेट/पब्लिक लिमिटेड	अन्य
कोशी	३,७८५	७६	३४	०
मधेश	२,२५७	७	५	०
बागमती	७,७६७	५६	६८	०
गण्डकी	२,९८२	५१	४१	१
लुम्बिनी	३,०९३	२३	४७	१
कर्णाली	८३०	१	२	०
सुदूरपश्चिम	१,७५७	२४	१८	२
नेपाल	२२,४७१	२३७	२१६	४

५. प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको लिङ्ग अनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या

(बैधानिक स्थिति व्यक्तिगत र साझेदारी भएकाहरूको मात्र)

नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायमा पुरुष उद्यमीहरूको स्पष्ट बाहुल्यता रहेको देखिएको छ, कुल फार्ममध्ये ७९.५ प्रतिशत फार्महरू पुरुषहरूले सञ्चालन गरेका छन् भने २०.५ प्रतिशत फार्महरू महिलाहरूले सञ्चालन गरेको पाइएको छ। प्रदेशअनुसार महिला उद्यमीहरूको सहभागितामा भिन्नता देखिन्छ। कोशी (२८.०%) र कर्णाली (२५.९%) प्रदेशहरूमा महिला उद्यमीहरूको प्रतिशत अपेक्षाकृत बढी छ, जबकि मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा कम (७.९%) छ। कुखुरापालन जस्ता कृषि व्यवसायमा महिलाहरूको सहभागिता बढाउनका लागि विशेष कार्यक्रम, तालिम र वित्तीय सहयोगका अवसरहरू सिर्जना गर्न आवश्यक देखिन्छ। यसले ग्रामीण अर्थतन्त्रलाई टेवा पुऱ्याउनुका साथै महिला सशक्तिकरणमा पनि सहयोग पुऱ्याउँछ।

तालिका ५: प्रदेशअनुसार प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको लिङ्गअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या

प्रदेश	पुरुष		महिला		जम्मा
	फार्म/व्यवसायको संख्या	प्रतिशत	फार्म/व्यवसायको संख्या	प्रतिशत	
कोशी	२,७७८	७२.०	१,०८३	२८.०	३,८६१
मधेश	२,०८६	९२.१	१७८	७.९	२,२६४
बागमती	६,२४१	७९.८	१,५८२	२०.२	७,८२३
गण्डकी	२,२९३	७५.६	७४०	२४.४	३,०३३
लुम्बिनी	२,५४३	८१.६	५७३	१८.४	३,११६
कर्णाली	६१६	७४.१	२१५	२५.९	८३१
सुदूरपश्चिम	१,४९१	८३.८	२८९	१६.२	१,७८०
नेपाल	१८,०४८	७९.५	४,६५९	२०.५	२२,७०८

६. प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको उमेरअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या

(बैधानिक स्थिति व्यक्तिगत र साझेदारी भएकाहरूको मात्र)

नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायमा ३५-४४ वर्ष उमेर समूहका प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीहरूको स्पष्ट बाहुल्यता रहेको देखिएको छ, कुल फार्ममध्ये ४४.८ प्रतिशत फार्महरूमा यसै समूहका प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायी रहेका छन् भने ४५-५४ वर्ष उमेर समूहका उद्यमीहरू (२८.२%), २५ वर्षभन्दा कम उमेरका युवा उद्यमीहरू (१.६%) छन् र ६५ वर्षभन्दा माथिका उद्यमीहरू (१.६%) को संख्या निकै कम छ। यसले कुखुरापालन व्यवसायमा अनुभव र परिपक्वताको भूमिका महत्वपूर्ण रहेको वा युवाहरू यस क्षेत्रमा कम आकर्षित भएको संकेत गर्छ। कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशहरूमा २५-३४ वर्ष उमेर समूहका उद्यमीहरूको प्रतिशत (क्रमशः २६.५% र २८.४%) समग्र औसत (१६.६%) भन्दा उल्लेखनीय रूपमा बढी छ, जसले यी क्षेत्रमा युवा सहभागिता केही बढी रहेको देखाउँछ।

तालिका ६: प्रदेशअनुसार प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको उमेरअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या

प्रदेश	उमेर समूहअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या												जम्मा
	२५ वर्ष भन्दा कम		२५-३४ वर्ष		३५-४४ वर्ष		४५-५४ वर्ष		५५-६४ वर्ष		६५+ वर्ष		
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	
कोशी	८२	२.१	६३१	१६.३	१७९७	४६.५	९५२	२४.७	३११	८.१	८८	२.३	३८६१
मधेश	४१	१.८	४१६	१८.४	९२७	४०.९	७३६	३२.५	१२४	५.५	१९	०.८	२२६४
बागमती	१०२	१.३	९२३	११.८	३९३७	५०.३	२३२३	२९.७	४५३	५.८	८५	१.१	७८२३
गण्डकी	२१	०.७	४९९	१६.५	११७७	३८.८	८८३	२९.१	३७१	१२.२	८२	२.७	३०३३
लुम्बिनी	४२	१.३	५७४	१८.४	१२५०	४०.१	९५७	३०.७	२४३	७.८	५०	१.६	३११६
कर्णाली	३१	३.७	२२०	२६.५	३८४	४६.२	१७२	२०.७	१२	१.४	११	१.३	८३१
सुदूरपश्चिम	४३	२.४	५०५	२८.४	७०९	३९.८	३८६	२१.७	११०	६.२	२७	१.५	१७८०
नेपाल	३६२	१.६	३७६८	१६.६	१०१८१	४४.८	६४०९	२८.२	१६२५	७.२	३६२	१.६	२२७०८

७. प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको शैक्षिक योग्यता अनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या

(वैधानिक स्थिति व्यक्तिगत र साझेदारी भएकाहरूको मात्र)

नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायमा संलग्न व्यवसायीहरूको शैक्षिक योग्यतालाई हेर्दा ५२.२% उच्चमीहरूले माध्यमिक स्तर (कक्षा ९-१२) को शिक्षा प्राप्त गरेको देखिएको छ । यसले कुखुरापालन जस्ता कृषि व्यवसायमा सामान्य साक्षरता र माध्यमिक स्तरको ज्ञान भएका व्यक्तिहरूको बढी संलग्नता देखाउँछ । उच्च शिक्षा (स्नातक र सोभन्दा माथि) प्राप्त उच्चमीहरूको संख्या (९.४%) तुलनात्मक रूपमा कम छ, यद्यपि बागमती र सुदूरपश्चिम जस्ता प्रदेशहरूमा यो संख्या केही बढी (क्रमशः १४.२% र १२.१%) छ । प्राथमिक शिक्षा प्राप्त गरेका व्यवसायी (२७.५%) र निरक्षर व्यवसायी (२.५%) को संख्या पनि उल्लेख्य छ । कर्णाली र लुम्बिनीमा प्राथमिक शिक्षा प्राप्त उच्चमीहरूको प्रतिशत औसतभन्दा बढी छ ।

तालिका ७: प्रदेशअनुसार प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको शैक्षिक योग्यताअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या

प्रदेश	शैक्षिक योग्यताअनुसार फार्म/व्यवसायको संख्या												जम्मा
	पूर्व प्राथमिक		प्राथमिक(१-८)		माध्यमिक (९-१२)		उच्च (स्नातक र सोभन्दा माथि)		अन्य/अनौपचारिक		निरक्षर		
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	
कोशी	६६	१.७	७५५	१९.६	२४७२	६४.०	२६७	६.९	१४८	३.८	१५३	४.०	३८६१
मधेश	५७	२.५	६१८	२७.३	१३८१	६१.०	१४७	६.५	१	०.०	६०	२.७	२२६४
बागमती	४४२	५.७	२००१	२५.६	३७३२	४७.७	११०८	१४.२	३७३	४.८	१६७	२.१	७८२३
गण्डकी	१०८	३.६	८७७	२८.९	१६३७	५४.०	१६७	५.५	२२८	७.५	१६	०.५	३०३३
लुम्बिनी	१३४	४.३	१२०२	३८.६	१३६०	४३.६	१८८	६.०	१२२	३.९	१०९	३.५	३११६
कर्णाली	४०	४.८	३१६	३८.०	३८७	४६.६	४२	५.१	६	०.७	४०	४.८	८३१
सुदूरपश्चिम	६३	३.५	४८१	२७.०	८९४	५०.२	२१५	१२.१	१०८	६.१	२०	१.१	१७८०
नेपाल	९११	४.०	६२५०	२७.५	११८६३	५२.२	२१३४	९.४	९८६	४.३	५६४	२.५	२२७०८

द. फार्म/व्यवसायको मुख्य उत्पादनको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या

नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायमा मासु उत्पादन (ब्रोइलर फार्म) को स्पष्ट बाहुल्यता रहेको छ, कुल फार्ममध्ये ९२.०% फार्महरू मासु उत्पादनमा संलग्न छन्। अण्डा उत्पादन (लेयर्स फार्म) मा संलग्न फार्महरूको संख्या तुलनात्मक रूपमा कम (७.४%) छ। यद्यपि, बागमती प्रदेशमा अण्डा उत्पादनको प्रतिशत (१३.६%) अन्य प्रदेशको तुलनामा बढी छ, जसले यस प्रदेशलाई अण्डा उत्पादनको प्रमुख केन्द्रको रूपमा देखाउँछ। चल्ला उत्पादन (ह्याचरी) मा संलग्न फार्महरूको संख्या नगण्य (०.५%) छ। यसले चल्ला उत्पादन केही ठूला र विशेष फार्महरूमा मात्र सीमित रहेको संकेत गर्छ। यो तथ्याङ्कले नेपालमा कुखुराको मासुको माग अत्यधिक रहेको र सोही अनुसार उत्पादनमा फार्महरू केन्द्रित भएको देखाउँछ।

तालिका ८: प्रदेशअनुसार मुख्य उत्पादनको आधारमा फार्म/व्यवसायको संख्या

प्रदेश	मुख्य उत्पादन						जम्मा
	मासु उत्पादन गर्ने फार्म/व्यवसायको संख्या		अण्डा उत्पादन गर्ने फार्म/व्यवसायको संख्या		चल्ला उत्पादन गर्ने फार्म/व्यवसायको संख्या		
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	
कोशी	३,७६१	९६.६	१२८	३.३	६	०.२	३,८९५
मधेश	२,२२३	९८.०	४२	१.९	३	०.१	२,२६८
बागमती	६,७४२	८५.४	१,०७६	१३.६	७४	०.९	७,८९२
गण्डकी	२,८८५	९३.८	१८०	५.९	११	०.४	३,०७५
लुम्बिनी	२,९५७	९३.५	१८८	५.९	१९	०.६	३,१६४
कर्णाली	७९४	९५.३	३८	४.६	१	०.१	८३३
सुदूरपश्चिम	१,७४३	९६.८	५४	३.०	४	०.२	१,८०१
नेपाल	२१,१०४	९२.०	१,७०६	७.४	११८	०.५	२२,९२८

९. कुखुरापालन व्यवसायमा रोजगारीको अवस्था

नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायले ठूलो संख्यामा रोजगारी सिर्जना गरेको छ, कुल ६३,८८१ जना यस क्षेत्रमा संलग्न छन्। कुल जनशक्तिमा पुरुषको संख्या धेरै (३७,३४७) भए पनि, महिलाहरूको सहभागिता पनि उल्लेखनीय (२६,५३४) छ, जसले ग्रामीण अर्थतन्त्रमा महिलाको भूमिकालाई दर्साउँछ। कुल जनशक्तिमध्ये १२,१५० (करिब १९%) जना मात्र तलबी छन्। यसले अधिकांश जनशक्ति (करिब ८१%) स्वरोजगार वा पारिवारिक श्रममा संलग्न रहेको देखाउँछ। बागमती प्रदेशले कुल जनशक्ति र तलबी जनशक्ति दुवैमा सबैभन्दा ठूलो हिस्सा ओगटेको छ, जसले यस प्रदेशलाई कुखुरापालनको प्रमुख केन्द्रको रूपमा स्थापित गर्छ। यो तथ्याङ्कले कुखुरापालन व्यवसायले औपचारिक र अनौपचारिक दुवै प्रकारका रोजगारीका अवसरहरू प्रदान गरेको देखाउँछ। तलबी रोजगारीको संख्या कम भए पनि, यसले धेरै परिवारहरूलाई जीविकोपार्जनको आधार प्रदान गरेको छ। तलबी जनशक्तिमा पनि पुरुषको प्रभुत्व भए पनि, महिलाहरूको संख्या ३,४३८ हुनुले उनीहरूले यस क्षेत्रमा औपचारिक रोजगारीका अवसरहरू पनि प्राप्त गरेको देखाउँछ। लुम्बिनी र बागमती प्रदेशमा अन्य प्रदेशको तुलनामा तलबी महिलाको संख्या बढी छ। तलब, भत्ता र ज्यालामा कुल २ अर्ब ३८ करोडभन्दा बढी खर्च भएको देखिन्छ।

तालिका ९: प्रदेशअनुसार कुखुरापालन फार्म/व्यवसायमा संलग्न जनशक्ति

प्रदेश	संलग्न जनशक्ति			तलबी		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
कोशी	५,४८९	३,९२५	९,४१४	९१६	३१८	१,२३४
मधेश	५,३९५	१,७१६	७,११२	१,९००	२६९	२,१६९
बागमती	१२,८२५	१०,०२९	२२,८५४	३,०४५	१,१५४	४,१९९
गण्डकी	४,४५१	३,५०२	७,९५३	८३९	५०१	१,३४०
लुम्बिनी	५,२२३	४,१४३	९,३६६	१,५१८	१,०३३	२,५५१
कर्णाली	१,१८५	१,०६६	२,२५१	१०४	२९	१३३
सुदूरपश्चिम	२,७७९	२,१५३	४,९३३	३९१	१३४	५२४
नेपाल	३७,३४७	२६,५३४	६३,८८१	८,७१२	३,४३८	१२,१५०
प्रतिशत	५८.५	४१.५	१००	७१.७	२८.३	१००

१०. गणनाको दिन कुखुरा फार्ममा रहेका कुखुराको संख्या

नेपालमा सन्दर्भ दिनमा जम्मा कुखुरा संख्या ३ करोड ३४ लाख ६५ हजार ९९१ रहेकोमा ब्रोइलर कुखुराको संख्या अत्यधिक छ, जुन कुल कुखुरा संख्याको करिब ७३ प्रतिशत (२ करोड ४५ लाखभन्दा बढी) रहेको छ। यसले कुखुराको मासुको उच्च मागलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ। लेयर्स कुखुराको संख्या ६५ लाखभन्दा बढी छ, जुन दोस्रो प्रमुख कुखुराको जात हो। यसले अण्डा उत्पादनको बजार ठूलो रहेको संकेत गर्दछ। बागमती र लुम्बिनी प्रदेश लेयर्स उत्पादनका प्रमुख केन्द्रहरू रहेको देखिन्छ। कोइलर/गिरिराज, प्यारेन्ट/ ग्रेण्ड प्यारेन्ट र अन्य जातका कुखुराहरूको संख्या तुलनात्मक रूपमा कम छ। प्यारेन्ट/ ग्रेण्ड प्यारेन्ट कुखुराहरूको संख्या १७ लाखभन्दा बढी हुनुले नेपालमा चल्ला उत्पादनका लागि आधारभूत प्रजनन स्टक पर्याप्त मात्रामा रहेको देखाउँछ। बागमती प्रदेशले कुल कुखुराको संख्यामा (१ करोड ४१ लाखभन्दा बढी) सबैभन्दा ठूलो हिस्सा ओगटेको छ, र विशेषगरी ब्रोइलर, लेयर्स र प्यारेन्ट/ग्रेण्ड प्यारेन्ट कुखुराको उत्पादनमा यसको अग्रणी भूमिका छ। नेपालमा मुख्यतया मासु र अण्डा उत्पादनमा कुखुरापालन केन्द्रित भए पनि, कोइलर/गिरिराज जस्ता स्थानीय जातहरू र प्यारेन्ट/ग्रेण्ड प्यारेन्ट स्टकको उत्पादनले विविधतालाई पनि संकेत गर्छ।

तालिका १०: प्रदेशअनुसार गणनाको दिन फार्ममा रहेका कुखुरा संख्या

प्रदेश	कुखुराको जात					
	ब्रोइलर	लेयर्स	कोइलर/गिरिराज	प्यारेन्ट/ग्रेण्ड प्यारेन्ट	अन्य	जम्मा
कोशी	२,८२४,७२३	८१२,३३८	३५,३३५	१०३,६७८	१३,१७५	३,७८९,२५०
मधेश	३,९०३,८३८	९९,५५०	१३,२७०	७७,०००	३४,७५०	४,१२८,४०८
बागमती	९,६०७,२११	३,१७४,८२८	१३७,३३५	१,१९६,८७५	६१,०५८	१४,१७७,३०८
गण्डकी	२,९४१,९७४	८७६,०३२	५८,९७०	१४५,५३०	८५,७६९	४,१०८,२७६
लुम्बिनी	३,१००,२७४	१,२९८,९४४	७१,७५४	१४७,७२४	१६,४४४	४,६३५,१४०
कर्णाली	५१५,९६३	४१,४२०	७,५२५	१४,०००	१२,३५८	५९१,२६६
सुदूरपश्चिम	१,६०८,१६२	२७९,३४१	८२,९१५	३८,८००	२७,१२५	२,०३८,३४३
नेपाल	२४,५०२,१४७	६,५८२,४५३	४०७,१०४	१,७२३,६०७	२५०,६८०	३३,४६५,९९१
प्रतिशत	७३.२	१९.७	१.२	५.२	०.७	१००.०

११. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा पालिएका कुखुराको संख्या

सन्दर्भ वर्षमा नेपालमा कुल १२ करोड ७६ लाख ९८ हजार ८८८ कुखुरा रहेका छन्। यसमध्ये सबैभन्दा धेरै ब्रोइलर जातका कुखुरा (११ करोड ७० लाखभन्दा बढी) छन्, जसले मासु उत्पादनमा प्रमुख भूमिका खेलेका छन्। लेयर्स जातका कुखुरा ७० लाखभन्दा बढी छन्, जसले अण्डा उत्पादनमा योगदान पुऱ्याएका छन्, भने अन्य जात (कोइलर/गिरिराज, प्यारेन्ट र अन्य) मिलेर करिब ३५ लाख पुगेका छन्। प्रदेशगत रूपमा हेर्दा बागमती प्रदेश कुखुरा उत्पादनमा अग्रणी रहेको छ, जसमा कुल ४८ लाख ४६ हजारभन्दा बढी कुखुरा रहेका छन्। त्यसपछि मधेश (२१ लाख ८८ हजार भन्दा बढी) र लुम्बिनी (१७ लाख ४९ हजार भन्दा बढी) प्रदेशहरू क्रमशः दोस्रो र तेस्रो स्थानमा छन्। गण्डकी र कोशी प्रदेशमा पनि उल्लेखनीय उत्पादन रहेको छ भने सुदूरपश्चिम प्रदेशमा मध्यम स्तरको उत्पादन पाइन्छ। कर्णाली प्रदेशमा भने कुखुरा संख्या सबैभन्दा कम (करिब २४ लाख) मात्र रहेको छ।

तालिका ११: प्रदेशअनुसार सन्दर्भ अवधिमा फार्ममा रहेका कुखुरा संख्या

प्रदेश	कुखुराको जात					जम्मा
	ब्रोइलर	लेयर्स	कोइलर/गिरिराज	प्यारेन्ट	अन्य	
कोशी	१२,४७४,६५०	१,०६६,३७०	६०,५२६	१११,६२२	९,४६६	१३,७२२,६३४
मधेश	२१,५९८,७८२	१३६,८६७	१२,८५६	४१,५००	९३,८७०	२१,८८३,८७४
बागमती	४३,५४४,१७४	३,२७५,७४०	२८९,६४१	१,३१२,२३२	४४,२८१	४८,४६६,०६७
गण्डकी	१४,३०१,५७९	९७७,५३५	३०३,१२१	२२८,०५२	१९२,६३६	१६,००२,९२४
लुम्बिनी	१५,९१८,५०३	१,१४९,६५९	२२४,८६६	१६६,५०५	३४,४०४	१७,४९३,९३८
कर्णाली	२,३२२,६४४	३९,३३३	१८,१६७	१७,०००	१२,८१८	२,४०९,९६२
सुदूरपश्चिम	६,९३७,२१३	३७२,७७३	२९८,२१९	१००,६००	१०,६८५	७,७१९,४८९
नेपाल	११७,०९७,५४५	७,०१८,२७६	१,२०७,३९६	१,९७७,५११	३९८,१६०	१२७,६९८,८८८

१२. मासुका लागि सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा पालिएको कुखुराको संख्या

नेपालमा मासुका लागि ब्रोइलर कुखुराको माग र बिक्री अत्यधिक रहेको छ, जसले कुल बिक्रीको ठूलो हिस्सा (११ करोड ७० लाखभन्दा बढी) ओगटेको छ। यसले नेपाली बजारमा ब्रोइलर कुखुराको मासुको लोकप्रियता र उपलब्धतालाई देखाउँछ। कोइलर/गिरिराज जातका कुखुराको बिक्री संख्या पनि ११ लाखभन्दा बढी छ, जसले परम्परागत वा स्थानीय स्वाद मन पराउने उपभोक्ताहरूको बजारलाई सम्बोधन गर्दछ। गण्डकी, बागमती र सुदूरपश्चिम प्रदेशहरूमा यसको बिक्री उल्लेखनीय छ। बागमती प्रदेशमा मासुका लागि बिक्री भएका कुखुराको संख्या सबैभन्दा धेरै (४ करोड ३५ लाखभन्दा बढी ब्रोइलर) छ, जसले यस प्रदेशलाई कुखुराको मासुको सबैभन्दा ठूलो बजार र उत्पादन केन्द्रको रूपमा स्थापित गर्छ।

तालिका १२: प्रदेशअनुसार मासुका लागि सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा पालिएका कुखुरा संख्या

प्रदेश	कुखुराको जात		
	ब्रोइलर	कोइलर/गिरिराज	अन्य
कोशी	१२,४७४,६५०	५९,९१६	७,१९९
मधेश	२१,५९८,७८२	१२,८५६	६९,०९०
बागमती	४३,५४४,१७४	२६४,०८१	४१,३३१
गण्डकी	१४,३०१,५७९	२९९,३०४	१८६,६३५
लुम्बिनी	१५,९१८,५०३	२१०,७४१	२६,००८
कर्णाली	२,३२२,६४४	१७,७१७	१२,१०२
सुदूरपश्चिम	६,९३७,२१३	२६२,६१४	६,०३३
नेपाल	११७,०९७,५४५	१,१२७,२२९	६३,८८१

१३. अण्डाका लागि सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा पालिएका कुखुराको संख्या

नेपालमा अण्डा उत्पादनका लागि लेयर्स कुखुराको बिक्री अत्यधिक छ, जसले कुल बिक्रीको ठूलो हिस्सा (७० लाखभन्दा बढी) ओगटेको छ। यसले नेपाली बजारमा अण्डाको माग र उत्पादनलाई देखाउँछ। बागमती र लुम्बिनी प्रदेशहरू लेयर्स कुखुराको बिक्रीका प्रमुख केन्द्रहरू हुन्, जसले नेपालको अण्डा उत्पादनमा यी प्रदेशहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको देखाउँछ। नेपालमा कोइलर/गिरिराज जातका कुखुराको संख्या अण्डा उत्पादनका लागि निकै कम (करिब ८० हजार) छ।

तालिका १३: प्रदेशअनुसार अण्डाका लागि पालिएका कुखुरा संख्या

प्रदेश	कुखुराको जात		
	लेयर्स	कोइलर/गिरिराज	अन्य
कोशी	१,०६६,३७०	६१०	२,२६७
मधेश	१३६,८६७	०	२४,७८०
बागमती	३,२७५,७४०	२५,५६०	२,९५०
गण्डकी	९७७,५३५	३,८१७	६,००१
लुम्बिनी	१,१४९,६५९	१४,१२५	८,३९६
कर्णाली	३९,३३३	४५०	७१७
सुदूरपश्चिम	३७२,७७३	३५,६०५	४,६५३
नेपाल	७,०१८,२७६	८०,१६७	४९,७६३

१४. ह्याचरीमा सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा पालिएका कुखुराको संख्या

नेपालमा ब्रोइलर प्यारेन्ट कुखुराको संख्या अत्यधिक छ, जुन कुल प्यारेन्टको ठूलो हिस्सा (१५ लाख ८४ हजारभन्दा बढी) ओगटेको छ। यसले मासुका लागि चल्ला उत्पादनको ठूलो मागलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ। लेयर्स प्यारेन्ट कुखुराको संख्या ३ लाखभन्दा बढी छ, जसले अण्डा उत्पादनका लागि चल्लाको माग पनि महत्वपूर्ण रहेको देखाउँछ। बागमती प्रदेश प्यारेन्ट (ब्रोइलर र लेयर्स दुवै) कुखुराका लागि नेपालको प्रमुख केन्द्र रहेको देखिन्छ।

तालिका १४: प्रदेशअनुसार ह्याचरीमा पालिएका कुखुरा संख्या

प्रदेश	कुखुराको जात		
	प्यारेन्ट (ब्रोइलर)	प्यारेन्ट (लेयर्स)	अन्य
कोशी	१११,६२२	०	०
मधेश	४०,७००	०	८००
बागमती	९५०,३५६	२९५,६७६	६६,२००
गण्डकी	२२४,०५२	४,०००	०
लुम्बिनी	१४०,४३९	९,०६६	१७,०००
कर्णाली	१७,०००	०	०
सुदूरपश्चिम	१००,६००	०	०
नेपाल	१,५८४,७६९	३०८,७४२	८४,०००

१५. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा मासु उत्पादन र बिक्री रकम

नेपालको कुखुरापालन व्यवसायमा ब्रोइलर कुखुराको उत्पादन (२५,८६,२६,३४० के जी) र यसको बिक्रीबाट प्राप्त रकम (५७ अर्ब ८६ करोड रुपैयाँभन्दा बढी) रहेको छ। बागमती प्रदेशमा कुल कुखुरा उत्पादन (९ करोड ३९ लाख के.जी. भन्दा बढी) र त्यसबाट प्राप्त रकम (२१ अर्ब ९५ करोड रुपैयाँभन्दा बढी) दुवैमा नेपालमै सबैभन्दा ठूलो हिस्सा ओगटेको छ। साथै कोइलर/गिरिराज र लेयर्स/प्यारेन्ट कुखुराको मासुबाट पनि क्रमशः १ अर्ब ५६ करोड र १ अर्ब ३ करोड रुपैयाँभन्दा बढी रकम प्राप्त भएको छ। गण्डकी र सुदूरपश्चिममा कोइलर/गिरिराजबाट राम्रो आम्दानी भएको देखिन्छ। समग्रमा, कुखुरापालन व्यवसायले नेपालको अर्थतन्त्रमा ६० अर्ब ९६ करोड रुपैयाँभन्दा बढीको वार्षिक योगदान पुऱ्याएको छ, जुन कृषि क्षेत्रको एक महत्वपूर्ण हिस्सा हो।

तालिका १५: प्रदेशअनुसार मासु उत्पादन र बिक्री

प्रदेश	कुखुराको जात									
	ब्रोइलर		कोइलर/गिरिराज		लेयर्स/प्यारेन्ट		अन्य			
	उत्पादन (के.जी.)	रकम (लाखमा ,रु.)	उत्पादन (के.जी.)	रकम (लाखमा ,रु.)	उत्पादन (के.जी.)	रकम (लाखमा ,रु.)	उत्पादन (के.जी.)	रकम (लाखमा ,रु.)	उत्पादन (के.जी.)	रकम (लाखमा ,रु.)
कोशी	२९३९६६११	६९७७४.८	१९०५४२	८९३.६	५६६४३५	९५३.५	१४१६१	१२०.८	३०१६७७४०	७९७४२.७
मधेश	४९५२८७०३	९४४८६.१	३१२५८	१३२.५	६२९५४	१०१.३	१८२३३१	९५५.८	४९८०५२४६	९५६७५.६
बागमती	९०४८४२२३	२०९६६९.३	६८०४१२	३५२५.०	२७२९०५७	५७८१.०	८८९५२	५८२.४	९३९८२६४५	२१९५५७.६
गण्डकी	३३२६९२५०	७८०८०.४	९१९२५६	४७७४.२	७७३४७५	१३५८.२	३६०६९३	२६६८.५	३५३२२६७४	८६८८१.४
लुम्बिनी	३५६४४८८७	७७४५९.८	६३२६३६	२६६७.०	७३७६७०	१६०२.६	४४९९१	२९४.८	३७०६०१८३	८२०२४.२
कर्णाली	५०१००४७	१३१७५.८	३८०७९	२१३.३	२२१६७	५३.८	२४४९६	२१६.०	५०९४७८९	१३६५८.९
सुदूरपश्चिम	१५२९२६१८	३६०२१.८	५११४५५	३४१२.९	३०७४५१	५४५.४	१३५०६	१०८.३	१६१२५०३०	४००८८.३
नेपाल	२५८६२६३४०	५७८६६८.०	३००३६३८	१५६१८.३	५१९९२०८	१०३९५.८	७२९१३०	४९४६.७	२६७५५८३१७	६०९६२८.८

१६. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा मासुका लागि पालिएको ब्रोइलर कुखुराको विवरण

नेपालमा वार्षिक रूपमा करिब ११ करोड ७१ लाख ब्रोइलर कुखुरा राखिने गरिएको र १० करोडभन्दा बढी बिक्री हुने, जसबाट ५७ अर्ब ८६ करोड रुपैयाँभन्दा बढी आम्दानी हुने गरेको तथ्याङ्क यस सर्वेक्षणले देखाएको छ। समग्रमा, राखिएका कुखुरामध्ये करिब १०.४ प्रतिशत (१ करोड २२ लाख) कुखुराको मृत्यु भएको पाइएको छ। घरायसी उपभोगको संख्या पनि ११ लाख ७६ हजार भन्दा बढी छ। बागमती प्रदेश ब्रोइलर कुखुराको उत्पादनको हिसाबले (राखिएको संख्या र बिक्री रकम) दुवैमा सबैभन्दा ठूलो योगदानकर्ता हो। यस सर्वेक्षणले ब्रोइलर कुखुरालाई औसत ४३.७ दिन पालेर सरदर २.६ के.जी. तौल पुगेपछि बिक्री गरिने गरेको देखाएको छ। ब्रोइलर कुखुराको प्रति के.जी. औसत मूल्य प्रदेश अनुसार फरक फरक रहेको पाइएको छ। कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा बढी (२७८ रुपैयाँ प्रति के.जी.) र मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा कम (१९२ रुपैयाँ प्रति के.जी.) औसत मूल्य रहेको छ।

तालिका १६: प्रदेशअनुसार मासुका लागि पालिएका ब्रोइलर कुखुराको विवरण

प्रदेश	ब्रोइलर कुखुराको संख्या				ब्रोइलर कुखुराको			
	शुरुमा राखिएको	मृत्यु	घरायसी उपभोग	जम्मा बिक्री	बिक्री बाट प्राप्त रकम	बिक्री गर्दाको औसत उमेर	औसत तौल	प्रति केजी औसत रुपैयाँ
कोशी	१२,४७४,६५०	१,३६९,५५९	९,७१७३	१०,९५१,०७५	६,९७७,४७९,६५८	४५.७	२.७	२५०
मधेश	२१,५९८,७८२	१,९४७,३६३	११८,४३१	१९,४३९,२५९	९,४४८,६०५,४८९	४३.२	२.६	१९२
बागमती	४३,५४४,१७४	४,८६६,४१७	७०८,०१५	३६,०७८,६२८	२०,९६६,९२६,३८३	४२.३	२.५	२२८
गण्डकी	१४,३०१,५७९	१,६८८,१६३	८२,२४२	१२,३३१,५८४	७,८०८,०४४,९५१	४५.४	२.७	२४०
लुम्बिनी	१५,९१८,५०३	१,३४१,११४	६०,४९३	१३,६२७,२०६	७,७४५,९८१,१९४	४२.२	२.५	२१२
कर्णाली	२,३२२,६४४	२७४,०२१	४६,२०६	१,९९९,२२२	१,३१७,५८२,३७९	४५.१	२.६	२७८
सुदूरपश्चिम	६,९३७,२१३	७२५,४००	६३,९६२	५,८७३,१७३	३,६०२,१७६,२५६	४३.८	२.५	२४३
नेपाल	११७,०९७,५४५	१२,२१२,०३६	१,१७६,५२०	१००,२७०,१४६	५७,८६६,७९६,३१०	४३.७	२.६	२३०

१७. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा अण्डा उत्पादन र बिक्रीबाट प्राप्त रकम

लेयर्स कुखुराबाट भएको अण्डा उत्पादन सबैभन्दा धेरै बागमती प्रदेशमा २० लाख ४१ हजार क्यारेट (१ क्यारेट = ३० वटा) रहेको छ र त्यसको बिक्रीबाट प्राप्त रकम ६.९ अर्ब रुपैयाँ रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम २.९ लाख अण्डा उत्पादन र १०.८ करोड बराबरको बिक्री भएको पाइएको छ। विशेषतः बागमती र गण्डकी प्रदेशमा प्यारेन्ट र अन्य जातका कुखुराहरूबाट पनि उल्लेखनीय उत्पादन र आम्दानी हासिल भएको देखिन्छ। बागमती, गण्डकी, र लुम्बिनी प्रदेशहरू कुखुरा उत्पादनमा अगाडि छन्।

नेपालमा कुल ४ करोड ३ लाख ९३ हजार २१५ क्यारेट अण्डा उत्पादन भई करिब रु. १४.८ अर्ब बराबरको आम्दानी प्राप्त भएको देखिन्छ। यसमध्ये लेयर्स जातबाट मात्रै ३ करोड ९४ लाख ४५ हजार ७४० क्यारेट अण्डा उत्पादन भई करिब रु. १४.४ अर्बको आय हासिल गरिएको छ। कोइलर/गिरिराज जातबाट २ लाख ४८ हजार २८९ क्यारेट, प्यारेन्ट जातबाट ६ लाख १५ हजार ८०४ क्यारेट, र अन्य जातबाट ८३ हजार ३८२ क्यारेट अण्डा उत्पादन भएको छ।

तालिका १७: प्रदेशअनुसार अण्डा उत्पादन र बिक्रीबाट प्राप्त रकम

प्रदेश	कुखुराको जात								जम्मा	
	लेयर्स		कोइलर/गिरिराज		प्यारेन्ट		अन्य			
	उत्पादन (क्यारेट)	रकम (लाखमा ,रु.)	उत्पादन (क्यारेट)	रकम (लाखमा ,रु.)	उत्पादन (क्यारेट)	रकम (लाखमा ,रु.)	उत्पादन (क्यारेट)	रकम (लाखमा ,रु.)	उत्पादन (क्यारेट)	रकम (लाखमा ,रु.)
कोशी	४,२९१,२३६	१६७९.५	७८०	३.९	०	०.०	९८७	६.३	४,२९३,००२	१६८०७.७
मधेश	६४३,१२४	२५४२.२	०	०.०	१,११२	८.५	११,३५८	५३.४	६५५,५९३	२६०४.१
बागमती	२०,४११,२८९	६९६८६.६	१२९,५५८	१८९.४	५८८,९५३	२७३५.४	१७,८५०	१०२.१	२१,१४७,६५०	७२७३३.५
गण्डकी	५,१७०,२४९	२२१४०.१	३१,०२०	१४०.६	१८,८८९	५५.४	३२,०२७	२१९.३	५,२४२,१८५	२२५५५.४
लुम्बिनी	६,७२९,६७५	२४६५०.८	४५,४९८	१६२.३	६,८५०	२६.८	२०,०५३	९९.६	६,८०२,०७५	२४९३९.६
कर्णाली	२८९,६९६	१०८०.३	६६०	१.६	०	०.०	३३८	१.९	२९०,६९३	१०८३.७
सुदूरपश्चिम	१,९१०,४७२	७३२३.९	४०,७७३	१८१.८	०	०.०	७७०	३.५	१,९५२,०१६	७५०९.३
नेपाल	३९,४४५,७४०	१४४२२१.५	२४८,२८९	६७९.५	६१५,८०४	२८२६.०	८३,३८२	४८६.२	४०,३९३,२१५	१४८२१३.१

१८. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा चल्ला उत्पादन, बिक्री र बिक्रीबाट प्राप्त रकम

बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा बढी चल्ला उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ, जहाँ १७.४ करोड अण्डा राखिँदा १४.६ करोड चल्ला उत्पादन भएको पाइएको छ, जसले यस प्रदेशलाई उच्च चल्ला उत्पादनको केन्द्र बनाएको छ। ह्याचिविलिटी दरका दृष्टिले गण्डकी प्रदेश सबैभन्दा अगाडि छ, जहाँ ८४.४ प्रतिशत ह्याचिविलिटी दर कायम भएको छ। मधेश प्रदेशमा प्रति चल्ला औसत मूल्य रु. ६५ रहेको छ, जुन देशकै उच्च मूल्य हो, भने कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम अण्डा राखिएको र चल्ला उत्पादन भएको पाइन्छ। नेपालमा आ.व. २०८१/८२ मा कुल २४.३ करोड अण्डा इन्कुवेटरमा राखिँदा २०.४ करोड चल्ला उत्पादन भएका छन्, जसको राष्ट्रिय ह्याचिविलिटी दर ८२.२ प्रतिशत रहेको छ। उत्पादन भएका चल्लामध्ये १९.४ करोड चल्ला बजारमा बिक्री भई करिब रु. १०.२ अर्ब आम्दानी आर्जन भएको छ। औसतमा प्रति चल्लाको मूल्य रु. ५९.४ रहेको छ।

तालिका १८: प्रदेशअनुसार चल्ला उत्पादन, बिक्री र बिक्रीबाट प्राप्त रकम

प्रदेश	संख्या हजारमा				बिक्रीबाट प्राप्त रकम	चल्ला उत्पादन दर (ह्याचिविलिटी दर)	प्रति चल्ला औसत मूल्य
	इन्कुबेटरमा राखिएको अण्डा	उत्पादित चल्ला	नष्ट/रिजेक्ट गरिएको	बिक्री गरिएको			
कोशी	१०,१३३	८,१८०	३८३	७,७९७	४२१५५४६००	७८.८	५४.३
मधेश	४,१०६	३,५३५	३०२	३,२३३	२११२५५०००	७५.०	६५.०
बागमती	१७४,०३६	१४६,९५७	६,०५९	१४०,८९८	७३१५६६९५५०	८२.६	६२.२
गण्डकी	२०,३२५	१६,६८६	१,०२३	१५,६६३	९०९४२४०००	८४.४	५३.६
लुम्बिनी	२१,६१३	१८,४८८	८१६	१७,६७२	९४६७४९१००	८२.३	५६.१
कर्णाली	१,७३७	१,५००	२००	१,३००	५८५०००००	८०.०	४५.०
सुदूरपश्चिम	१०,६५५	८,१७१	४३४	७,७३७	३६३६६५०००	७७.५	५०.०
नेपाल	२४२,६०५	२०३,५१६	९,२१७	१९३,९३५	१०,२२६,८१७,२५०	८२.२	५९.४

१९. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा कुखुराको मल (सुली) उत्पादन र बिक्री

बागमती प्रदेशले सबैभन्दा बढी ३८.६ लाख बोरा मल (सुली) उत्पादन हुने र ३२.५ लाख बोरा बिक्री हुने गरेको देखिन्छ। कर्णाली प्रदेशमा भने उत्पादन (१.४ लाख बोरा) र बिक्री (१.१ लाख बोरा) दुवै सबैभन्दा कम देखिएको छ। गण्डकी प्रदेशमा प्रतिबोरा औसत मूल्य सबैभन्दा धेरै (रु. २२७) रहेको छ भने मधेश प्रदेशमा प्रतिबोरा औसत मूल्य सबैभन्दा कम रु. ९८ रहेको छ। साथै बागमती प्रदेशमा प्रतिबोरा औसत मूल्य रु. १५६ रहेको देखिएको छ।

तालिका १९: प्रदेशअनुसार कुखुराको मल (सुली) उत्पादन र बिक्री

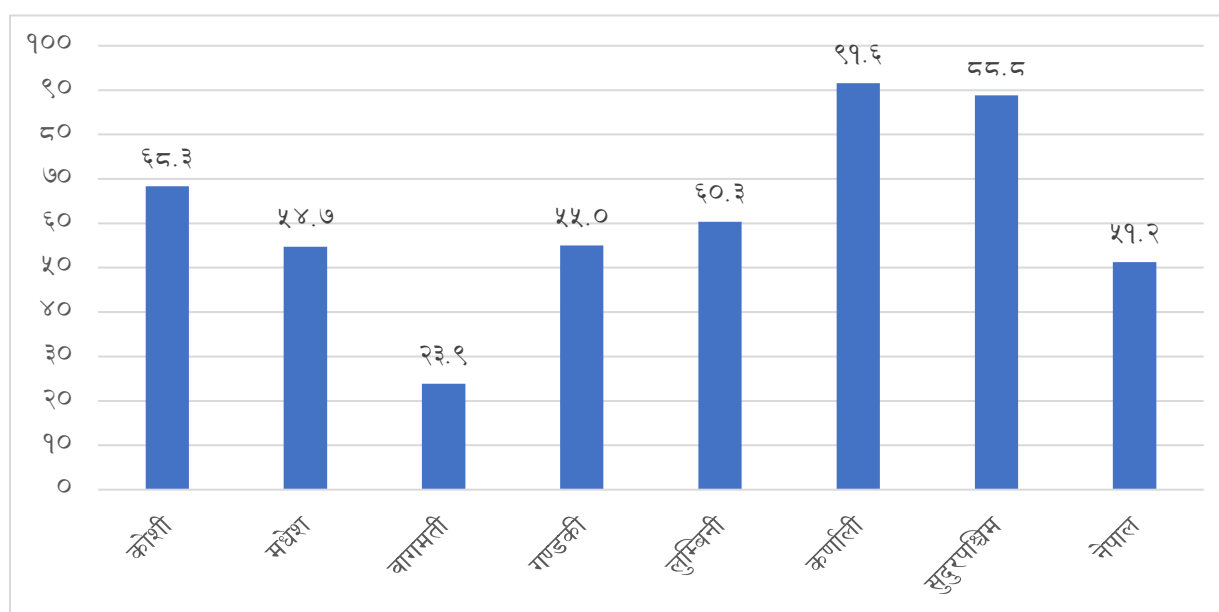
प्रदेश	उत्पादित मल (बोरा संख्या)	मल बिक्री (बोरा संख्या)	मल बिक्रीबाट प्राप्त रकम रु	प्रतिबोरा औसत तौल (के जी)	मूल्य प्रति बोरा
कोशी	८०६,६५०	६३०,८९४	१०४,५०२,५९०	३५	१६६
मधेश	८३९,२८६	७३२,२९३	७१,६५२,६५९	३४	९८
बागमती	३,८५६,६६०	३,२४८,०४०	५०७,५९८,४३२	४७	१५६
गण्डकी	८३२,७४५	६३९,५२८	१४५,०७२,०१७	४०	२२७
लुम्बिनी	८७०,३१४	६५३,५६१	८१,०५६,६२७	३७	१२४
कर्णाली	१३६,६५६	१०७,१५१	१२,२८७,५४८	३८	११५
सुदूरपश्चिम	८०२,२८५	६७३,६६९	७८,७६४,२७५	३४	११७
नेपाल	८,१४४,५९६	६,६८५,१३७	१,०००,९३४,१४८	४०	१५०

२०. प्रदेशअनुसार सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा रोग तथा अन्य कुनै कारणले फार्ममा रहेका कुखुरामा भएको क्षतिको विवरण प्रतिशतमा

कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा बढी (९१.६%) फार्ममा रहेका कुखुराहरूमा कुनै न कुनै प्रकारले क्षति भएको देखिएको छ, त्यसपछि सुदूरपश्चिम प्रदेशका ८८.८% फार्ममा रहेका कुखुराहरूमा कुनै न कुनै प्रकारले क्षति देखिएको छ भने बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा कम (२३.९%) फार्ममा रहेका कुखुराहरूमा कुनै न कुनै प्रकारले क्षति भएको देखिएको छ।

नेपालमा औसत ५१ प्रतिशत फार्ममा रहेका कुखुराहरूमा कुनै न कुनै प्रकारले क्षति भएको देखिएको छ। जसले कुखुरा पालन व्यवसायमा रोग नियन्त्रण, पूर्वाधार सुधार, र प्रदेशगत सन्तुलनका लागि नीतिगत सुधारको आवश्यकता औल्याउँछ।

चित्र ३: प्रदेशअनुसार रोग तथा अन्य कुनै कारणले फार्ममा रहेका कुखुरामा भएको क्षतिको विवरण प्रतिशतमा

२१. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा खरिद गरिएका चल्ला र दानाको खरिद विवरण

बागमती प्रदेशले कुल चल्ला तथा दाना खरिदको करिब ४५ प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ, जसले यसको उत्पादन क्षमता र बजार सञ्जाल दुवै सशक्त रहेको संकेत गर्छ। कर्णाली प्रदेशमा भने चल्ला तथा दाना खरिद र त्यससँग सम्बन्धित खर्च दुवै न्यून रहेकाले त्यहाँको कुखुरापालन व्यवसाय अझै प्रारम्भिक चरणमा रहेको बुझिन्छ। कुल खरिद रकमको करिब ७० प्रतिशत हिस्सा दानाले ओगटेको देखिन्छ।

तालिका २०: सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा खरिद गरिएका चल्ला र दानाको खरिद विवरण

प्रदेश	चल्ला संख्या	जम्मा खरिद रकम (रु)	दाना खरिद (बोरा संख्या)	जम्मा खरिद रकम (रु)	अन्य खरिद रकम (रु)
कोशी	१३,७२२,६३४	१,२८३,१६१,०२९	१,६९६,०७४	६,२८९,६४५,४०१	१,०९९,९०८,७९३
मधेश	२१,८८३,८७४	१,७१०,५७०,९६८	१,७५५,२०५	६,५२८,४६६,८३३	१,००९,६२३,४३०
बागमती	४८,४६६,०६७	४,५७७,१९९,५४३	६,१०२,८१३	२१,८३२,५२०,२४७	५,०१०,६८७,९६८
गण्डकी	१६,००२,९२४	१,५३९,९९०,३६०	२,०६४,८४०	७,७८४,२३६,०३०	१,२३०,६२४,७७९
लुम्बिनी	१७,१२९,९३८	१,४९४,६५९,७०८	१,९७३,९२०	७,४९४,९९३,४२३	१,३९४,८२६,६७८
कर्णाली	२,४०९,९६२	२३२,९८०,३७९	२३५,५७१	८८४,९६८,०५५	१६०,२९४,८३९
सुदूरपश्चिम	७,७१९,४८९	७२४,७९०,९३०	७६४,८०९	३,१७२,९५५,२६२	५६१,१७४,७५०
नेपाल	१२७,३३४,८८८	११,५६३,३५२,९१८	१४,५९३,२३३	५३,९८७,७८५,२५०	१०,४६७,१४१,१५६

२२. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा चालु तथा पूँजीगत खर्चको विवरण

नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायमा करिब रु. ७८.४० अर्ब खर्च भएको देखिन्छ । जसमा तलब, भत्ता र ज्यालामा मात्र करिब २.३८ अर्ब र यसबाहेक अन्य चालु तथा पूँजीगत खर्च करिब ७६.०१ अर्ब खर्च भएको देखिन्छ ।

प्रदेशहरूमा भएका खर्च विवरण अनुसार, बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा धेरै खर्च (रु. ३२.३३ अर्ब) भएको देखिन्छ । त्यसपछि, गण्डकी (रु. १०.८६ अर्ब) र लुम्बिनी (रु. १०.३५ अर्ब) खर्च गरेर क्रमशः दोस्रो र तेस्रोमा परेका छन् । कर्णाली प्रदेशमा तुलनात्मक रूपमा सबैभन्दा कम खर्च (रु. १.३० अर्ब) देखिन्छ, जबकि कोशी र मधेश प्रदेशले क्रमशः रु. ८.९२ अर्ब र रु. ९.५६ अर्ब खर्च गरेका छन् ।

दाना खरिद शीर्षकमा सबैभन्दा बढी खर्च (रु. ५३.९८ अर्ब) भएको छ, जुन कुल खर्चको मुख्य हिस्सा हो । त्यसपछि चल्ला खरिदमा (रु. ११.५६ अर्ब) र औषधी, खोप तथा विषादीमा (रु. २.५५ अर्ब) उल्लेखनीय खर्च भएको छ ।

तालिका २१: सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा चालु तथा पूँजीगत खर्चको विवरण (रु. लाखमा)

	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम	जम्मा
खर्च शीर्षक								
तलब, भत्ता र ज्याला	२,४९३	३,२०५	९,१६४	३,११७	४,७१९	२९५	९०४	२३,८९५
चल्ला	१२८३२	१७०६	४५७७२	१५४००	१४९४७	२३३०	७२४८	११५६३४
दाना	६२८९६	६५२८५	२१८३२५	७७८४२	७४९५०	८८५०	३१७३०	५३९,८७८
खोप/भ्याक्सिन / औषधी/ अन्य किटनाशक विषादी	२७१	२८९७	१२७००	२६६९	२८२९	३१४	१४३३	२५५५३
यातायात,जमिन,भवन/खोर/टहरा,मेसिनरी औजार भाडा	६६८	५५८	८४३०	५९३	६१३	१७४	१८५	११२२१
विद्युत,पानी,इन्धन,सञ्चार	१७८	१३४२	७७०४	२३५७	२५४८	२१२	९४२	१६८२३
बाटा, बाल्टी, विद्युतिय सामग्री,कार्टुन, स्टेशनरी	१०२१	५९०	४२१५	१३४३	१०८३	१८१	४२५	८८५६
संस्थागत, करार, पटक कर्मचारी प्राविधिकलाई दिएको खर्च	४२९	३९१	१९७१	३५९	५१५	५३	१३५	३८५४
बीमा ,कर, नवीकरण शुल्क, चन्दा, ऋणको व्याज	२४२४	२५८७	७३६७	२५९७	४०९९	२८४	१३२८	२०६८६
अन्य खर्च	२०२८	१७३१	७७२१	२३८८	२२६३	३८५	११६४	१७६७९
जम्मा खर्च	८९२२०	९५६९२	३२३३६८	१०८६६६	१०८५६४	१३०७७	४५४९३	७८४०७८

२३. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा स्थायी सम्पत्तिको विवरण

सन्दर्भ अवधिमा देशभर स्थायी सम्पत्तिको कुल मूल्य करिब रु. ६०.४ अर्ब रहेको छ। यस अवधिमा करिब रु. १.२ अर्ब बराबरको नयाँ सम्पत्ति खरिद गरिएको छ। प्रदेशगत हिसाबले हेर्दा, बागमती प्रदेश सम्पत्ति, खरिद र बिक्री तीनै पक्षमा अगाडी देखिन्छ, जसले कुल सम्पत्तिको करिब ३८ प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ। त्यसैगरी, कर्णाली प्रदेशमा सम्पत्ति सबैभन्दा न्यून छ र यस अवधिमा कुनै बिक्री नभएको तथा, सुदूरपश्चिम र लुम्बिनी प्रदेशमा केही सम्पत्तिको कारोबार भएको देखिए पनि सम्पत्तिको स्तर तुलनात्मक रूपमा न्यून छ।

तालिका २२: सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा स्थायी सम्पत्तिको विवरण

प्रदेश	स्थायी सम्पत्ति (२०८०।०९।१५)	सन्दर्भ अवधिमा खरिद	सन्दर्भ अवधिमा बिक्री
कोशी	७,०३०,८७८,५९८	७५,२७५,५५८	७८,१४३
मधेश	७,८७५,५३२,४१०	१२२,९३३,३७५	४,६००,१०३
बागमती	२२,८०४,७९९,४१५	५७२,६०६,६६१	५३,१८५,७३३
गण्डकी	१२,१२८,२८४,८४३	२२३,०१६,५८९	२०,९०२,२९६
लुम्बिनी	५,१४२,०९६,१७७	१३८,०६४,४५५	८२०,०००
कर्णाली	६१५,१००,२८०	२१,९५६,४९१	०
सुदूरपश्चिम	४,८०६,४८१,२५४	४१,९५९,१९४	१६,६८७,५५८
नेपाल	६०,४०३,१७२,९७८	१,१९५,८१२,३२३	९६,२७३,८३२

२४. प्रदेशानुसार सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा स्थायी सम्पत्तिको विवरण

सन्दर्भ वर्षमा नेपालभरका सातै प्रदेशका कुखुरापालन व्यवसायसँग सम्बन्धित स्थायी सम्पत्तिको स्थिति अनुसार, कुल मूल्य रु ६१ अर्ब ५० करोड २७ लाख ११ हजार ४६९ रहेको छ । कुल सम्पत्तिमध्ये सबैभन्दा बढी अंश रु ३४ अर्ब ८७ करोड ७७ लाख ८३ हजार ४८२ (५६.७%) जमिन, जमिन सुधार र अन्यमा केन्द्रित छ भने दोस्रो ठूलो अंश रु १९ अर्ब ४० करोड ३३ लाख ८४ हजार ८३९ (३१.६%) भवन तथा खोर/टहरामा रहेको छ । प्रदेशगत रूपमा बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा बढी रु २३ अर्ब ३२ करोड ४२ लाख २० हजार ३४२ (३७.९%) स्थायी सम्पत्ति रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम रु ६३ करोड ७० लाख ५६ हजार ७७० (१.०%) मात्र छ । कोशी र मधेश प्रदेशले क्रमशः करिब ११% र १३% योगदान दिएका छन् । स्थायी सम्पत्तिमा मेसिनरी, औजार र यातायात साधनको अंश उल्लेख्य भए पनि प्रविधि र कम्प्युटरसम्बन्धी सम्पत्ति न्यून (०.२%) देखिन्छ । यसले प्रदेशगत लगानी असमानता र प्रविधि पूर्वाधारमा सुधारको आवश्यकता स्पष्ट संकेत गर्दछ ।

तालिका २३: प्रदेशानुसार सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा स्थायी सम्पत्तिको विवरण (रु. लाखमा)

क्र.स.	स्थायी सम्पत्तिको विवरण	सन्दर्भ अवधिसम्मको स्थायी सम्पत्ति							
		कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदुरपश्चिम प्रदेश	नेपाल
१	मेसिनरी तथा औजार	१६३६	१४२८	८३१३	२१४१	३८२४	३२०	८८२	१८५४४
२	खोर/टहरा र भवन	२०६७४	१८७२८	७३१५५	४०४३२	२१३११	३३०३	१६४३१	१९४०३४
३	कम्प्युटर/प्रिन्टर र एप्लिकेसन	३१८	१९२	२९९	१०६	२३७	८५	१३३	१३६९
४	यातायातका साधन	१७४६	४४४७	२७५१६	४९०७	२४१८	४३७	१५६३	४३०३३
५	फर्निचर	१६६	२५०	१५०२	१३४	१४१	४६	७३	२३१२
६	फिडिङ र वाटरिङ सिस्टम	१००४	४२५	३७०४	९१३	६१७	४६	२४८	६९५७
७	जमिन, जमिन सुधार र अन्य	४५५१७	५४४६९	११८७५३	७४६७०	२४२४६	२१३५	२८९८८	३४८७७८
	जम्मा	७१०६१	७९९३९	२३३२४२	१२३३०४	५२७९३	६३७१	४८३१८	६१५०२७

२५. कुखुरापालन व्यवसायका लागि ऋण लिएका संस्था र कुखुरा फार्महरूको विवरण

सन्दर्भ अवधिमा नेपालभर करिब ८,५५९ वटा फार्महरूले कुनै न कुनै वित्तीय संस्थामार्फत ऋण कारोबार गरेको देखिन्छ । तीमध्ये करिब ७० प्रतिशत एकाइहरूले बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट, २४ प्रतिशतले सहकारीमार्फत, र बाँकी ६ प्रतिशतले अन्य निकायमार्फत ऋण लिएका छन् । प्रदेशगत रूपमा हेर्दा, बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा बढी वित्तीय पहुँच रहेको देखिन्छ, जहाँ जम्मा २,७१० वटा फार्ममध्ये २,०९५ वटाले बैंक तथा वित्तीय संस्थामार्फत ऋण लिएको देखिन्छ । मधेश र कोशी प्रदेश क्रमशः दोस्रो र तेस्रो स्थानमा रहेका छन्, जहाँ बैंक पहुँच सन्तोषजनक भए पनि विशेष गरी मधेशमा सहकारीको प्रयोग न्यून (केवल

१०९ वटा) रहेको छ। कर्णाली प्रदेशमा वित्तीय पहुँच सबैभन्दा कम छ, जसमा जम्मा २२७ वटा मात्र फार्म यस प्रकारको पहुँचमा रहेका छन् जहाँ सहकारी तथा बैंक दुवै वित्तीय माध्यममा पहुँच रहेको छ।

तालिका २४: कुखुरापालन व्यवसायको लागि ऋण लिएका संस्था र कुखुरा फार्महरूको संख्या

प्रदेश	सहकारी	बैंक तथा वित्तीय संस्था	अन्य	जम्मा
कोशी	४०१	६६६	१०५	१,१९३
मधेश	१०९	९७७	५१	१,१३७
बागमती	५२७	२,०९५	८८	२,७१०
गण्डकी	३४३	७६५	१०४	१,२१३
लुम्बिनी	३०४	८२६	१३१	१,२६१
कर्णाली	९९	१०८	२०	२२७
सुदूरपश्चिम	२८७	४९९	३२	८१८
नेपाल	२,०७१	५,९५७	५३१	८,५५९

२६. कुखुरापालन व्यवसायको लागि थप ऋण आवश्यक रहेका फार्मको संख्या र ऋण लिनुपर्ने कारण/उद्देश्य

सन्दर्भ वर्षमा देशभरका १०,६०० कुखुरापालन फार्ममध्ये सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशमा (३,४५३) थप ऋण आवश्यक रहेको देखिएको छ, जसको मुख्य उद्देश्य खोर टहरा र दाना खरिद रहेका छन्। त्यस्तै, थप ऋण आवश्यकताको हिसाबले मधेश प्रदेश (१,६१३) र लुम्बिनी (१,४२१) क्रमशः दोस्रो र तेस्रो स्थानमा छन्। कर्णालीमा सबैभन्दा कम (४९२) फार्मले मात्र थप ऋण मागेका छन्। राष्ट्रिय स्तरमा “खोर टहरा निर्माण” (७,८३८) प्रमुख ऋण प्रयोजन रहेको, त्यसपछि “दाना खरिद” (६,२४४) र “चल्ला खरिद” (५,५७३) रहेका छन्।

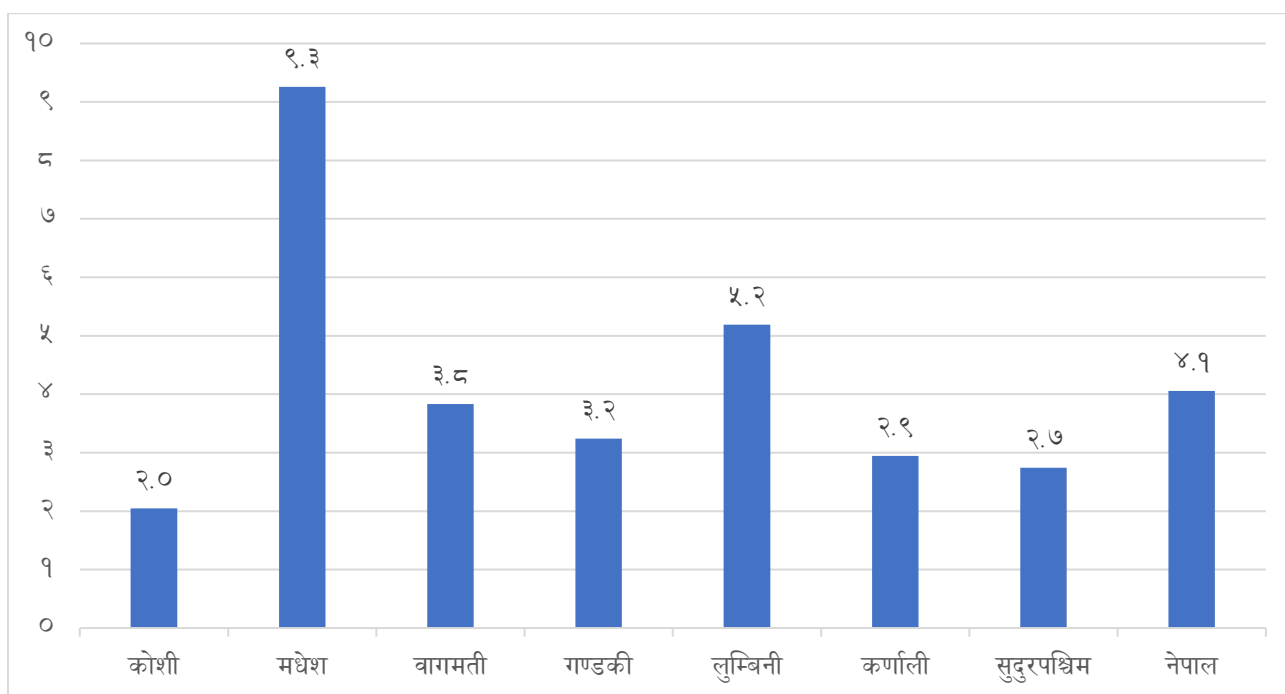
तालिका २५: कुखुरापालन व्यवसायका लागि थप ऋण आवश्यक रहेका फार्मको संख्या र ऋण लिनुपर्ने कारण/उद्देश्य /सम्बन्धी विवरण

प्रदेश	जम्मा	चल्ला खरिद	दाना खरिद	खोप तथा औषधी खरिद	खोर टहरा निर्माण	मेशिनरी औजार खरिद	अन्य
कोशी	१२६६	५२९	७३१	१२४	८४७	८२	१५
मधेश	१६१३	१०७८	१३३७	४४०	१०४६	९०	६७
बागमती	३४५३	१७७३	२१५८	९८९	२७६१	१३४९	३५
गण्डकी	१२०३	५७४	४८३	१५८	९७१	७७	४१
लुम्बिनी	१४२१	७७६	७१३	१५८	१०२०	१५४	१९
कर्णाली	४९२	२२९	२७७	८८	२७३	४०	१७
सुदूरपश्चिम	११५२	६१४	५४६	३२१	९२०	१६३	१२
नेपाल	१०६००	५५७३	६२४४	२२७७	७८३८	१९५६	२०५

२७. बीमा गरिएका फार्महरूको संख्या प्रतिशतमा

सन्दर्भ वर्षमा देशभरका करिब ४.१ प्रतिशत मात्र कुखुरापालन फार्म बिमित छन्। मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा बढी बीमा कभरेज (९.३%) छ, त्यसपछि लुम्बिनी (५.२%) र बागमती (३.८%) प्रदेश क्रमशः दोस्रो र तेस्रो स्थानमा रहेका छन्। कोशी, कर्णाली र सुदूरपश्चिममा बीमा दर न्यून (२-३%) रहेको छ, जसले बीमा प्रणाली र पहुँच कमजोर रहेको संकेत गर्दछ।

चित्र ४: बीमा गरिएका फार्मको संख्या प्रतिशतमा

२८. बीमा रकम दावी र दावी गरेको रकम प्राप्त गर्ने फार्महरूको विवरण

मधेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशहरूमा बीमा दावी भुक्तानीको अवस्था सबैभन्दा राम्रो रहेको छ, जहाँ क्रमशः ९४.७ प्रतिशत र सत प्रतिशत बीमा दावी स्वीकृत भई रकम प्राप्त गरेको पाइएको छ। लुम्बिनी प्रदेशमा ८४.२ प्रतिशत दावी भुक्तानी प्राप्त भएको देखिन्छ, जसले राम्रो बीमा व्यवस्थापनको संकेत गर्छ।

बागमती र गण्डकी प्रदेशमा बीमा दावी स्वीकृति दर क्रमशः ५८.३ प्रतिशत र ५०.० प्रतिशत रहेको छ। यद्यपि, कोशी र कर्णाली प्रदेशमा दावी स्वीकृति दर अत्यन्तै न्यून रहेको छ। कोशीमा केवल १४.८ प्रतिशत बीमा दावी स्वीकृत भएको पाइएको छ भने नेपालमा जम्मा ५६.९ प्रतिशत बीमा दावी मात्र स्वीकृत भई रकम प्राप्त गरेको पाइएको छ।

तालिका २६: बीमा रकम दावी र दावी गरेको रकम प्राप्त गर्ने फार्महरूको संख्या

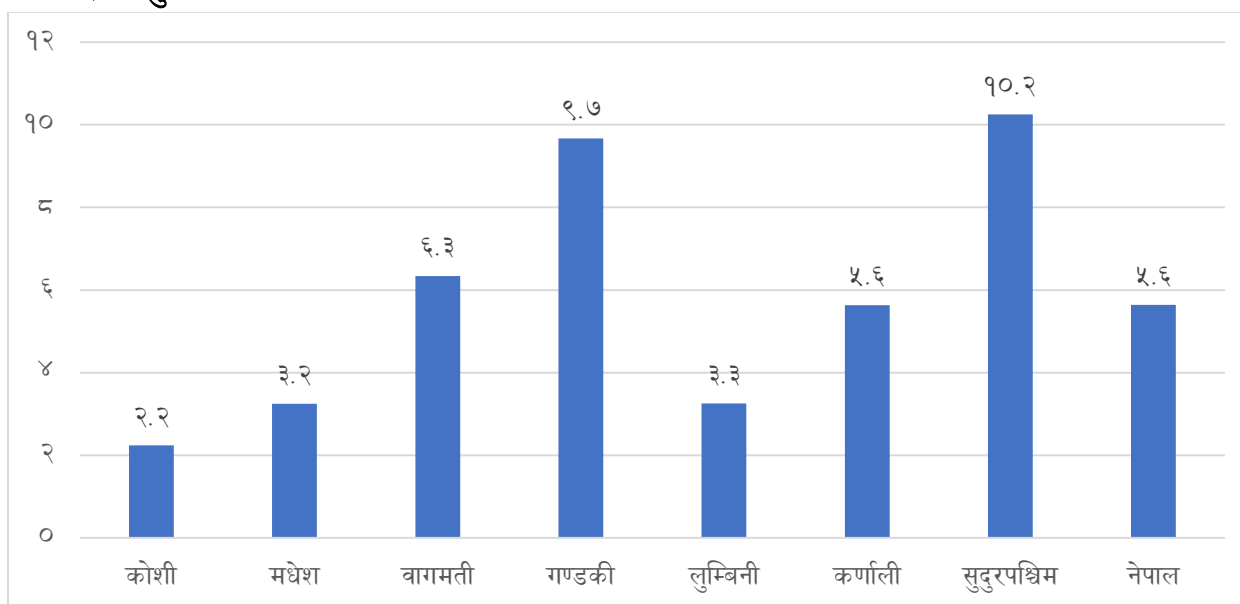
प्रदेश	बीमा दावी	बीमा प्राप्त	प्राप्त प्रतिशत
कोशी	२७	४	१४.८
मधेश	१९	१८	९४.७
बागमती	४८	२८	५८.३
गण्डकी	३०	१५	५०.०
लुम्बिनी	३८	३२	८४.२
कर्णाली	१३	०	०.०
सुदूरपश्चिम	६	६	१००.०
नेपाल	१८१	१०३	५६.९

२९. अनुदान पाउने फार्मको विवरण

विगत तीन वर्षमा नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायका फार्महरूले प्राप्त गरेको अनुदानको अवस्था प्रदेशगत रूपमा फरक फरक देखिएको छ। कोशी प्रदेशमा सबैभन्दा कम, केवल २.२ प्रतिशत फार्महरूले अनुदान पाएको देखिन्छ। मधेश र लुम्बिनी प्रदेशमा करिब तीन/तीन प्रतिशत फार्महरूले अनुदान प्राप्त गरेको देखिन्छ। बागमती प्रदेशमा अनुदान प्राप्त गर्ने फार्महरूको संख्या ६.३ प्रतिशत रहेको छ।

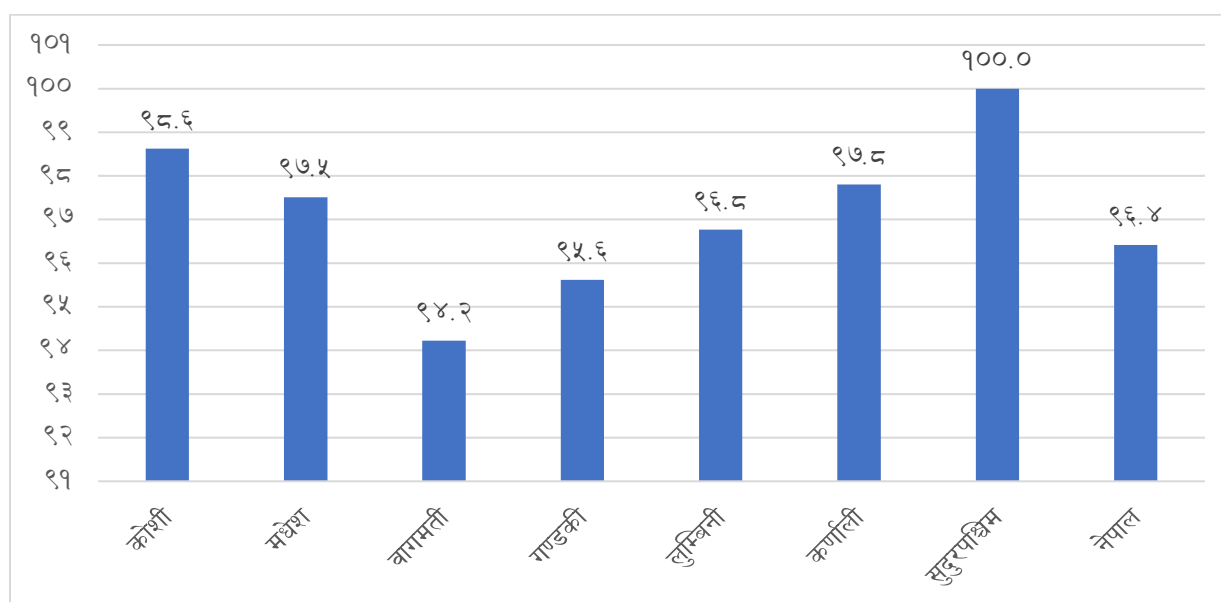
गण्डकी र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा अनुदान प्राप्त गर्ने फार्महरूको संख्या सबैभन्दा बढी (प्रत्येकमा १०.२ प्रतिशत) रहेको छ, जसले ती प्रदेशहरूमा सरकारी वा अन्य निकायहरूको सहयोग अपेक्षाकृत राम्रो रहेको संकेत गर्छ। कर्णाली प्रदेशमा ६.३ प्रतिशत फार्महरूले अनुदान प्राप्त गरेका छन्। नेपालमा विगत तीन वर्षमा करिब ५.६ प्रतिशत फार्महरूले अनुदान पाएका छन्, जसले समग्र देशभर अनुदानको पहुँच मध्यम रहेको देखाउँछ।

चित्र ५: अनुदान पाउने फार्मको संख्या प्रतिशतमा

३०. प्रदेशअनुसार कुखुरापालनका लागि छुट्टै व्यावसायिक भवन (खोर/घर) भएका फार्महरूको विवरण नेपालका अधिकांश कुखुरा फार्महरूमा छुट्टै व्यावसायिक भवन (खोर/घर) को व्यवस्था भएको देखिन्छ। सुदूरपश्चिम प्रदेशमा सञ्चालित सबै फार्मको छुट्टै भवन रहेको छ, जुन सबैभन्दा उच्च हो। बागमती प्रदेशमा भने सबैभन्दा कम (९४.२%) देखिन्छ। नेपालमा कुखुरापालनका लागि छुट्टै व्यावसायिक भवन (खोर/घर) को प्रयोग गर्ने संख्या ९६.४ प्रतिशत रहेको देखिएको छ। यसले कुखुरापालन व्यवसायीहरूले आवास वा अन्य उद्देश्यका लागि प्रयोग हुने भवनभन्दा छुट्टै संरचनामा कुखुरापालन गर्ने प्रचलन व्यापक रहेको देखाउँछ।

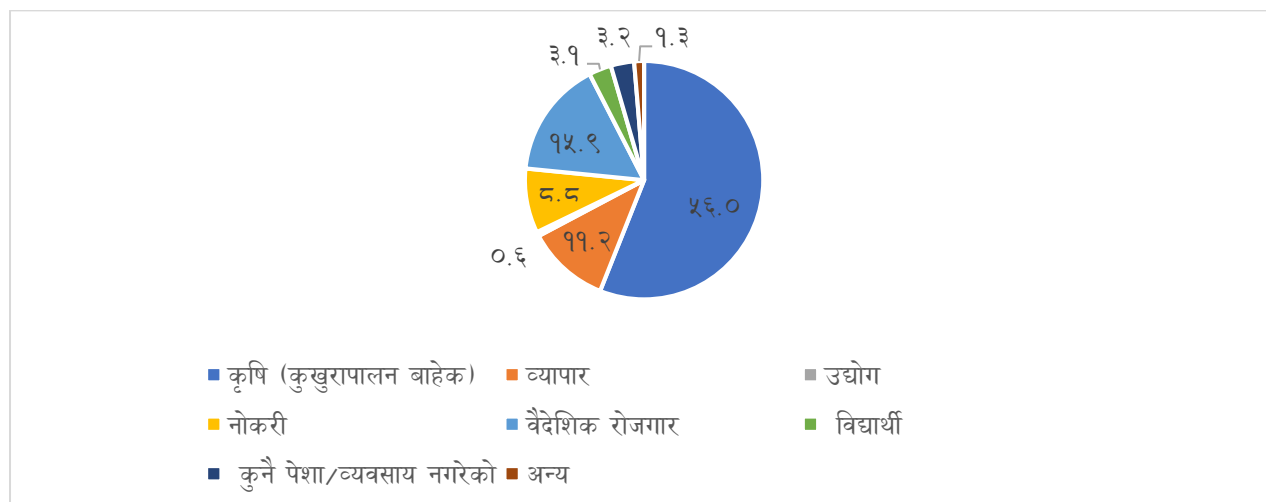
चित्र ६: प्रदेशअनुसार कुखुरापालनका लागि छुट्टै व्यावसायिक भवन (खोर/घर) भएका फार्महरूको संख्याको प्रतिशत

३१. कुखुरापालन व्यवसाय गर्नुअघिको प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको व्यवसाय/पेशा/क्षेत्रको आधारमा फार्मको विवरण

यस सर्वेक्षणअनुसार कुखुरापालन व्यवसायीहरूमध्ये सबैभन्दा ठूलो हिस्सा (५६.०%) पहिले नै कुखुरापालन बाहेकका अन्य कृषि पेशामा संलग्न भएको पाइएको छ। यसले कृषि पृष्ठभूमि भएका व्यक्तिहरूका लागि कुखुरापालन एक स्वाभाविक व्यवसाय भएको देखाउँछ। यसैगरी ११.२ प्रतिशत कुखुरापालन व्यवसायीहरू पहिले व्यापार व्यवसाय, ८.८ प्रतिशत व्यवसायीहरू पहिले नोकरी (जागिर), तथा करिब १ प्रतिशत व्यवसायीहरू पहिले उद्योग क्षेत्रमा काम गर्ने गरेको पाइएको छ। त्यसैगरी करिब १६ प्रतिशत व्यवसायीहरू वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका, ३.१ प्रतिशत व्यवसायीहरू पहिले विद्यार्थी भएको, ३.२ प्रतिशत व्यवसायीहरूले पहिले कुनै पनि पेशा वा व्यवसाय नगरेको र अर्को १.३ प्रतिशत व्यवसायीहरूले अन्य विविध पेशा वा व्यवसायमा संलग्न भएको बताएका छन्।

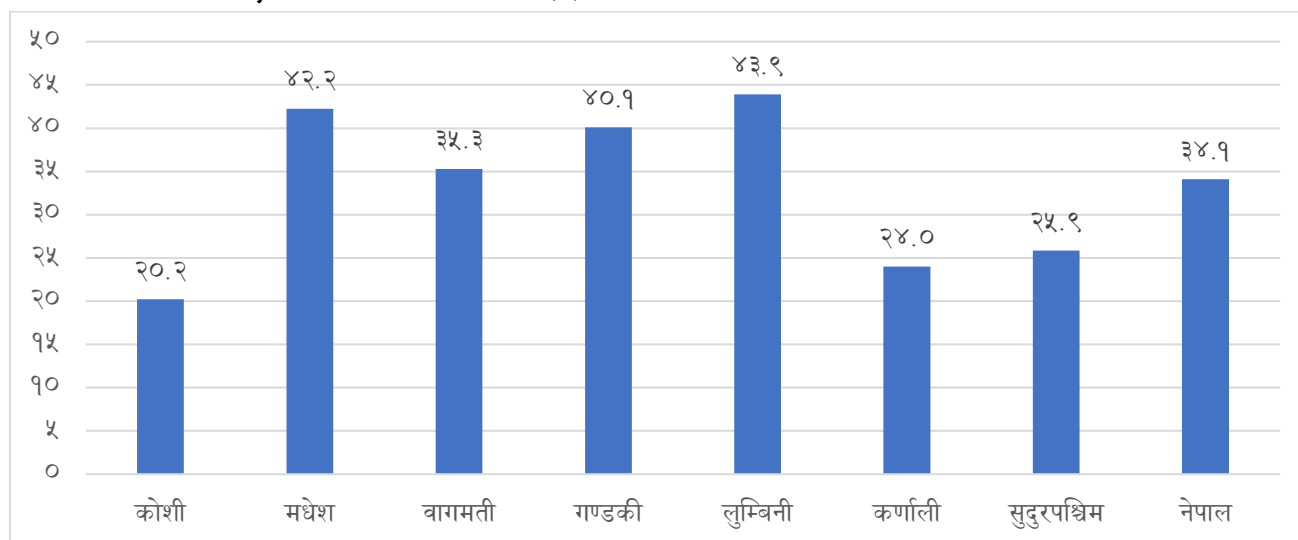
चित्र ७: कुखुरापालन व्यवसाय गर्नुअघिको प्रमुख सञ्चालक/व्यवसायीको व्यवसाय/पेशा/क्षेत्रको आधारमा फार्मको संख्याको प्रतिशत

३२. तालिम लिएका सञ्चालक/व्यवसायीहरूको विवरण

तालिमले फार्महरूको उत्पादनशीलता, व्यवस्थापन र जैविक सुरक्षा अभ्यासहरूमा सुधार ल्याउन महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ। तालिम प्राप्त गर्ने व्यवसायीहरूको संख्या प्रदेश अनुसार फरक-फरक रहेको छ। प्राप्त विवरण अनुसार लुम्बिनी प्रदेशमा सबैभन्दा बढी (४३.९%) तथा कोशी प्रदेशमा सबैभन्दा कम (२०.२%) फार्मका सञ्चालक/व्यवसायीहरूले तालिम प्राप्त गरेको बताएका छन्। त्यसैगरी नेपालमा तालिम प्राप्त गर्ने व्यवसायीहरूको संख्या औसत ३४.१ प्रतिशत रहेको छ, जसले अझै पनि धेरै फार्महरूलाई तालिमको आवश्यकता रहेको संकेत गर्दछ।

चित्र: ८ तालिम लिएका सञ्चालक/व्यवसायीहरूको संख्याको प्रतिशत

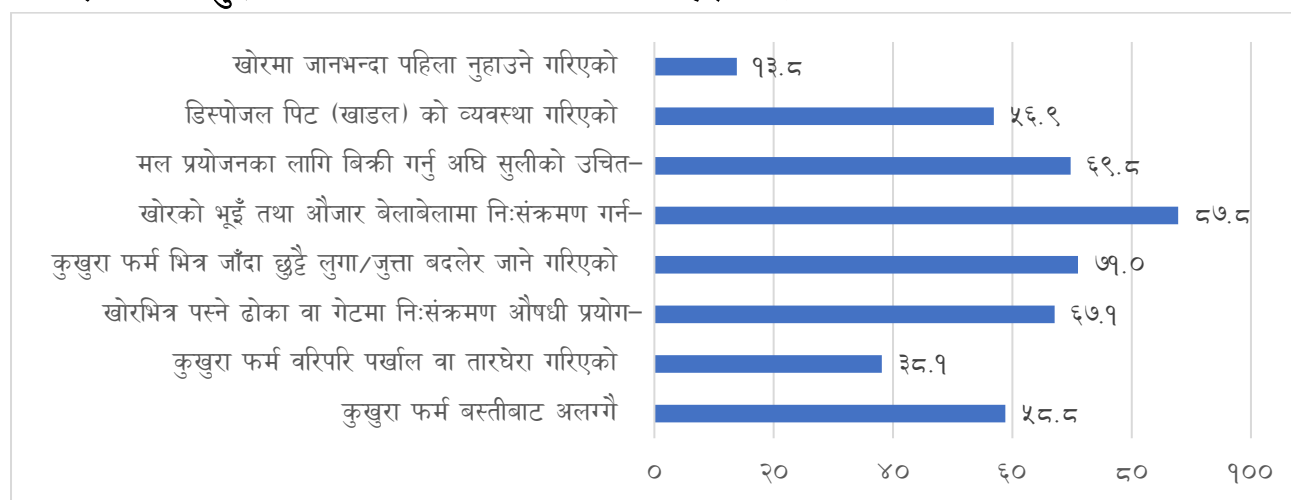
३३. जैविक सुरक्षा प्रणालीको उपाय अपनाउने फार्महरूको विवरण

सन्दर्भ वर्षमा कुखुरा फार्महरूले अपनाएका जैविक सुरक्षाका अभ्यासहरू फरक-फरक देखिन्छन्। सबैभन्दा बढी अपनाइएका अभ्यासहरूमा खोरको भुईँ तथा औजार बेलाबेलामा निःसंक्रमण गर्ने गरिएको (८७.८%)

र मल बिक्री गर्नु अघि सुलीको उचित व्यवस्थापन गरिएको (६९.८%) देखिन्छ। त्यसैगरी, फार्म भित्र प्रवेश गर्दा छुट्टै लुगा/जुता प्रयोग गर्ने (७१.०%) र खोरभित्र पस्ने ढोका वा गेटमा निःसंक्रमण औषधी प्रयोग गर्ने गरिएको (६७.१%) देखिन्छ।

तर, खोरमा जानुभन्दा पहिले नुहाउने अभ्यास केवल १३.८ प्रतिशत फार्ममा मात्र भएको पाइन्छ भने, फार्म वरिपरि पर्खाल वा तारघेरा लगाउने अभ्यास ३८.१ प्रतिशत मात्र फार्मले अपनाएका छन्। साथै, ५८.८ प्रतिशत फार्महरू आवासीय बस्तीबाट केही दूरीमा रहेका छन् र ५६.९ प्रतिशत फार्महरूमा डिस्पोजल पिटको व्यवस्था गरिएको छ।

चित्र ९: जैविक सुरक्षा प्रणालीको उपाय अपनाउने फार्महरूको संख्याको प्रतिशत

३४. कुखुरापालन व्यवसायमा प्रभाव पार्ने पक्षहरू

कुखुरापालन व्यवसायमा प्रभाव पार्ने पक्षहरूको विषयमा व्यवसायीको धारणाको विश्लेषण गर्दा सरकारी प्राविधिक सेवाको उपलब्धता ठीकै छ भन्ने ४५.९, राम्रो छ भन्ने १६.२ र नराम्रो छ भन्ने ३८.० प्रतिशत रहेका छन्। निजी प्राविधिक सेवाको पहुँच भने अपेक्षाकृत सन्तोषजनक (ठीकै) छ भन्ने ७१.० प्रतिशत रहेका छन्। दक्ष जनशक्ति उपलब्धता ५७.३ प्रतिशतले ठीकै भनेका छन्, तर २२.६ प्रतिशतले यसलाई कमजोर भनेका छन्, जसले दक्ष जनशक्ति अभावको संकेत गर्छ। बैंकको ब्याज दर विषयमा असन्तुष्टि (३३.९% नराम्रो) उल्लेखनीय छ।

उत्पादनको बजार स्थिति पनि ६०.४ प्रतिशतले ठीकै भनेका छन्, तर १८.२ प्रतिशतले समस्या भएको बताएका छन्। चल्ला र दानाको गुणस्तर सन्तोषजनक देखिन्छ, जहाँ ७०.४ प्रतिशत र ६३.५ प्रतिशतले क्रमशः ठीकै भनेका छन् र मात्र सानो हिस्सा (९.६% र ६.५%) ले नराम्रो भनेका छन्। आफ्नो व्यवसायप्रति सन्तुष्टि ६९.३ प्रतिशतले “ठीकै” भनेका छन् भने १०.३ प्रतिशतले मात्र असन्तुष्टि जनाएका छन्। खोप तथा औषधी उपचारको उपलब्धता पनि सन्तोषजनक (६०.०% ठीकै र ३०.७% राम्रो) रहेको देखिन्छ।

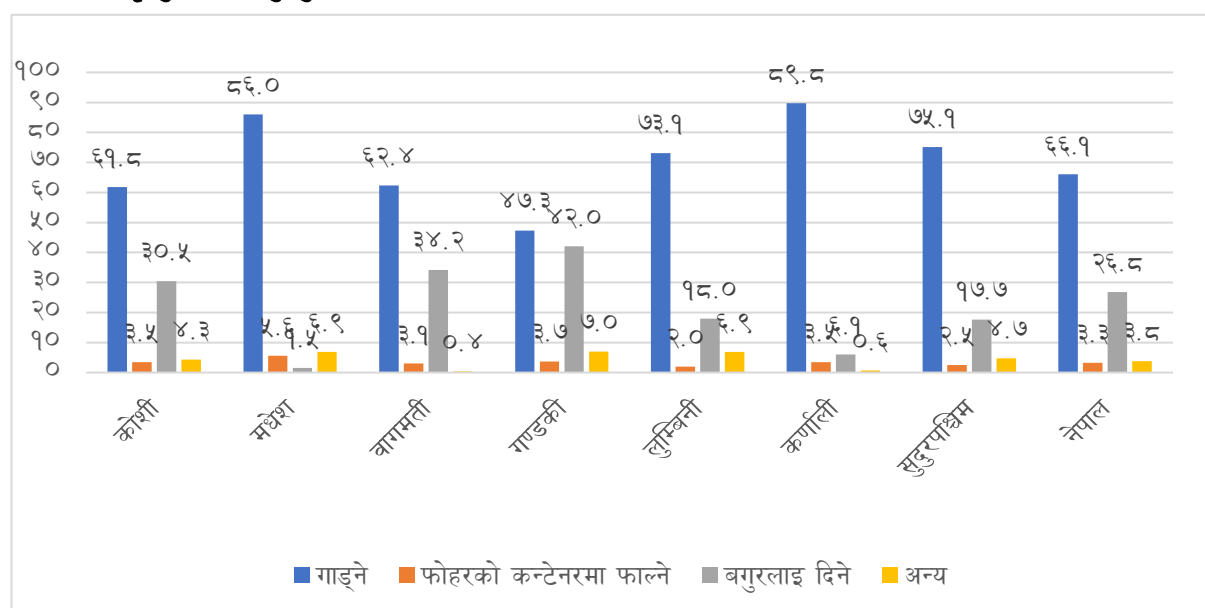
तालिका २७: कुखुरापालन व्यवसायमा प्रभाव पार्ने पक्षहरू

विषयहरू	राम्रो		ठीकै		नराम्रो	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
सरकारी प्राविधिक सेवाको उपलब्धता	३,७०५	१६.२	१०,५१५	४५.९	८,७०८	३८.०
निजी प्राविधिक सेवाको उपलब्धता	३,५२२	१५.४	१६,२७७	७१.०	३,१३०	१३.७
दक्ष जनशक्ति उपलब्धता	४,६०६	२०.१	१३,१४६	५७.३	५,१७६	२२.६
बैंकको व्याज दर	२,३४३	१०.२	१२,८०७	५५.९	७,७७८	३३.९
उत्पादनको बजार	४,९०७	२१.४	१३,८५५	६०.४	४,१६५	१८.२
चल्लाको गुणस्तर	४,५६८	१९.९	१६,१४९	७०.४	२,२११	९.६
दानाको गुणस्तर	६,८७६	३०.०	१४,५५९	६३.५	१,४९३	६.५
आफ्नो व्यवसायप्रति सन्तुष्टि	४,६९५	२०.५	१५,८७९	६९.३	२,३५५	१०.३
खोप/औषधी उपचारको उपलब्धता	७,०३९	३०.७	१३,७५२	६०.०	२,१३८	९.३

३५. मृत्यु भएका कुखुराको व्यवस्थापन

सर्वेक्षणबाट प्राप्त विवरण अनुसार, नेपालका अधिकांश कुखुरापालन व्यवसायहरूले मृत्यु भएका कुखुरालाई गाड्ने (burying) प्रविधि प्रयोग गरेको देखिन्छ। नेपालमा ६६.१ प्रतिशत व्यवसायहरूले गाड्ने विधि अपनाएका छन्। त्यसैगरी कर्णाली (८९.८%), मधेश (८६.०%), लुम्बिनी (७३.१%), कोशी (६१.८%), बागमती (६२.४%), र सुदूरपश्चिम (७५.१%) प्रदेशमा मृत्यु भएका कुखुरालाई गाड्ने अभ्यास उच्च रहेको देखिन्छ भने गण्डकी (४७.३%) प्रदेशमा तुलनात्मक रूपमा कम छ।

चित्र १०: मृत्यु भएका कुखुराको व्यवस्थापन

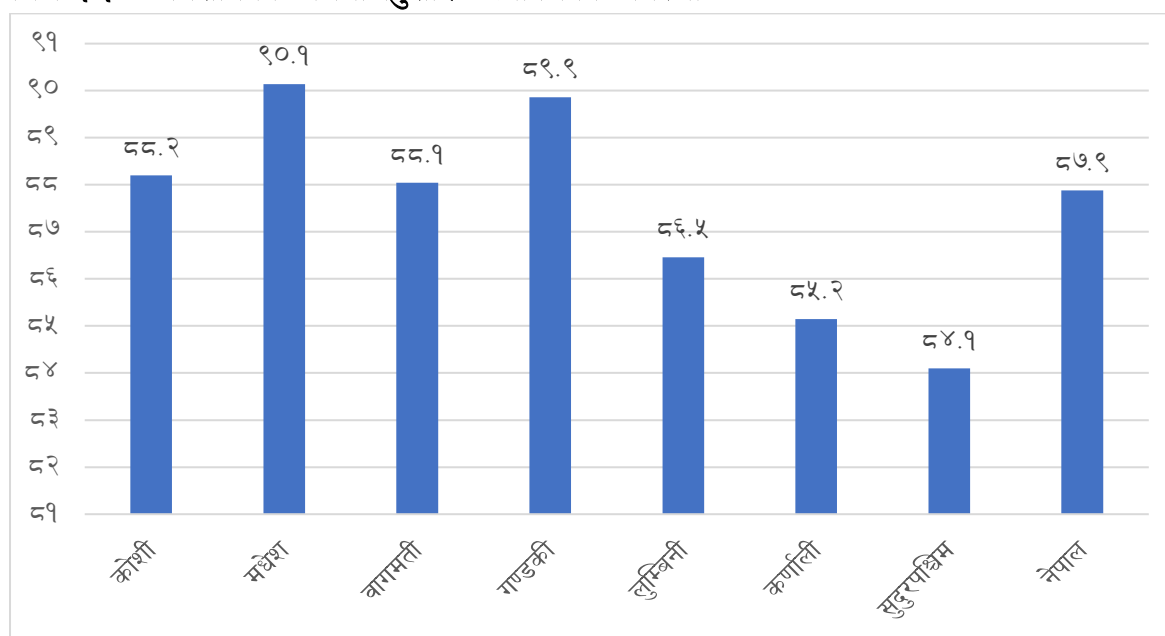

केही प्रदेशहरूमा जस्तै गण्डकी (४२.०%), बागमती (३४.२%) र कोशी (३०.५%) मा मृत्यु भएका कुखुरा बगुरलाई दिने अभ्यास रहेको पाइएको छ। फोहरको कन्टेनरमा फाल्ने वा अन्य सुरक्षित विधि प्रयोग गर्ने फार्महरू अत्यन्त न्यून ७ प्रतिशत भन्दा कम छन्।

३६. सन्दर्भ वर्ष (गत एक वर्ष) मा व्यवसायको क्षमताअनुसार उत्पादनको अवस्था

नेपालको कुखुरापालन व्यवसायको क्षमताअनुसार उत्पादन अवस्था सबै प्रदेशमा उच्च रहेको देखिन्छ। सबैजसो प्रदेशको क्षमता अनुसारको उत्पादन ८४ प्रतिशत भन्दा माथि छ, जसले समग्र उद्योगको राम्रो उत्पादन क्षमतामा सञ्चालन भइरहेको देखिन्छ। मधेश प्रदेश (९०.१%) र गण्डकी प्रदेश (८९.७%) मा सबैभन्दा उच्च क्षमता अनुसारको उत्पादन दर देखिन्छ। त्यसपछि कोशी (८८.२%) र बागमती (८८.१%) प्रदेशहरूमा पनि क्षमता अनुसारको उत्पादन दर उल्लेखनीय छ। तुलनात्मक रूपमा लुम्बिनी (८६.५%), कर्णाली (८५.२%), र सुदूरपश्चिम (८४.१%) प्रदेशहरूमा क्षमता अनुसारको उत्पादन दर केही कम देखिन्छ भने नेपालमा औसत क्षमता अनुसारको उत्पादन दर ८७.९ प्रतिशत रहेको छ।

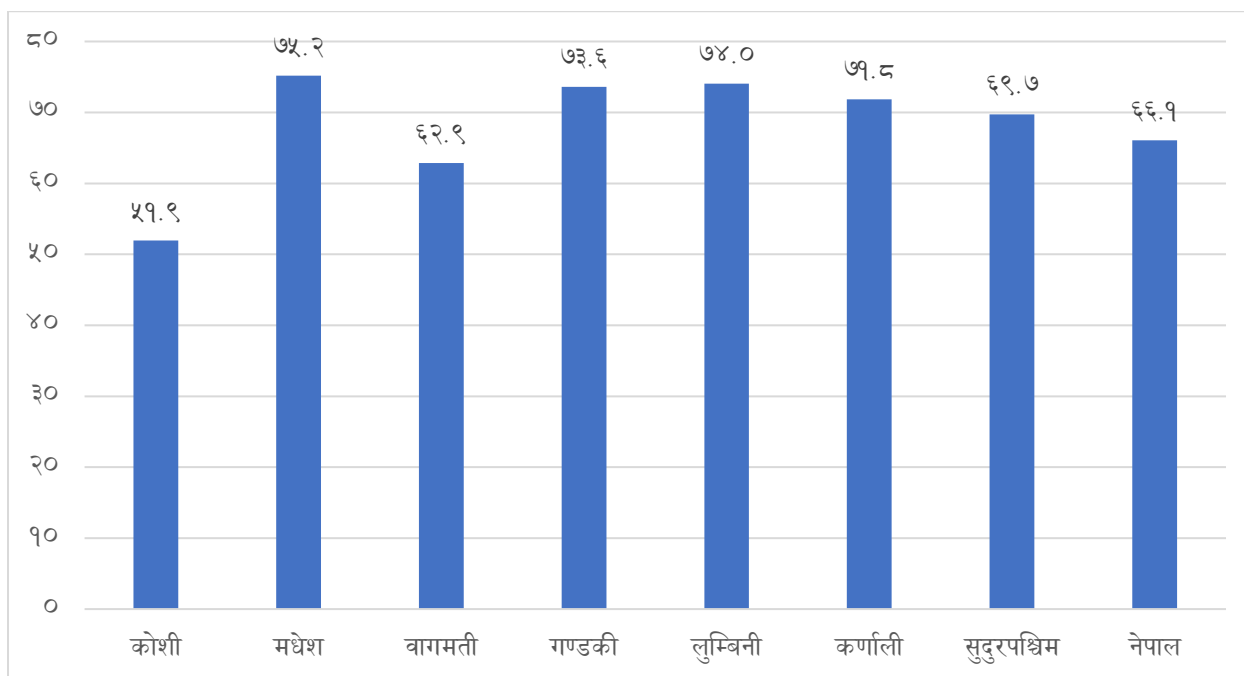
चित्र ११: व्यवसायको क्षमताअनुसार उत्पादनको अवस्था

३७. मुख्य व्यवसाय कुखुरापालन भएका व्यवसायीको विवरण

नेपालमा औसत ६६.१ प्रतिशत व्यवसायहरूले कुखुरापालनलाई आफ्नो मुख्य व्यवसायको रूपमा सञ्चालन गरिरहेको बताएका छन्। प्रदेशगत रूपमा हेर्दा, मधेश प्रदेश (७५.२%) मा सबैभन्दा धेरै त्यसपछि क्रमशः गण्डकी (७३.६%), लुम्बिनी (७४.०%), कर्णाली (७१.८%), सुदूरपश्चिम (६९.७%), बागमती (६२.९%) र कोशी (५१.९%) प्रदेशहरूमा पनि यो व्यवसायलाई आफ्नो मुख्य व्यवसायको रूपमा रहेको बताएका छन्।

चित्र १२: व्यवसायीको मुख्य व्यवसाय कुखुरापालन हुनेको संख्या (प्रतिशतमा)

३८. कुखुरापालन व्यवसायको सञ्चालकको भावी योजना

कुखुरापालन व्यवसाय सञ्चालकको भावी योजनासम्बन्धी प्राप्त विवरण अनुसार नेपालमा ५५.७ प्रतिशत व्यवसायीले व्यवसाय यथावत् सञ्चालन गर्ने, ३५.० प्रतिशत व्यवसायीले व्यवसायको क्षमता बृद्धि गर्ने योजना बनाएका देखिन्छ । त्यसैगरी, उत्पादन घटाउने योजना बनाएका व्यवसायीको संख्या ३.२ प्रतिशत मात्र छ भने व्यवसाय बन्द गर्ने योजना बनाउने व्यवसायीको संख्या ६.२ प्रतिशत रहेको छ। विशेष गरी सुदूरपश्चिम (५६.५%), कर्णाली (५५.४%) र मधेश (४६.३%) प्रदेशमा क्षमता बृद्धि गर्ने योजना बनाएका व्यवसायीहरूको संख्या बढी देखिन्छ भने कोशी (९.३%) र बागमती (५.६%) प्रदेशमा केही व्यवसायीहरूले आफ्नो व्यवसाय बन्द गर्ने योजना बनाएको बताएका छन् ।

तालिका २८: प्रदेशअनुसार कुखुरापालन व्यवसायको सञ्चालकको योजना (प्रतिशतमा)

प्रदेश	यथावत् सञ्चालन गर्ने	क्षमता बृद्धि गर्ने	क्षमता कम गर्ने	व्यवसाय बन्द गर्ने
कोशी	६२.७	२२.८	५.२	९.३
मधेश	४९.२	४६.३	०.५	४.०
बागमती	६४.५	२७.२	२.७	५.६
गण्डकी	४५.३	४२.८	४.८	७.९
लुम्बिनी	५४.५	३६.२	२.७	६.५
कर्णाली	४९.९	५५.४	१.५	१.९
सुदूरपश्चिम	३५.८	५६.५	३.९	४.६
नेपाल	५५.७	३५.०	३.२	६.२

३९. कुखुरापालन व्यवसायको क्षमता कम वा व्यवसाय बन्द गर्नुका मुख्य कारण

प्रदेशगत विवरण अनुसार नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायमा सबैभन्दा बढी समस्या बजारको अभाव रहेको देखिन्छ, विशेष गरी लुम्बिनी (५६.५%) , कोशी (५४.६%) र बागमती (५१.०%) प्रदेशमा बजारको अभाव रहेको देखिन्छ । दोस्रो ठूलो समस्या पूँजीको अभाव हो, जुन मधेश (३५.३%) र सुदूरपश्चिम (३२.४%) प्रदेशमा देखिन्छ ।

कर्णाली प्रदेशमा चल्लाको गुणस्तरमा कमी (३१.१%) र गण्डकीमा दानाको गुणस्तरमा कमी (०.५%) पाइएको छ। व्यवस्थापनमा समस्या गण्डकी (१४.६%) र कर्णाली (२९.५%) प्रदेशमा देखिन्छ भने कामदारको अभाव सुदूरपश्चिम (७.३%) र गण्डकी (५.०%) प्रदेशमा देखिन्छ। प्राविधिक सेवाको अभाव कर्णाली (१०.६%) र लुम्बिनी (६.०%) प्रदेशमा देखिएको छ भने अन्य कारणहरू मधेश (४१.७%) र गण्डकी (२७.४%) प्रदेशमा देखिएका छन्।

नेपालमा कुखुरापालन व्यवसायका प्रमुख समस्या क्रमशः बजारको अभाव (४५.०%), पूँजीको अभाव (२०.५%), व्यवस्थापन समस्या (८.१%), प्राविधिक सेवा नपाइने (२.३%) र अन्य कारणहरू (१६.८%) रहेका छन्।

तालिका २९: कुखुरापालन व्यवसायको क्षमता कम वा व्यवसाय बन्द गर्नुका मुख्य कारण (प्रतिशतमा)

प्रदेश	बजारको अभाव	पूँजीको अभाव	चल्लाको गुणस्तरमा कमी	दानाको गुणस्तरमा कमी	व्यवस्थापनमा समस्या	कामदारको अभाव	प्राविधिक सेवाको उपलब्धता नहुनु	अन्य
कोशी	५४.६	७.२	५.६	२.३	५.८	१.८	२.५	२०.२
मधेश	१४.३	३५.३	१.०	२.०	४.८	०.०	१.०	४१.७
बागमती	५१.०	२४.६	१.३	२.३	११.०	०.५	०.०	९.३
गण्डकी	२३.०	२२.७	३.०	०.५	१४.६	५.०	३.८	२७.४
लुम्बिनी	५६.५	२३.७	१.२	१.८	०.७	०.३	६.०	९.७
कर्णाली	१३.६	१०.६	३१.१	०.०	२९.५	०.०	१०.६	४.५
सुदूरपश्चिम	३९.१	३२.४	५.९	४.१	१.४	७.३	०.०	९.७
नेपाल	४५.०	२०.५	३.३	२.०	८.१	२.०	२.३	१६.८

४०. कुखुरापालन व्यवसायको हितका लागि सरकारले गर्नुपर्ने १५ वटा मुख्य कार्यहरू

कुखुरापालन व्यवसायीको धारणा अनुसार यस व्यवसायको हितका लागि सरकारले गर्नुपर्ने मुख्य मुख्य कार्यहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् ।

१. उत्पादनको सहज बिक्रीका लागि प्रभावकारी बजार व्यवस्थापन र बिक्री सुनिश्चितता गर्नुपर्ने ।
२. दाना तथा चल्लाको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नियमित परीक्षण गरिनुपर्ने ।
३. व्यवसायीहरूलाई सहूलियत कर्जा र कम ब्याजदरको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।

४. सरकारले व्यवसायीहरूलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
५. गुणस्तर सुनिश्चित गर्न सरकारी निकायबाट नियमित अनुगमन तथा चेकजाँच हुनुपर्ने ।
६. सरकारले अण्डा तथा मासुको मूल्य निर्धारण गर्नुपर्ने ।
७. उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि सरकारले अनुदानको प्रभावकारी व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
८. व्यवसाय दर्ता निशुल्क हुनुपर्ने ।
९. सरकारले आवश्यक औषधि उपलब्ध गराउने वा छुट व्यवस्था गर्न पहल गर्नुपर्ने ।
१०. संक्रमणको जोखिम भएमा ओसारपसारमा प्रतिबन्ध लगाउनुपर्ने ।
११. साना र मझौला व्यवसायको संरक्षणका लागि डिलर महासंघको एकाधिकार नियन्त्रण गरिनुपर्ने ।
१२. पालिकास्तरमा परीक्षणका लागि प्रयोगशालाको उचित व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
१३. स्थानीय सरकारले प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने ।
१४. विद्युतको महसुलमा सहुलियत र नियमित आपूर्ति सुनिश्चित गर्नुपर्ने ।
१५. उत्पादन र बिक्री प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय स्तरमा उत्पादन भएका मासुलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने ।

Table 1: Number of poultry firms by registration status for various background variables during the reference year

Background variables	Registered in Govt. Authority		
	Yes	No	Total
By Geographic area			
Province			
Koshi	1,625	2,270	3,895
Madhesh	1,682	586	2,268
Bagmati	5,094	2,798	7,892
Gandaki	1,873	1,202	3,075
Lumbini	2,252	912	3,164
Karnali	613	220	833
Sudurpaschim	1,467	334	1,801
Total	14,606	8,322	22,928
By characteristics of the firm			
Legal status			
Personal	14,205	8,266	22,471
Partnership	180	56	237
Private limited	216		216
Others	5		5
Main production			
Chicken (Meat)	12,928	8,176	21,104
Eggs	1,561	145	1,706
Baby chicken	117	1	118
Size of person engaged			
Below 10	14,392	8,322	22,715
10-19	127		127
20-49	53		53
50-99	29		29
100+	4		4

Table 1: Number of poultry firms by registration status for various background variables during the reference year

Background variables	Registered in Govt. Authority		Total
	Yes	No	
<i>Size of poultry raised</i>			
Below 1,000	1,330	1,731	3,061
1,000-4,999	7,233	5,318	12,551
5,000-9,999	3,130	964	4,094
10,000-49,999	2,754	309	3,062
50,000 and above	158	1	159
Total	14,606	8,322	22,928
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
<i>Sex</i>			
Male	11,425	6,623	18,048
Female	2,961	1,699	4,659
<i>Age groups</i>			
Below 25 yrs	197	165	362
25-34 yrs	2,465	1,303	3,768
35-44 yrs	6,717	3,464	10,181
45-54 yrs	3,846	2,563	6,409
55-64 yrs	996	629	1,625
65+ yrs	165	197	362
<i>Educational status</i>			
ECD (0)	705	206	911
Basic (1-8)	3,511	2,738	6,250
Secondary(9-inter)	7,603	4,259	11,863
Higher(Bachelor+)	1,810	324	2,134
Others/Informal	461	525	986
Illiterate	294	270	564
Total	14,386	8,322	22,708

Table 2: Number of poultry firms by registration office for various background variables during the reference year

Table 2: Number of poultry firms by registration office for various background variables during the reference year						
Background variables	Number of poultry firms	Poultry firm registered office				
		Local level	Livestock Service Office	Cottage and Small Industry Office*	Company Registered Office	Others
By Geographic area						
Province						
Koshi	1625	1294	138	1109	144	126
Madhesh	1682	415	106	1635	15	339
Bagmati	5094	2113	76	4142	134	42
Gandaki	1873	1484	121	1295	241	219
Lumbini	2252	1754	104	1349	145	39
Karnali	613	338	30	516	34	1
Sudurpaschim	1467	1182	157	1252	406	312
Total	14606	8580	732	11298	1118	1078
By characteristics of the firm						
Legal status						
Personal	14205	8341	712	11032	914	1056
Partnership	180	133	2	148	22	16
Private limited	216	102	18	119	182	6
Others	5	5	0	0	1	2
Main production						
Chicken (Meat)	12928	7914	644	9847	898	1034
Eggs	1561	626	77	1379	138	40
Baby chicken	117	40	12	72	82	4
Size of person engaged						
Below 10	14392	8474	702	11147	994	1071
10-19	127	58	21	91	59	4
20-49	53	29	8	38	36	4
50-99	29	16	1	20	27	0
100+	4	4	0	3	2	0
Size of poultry raised						
Below 1,000	1330	798	27	892	24	59
1,000-4,999	7233	4636	381	5348	488	544
5,000-9,999	3130	1862	157	2485	238	237
10,000-49,999	2754	1207	146	2430	330	216
50,000 and above	158	78	21	143	39	23
Total	14606	8580	732	11298	1118	1078

Table 2: Number of poultry firms by registration office for various background variables during the reference year

Table 2: Number of poultry firms by registration office for various background variables during the reference year						
Background variables	Number of poultry firms	Poultry firm registered office				
		Local level	Livestock Service Office	Cottage and Small Industry Office*	Company Registered Office	Others
By Characteristics of proprietor / manager of the firm						
Sex						
Male	11425	6672	599	8769	757	929
Female	2961	1802	115	2411	178	142
Age groups						
Below 25 yrs	197	129	16	100	2	23
25-34 yrs	2465	1610	175	1764	231	229
35-44 yrs	6717	3763	291	5429	355	445
45-54 yrs	3846	2175	180	3024	261	257
55-64 yrs	996	692	52	720	80	108
65+ yrs	165	105	0	143	6	10
Educational status						
ECD (0)	705	292	13	650	17	37
Basic (1-8)	3511	2123	145	2552	216	185
Secondary(9-inter)	7603	4649	422	5902	514	671
Higher(Bachelor+)	1810	848	97	1506	140	121
Others/Informal	461	390	10	367	44	37
Illiterate	294	173	28	204	4	21
Total	14386	8474	714	11180	935	1071

* Cottage and Small Industry Office/Development Committee/Industry and Commerce Office

Table 3: Number of poultry firms by duration of operation (Years) for various background variables during reference year

Background variables	Duration of operation				Total
	<5 years	5-14 years	15-34 years	35-54 years	
By Geographic area					
Province					
Koshi	1,762	1,916	212	5	3,895
Madhesh	947	1,156	165		2,268
Bagmati	3,255	4,069	483	84	7,892
Gandaki	1,183	1,723	169	1	3,075
Lumbini	1,248	1,675	240	1	3,164
Karnali	354	454	24		833
Sudurpaschim	780	912	108		1,801
Total	9,530	11,905	1,401	91	22,928
By characteristics of the firm					
Registration status					
Yes	5,205	8,281	1,063	56	14,606
No	4,325	3,624	338	35	8,322
Legal status					
Personal	9,377	11,643	1,361	90	22,471
Partnership	99	133	4		237
Private limited	50	129	36		216
Others	4			1	5
Main production					
Chicken (Meat)	9,040	10,730	1,247	87	21,104
Eggs	484	1,094	128	1	1,706
Baby chicken	6	82	27	3	118
Size of person engaged					
Below 10	9,504	11,769	1,352	89	22,715
10-19	20	80	26	1	127
20-49	5	40	7	1	53
50-99	1	15	14		29
100+		1	3		4
Size of poultry raised					
Below 1,000	1,791	1,140	116	14	3,061
1,000-4,999	5,358	6,580	551	62	12,551
5,000-9,999	1,451	2,251	379	14	4,094
10,000-49,999	889	1,864	308	2	3,062
50,000 and above	41	70	48		159
Total	9,530	11,905	1,401	91	22,928

Table 3: Number of poultry firms by duration of operation (Years) for various background variables during reference year

Background variables	Duration of operation				
	<5 years	5-14 years	15-34 years	35-54 years	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm					
<i>Sex</i>					
Male	7,329	9,468	1,173	79	18,048
Female	2,147	2,308	192	12	4,659
<i>Age groups</i>					
Below 25 yrs	270	79	14		362
25-34 yrs	1,928	1,734	106		3,768
35-44 yrs	4,388	5,282	473	37	10,181
45-54 yrs	2,154	3,668	548	40	6,409
55-64 yrs	576	860	176	12	1,625
65+ yrs	159	153	48	1	362
Total	9,476	11,776	1,365	90	22,708

Table 4: Number of poultry firms by legal status for various background variables during the reference year

Background variables	Legal status				
	Personnel	Partnership	Private Limited	Others	Total
By Geographic area					
Province					
Koshi	3,785	76	34		3,895
Madhesh	2,257	7	5		2,268
Bagmati	7,767	56	68		7,892
Gandaki	2,982	51	41	1	3,075
Lumbini	3,093	23	47	1	3,164
Karnali	830	1	2		833
Sudurpaschim	1,757	24	18	3	1,801
Total	22,471	237	216	5	22,928
By characteristics of the firm					
Registration status					
Yes	14,205	180	216	5	14,606
No	8,266	56			8,322
Main production					
Chicken (Meat)	20,824	210	66	4	21,104
Eggs	1,608	17	81		1,706
Baby chicken	39	9	69	1	118
Size of person engaged					
Below 10	22,389	222	103	1	22,715
10-19	60	7	58	3	127
20-49	17	5	30	1	53
50-99	3	3	24		29
100+	2		2		4
Size of poultry raised					
Below 1,000	3,040	20		2	3,061
1,000-4,999	12,410	107	34	1	12,551
5,000-9,999	3,999	53	42		4,094
10,000-49,999	2,901	50	109	2	3,062
50,000 and above	122	7	31		159
Total	22,471	237	216	5	22,928

Table 4: Number of poultry firms by legal status for various background variables during the reference year

Background variables	Legal status		
	Personnel	Partnership	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
<i>Sex</i>			
Male	17,831	217	18,048
Female	4,640	20	4,659
<i>Age groups</i>			
Below 25 yrs	344	19	362
25-34 yrs	3,739	29	3,768
35-44 yrs	10,073	108	10,181
45-54 yrs	6,344	65	6,409
55-64 yrs	1,609	16	1,625
65+ yrs	362		362
Total	22,471	237	22,708

Table 5: Number of poultry firms by sex of proprietor/manager for various geographic areas during reference year

Background variables	Sex of proprietor/manager		
	Male	Female	Total
By Geographic area			
Province			
Koshi	2,778	1,083	3,861
Madhesh	2,086	178	2,264
Bagmati	6,241	1,582	7,823
Gandaki	2,293	740	3,033
Lumbini	2,543	573	3,116
Karnali	616	215	831
Sudurpaschim	1,491	289	1,780
Total	18,048	4,659	22,708
By characteristics of the firm			
Registration status			
Yes	11,425	2,961	14,386
No	6,623	1,699	8,322
Legal status			
Personal	17,831	4,640	22,471
Partnership	217	20	237
Main production			
Chicken (Meat)	16,580	4,454	21,034
Eggs	1,420	205	1,626
Baby chicken	48		48
Size of person engaged			
Below 10	17,958	4,653	22,611
10-19	61	7	67
20-49	22		22
50-99	6		6
100+	2		2
Size of poultry raised			
Below 1,000	2,122	937	3,060
1,000-4,999	9,792	2,724	12,516
5,000-9,999	3,475	577	4,052
10,000-49,999	2,532	419	2,952
50,000 and above	128	1	129
Total	18,048	4,659	22,708

Table 5: Number of poultry firms by sex of proprietor/manager for various geographic areas during reference year

Background variables	Sex of proprietor/manager		
	Male	Female	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
<i>Age groups</i>			
Below 25 yrs	314	48	362
25-34 yrs	2,882	886	3,768
35-44 yrs	7,494	2,687	10,181
45-54 yrs	5,579	831	6,409
55-64 yrs	1,432	193	1,625
65+ yrs	348	14	362
Total	18,048	4,659	22,708

Table 6: Number of poultry firms by age group of proprietor/manager for various background variables during reference year

Background variables	Age group of proprietor/manager						Total
	Below 25 years	25-34 years	35-44 years	45-54 years	55-64 years	65+ years	
By Geographic area							
Province							
Koshi	82	631	1797	952	311	88	3861
Madhesh	41	416	927	736	124	19	2264
Bagmati	102	923	3937	2323	453	85	7823
Gandaki	21	499	1177	883	371	82	3033
Lumbini	42	574	1250	957	243	50	3116
Karnali	31	220	384	172	12	11	831
Sudurpaschim	43	505	709	386	110	27	1780
Total	362	3768	10181	6409	1625	362	22708
By characteristics of the firm							
Registration status							
Yes	197	2465	6717	3846	996	165	14386
No	165	1303	3464	2563	629	197	8322
Legal status							
Personal	344	3739	10073	6344	1609	362	22471
Partnership	19	29	108	65	16		237
Main production							
Chicken (Meat)	359	3635	9397	5820	1494	330	21034
Eggs	3	128	772	576	116	30	1626
Baby chicken		5	12	13	16	2	48
Size of person engaged							
Below 10	362	3760	10139	6387	1605	358	22611
10-19		6	25	20	12	5	67
20-49		1	17	2	2		22
50-99		1	1		4		6
100+					2		2
Size of poultry raised							
Below 1,000	72	575	1393	681	253	85	3060
1,000-4,999	160	2001	5615	3587	932	222	12516
5,000-9,999	113	642	1752	1216	297	31	4052
10,000-49,999	18	539	1363	880	128	24	2952
50,000 and above		11	59	44	15		129
Total	362	3768	10181	6409	1625	362	22708

Table 6: Number of poultry firms by age group of proprietor/manager for various background variables during reference year

Background variables	Age group of proprietor/manager						Total
	Below 25 years	25-34 years	35-44 years	45-54 years	55-64 years	65+ years	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm							
Sex							
Male	314	2882	7494	5579	1432	348	18048
Female	48	886	2687	831	193	14	4659
Total	362	3768	10181	6409	1625	362	22708

Table 7: Number of poultry firms by level of education of proprietor/manager for various background variables during reference year

Background variables	Level of education of proprietor/manager						Total
	ECD (0)	Basic (1-8)	Secondary (9-inter)	Higher (Bachelor+)	Others/ Informal	Illiterate	
By Geographic area							
Province							
Koshi	66	755	2472	267	148	153	3861
Madhesh	57	618	1381	147	1	60	2264
Bagmati	442	2001	3732	1108	373	167	7823
Gandaki	108	877	1637	167	228	16	3033
Lumbini	134	1202	1360	188	122	109	3116
Karnali	40	316	387	42	6	40	831
Sudurpaschim	63	481	894	215	108	20	1780
Total	911	6250	11863	2134	986	564	22708
By characteristics of the firm							
Registration status							
Yes	705	3511	7603	1810	461	294	14386
No	206	2738	4259	324	525	270	8322
Legal status							
Personal	910	6224	11682	2113	979	563	22471
Partnership	1	26	181	21	7	1	237
Main production							
Chicken (Meat)	861	6031	10961	1672	956	552	21034
Eggs	49	216	872	448	28	12	1626
Baby chicken	1	2	29	14	2		48
Size of person engaged							
Below 10	908	6244	11794	2117	984	563	22611
10-19	2	5	48	11	2		67
20-49		1	15	5		1	22
50-99	1		4	1			6
100+			2				2
Size of poultry raised							
Below 1,000	205	961	1333	250	201	109	3060
1,000-4,999	572	3707	6417	960	542	319	12516
5,000-9,999	97	912	2459	310	185	88	4052
10,000-49,999	37	655	1563	591	58	48	2952
50,000 and above		14	92	23			129
Total	911	6250	11863	2134	986	564	22708

Table 7: Number of poultry firms by level of education of proprietor/manager for various background variables during reference year

Background variables	Level of education of proprietor/manager						Total
	ECD (0)	Basic (1-8)	Secondary (9-inter)	Higher (Bachelor+)	Others/ Informal	Illiterate	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm							
<i>Sex</i>							
Male	512	4765	9815	1901	699	356	18048
Female	399	1485	2047	233	287	208	4659
<i>Age groups</i>							
Below 25 yrs	5	39	301	11	2	5	362
25-34 yrs	59	567	2554	436	82	69	3768
35-44 yrs	501	2861	5236	1125	237	220	10181
45-54 yrs	199	2059	3100	495	417	139	6409
55-64 yrs	103	558	589	58	207	109	1625
65+ yrs	44	165	82	9	41	21	362
Total	911	6250	11863	2134	986	564	22708

Table 8: Number of poultry firms by caste/ethnicity of proprietor/manager for various geographic area during reference year

Background variables	Caste/ethnic groups of proprietor/manager								Total
	Hill Castes	Tarai/ Madhesh Castes	Mountain/ Hill Janajatis	Tarai Janajatis	Hill Dalits	Madhesh/ Tarai Dalits	Musalman	Others	
By Geographic area									
Province									
Koshi	1625	142	1482	350	190	51	20		3861
Madhesh	203	1366	91	261	1	162	146	35	2264
Bagmati	4515	59	2703	261	266	13	5		7823
Gandaki	1689	21	1000	52	217	5	49		3033
Lumbini	1488	150	676	383	145	5	269		3116
Karnali	663		67	15	79		7		831
Sudurpaschim	1283	12	57	295	118	5	10		1780
Total	11465	1751	6075	1619	1017	240	506	35	22708
By characteristics of the firm									
Registration status									
Yes	7468	1374	3219	1136	583	179	403	25	14386
No	3997	377	2856	483	434	61	104	10	8322
Legal status									
Personal	11337	1745	5986	1611	1016	240	501	35	22471
Partnership	128	6	89	8	1		5		237
Main production									
Chicken (Meat)	10328	1737	5751	1498	958	235	493	35	21034
Eggs	1104	12	314	120	59	5	12		1626
Baby chicken	33	2	11	1			1		48
Size of person engaged									
Below 10	11404	1743	6052	1618	1016	240	504	35	22611
10-19	47	6	13	1			1		67
20-49	9	1	11		1				22
50-99	4	1					1		6
100+	2								2

Table 8: Number of poultry firms by caste/ethnicity of proprietor/manager for various geographic area during reference year

Background variables	Caste/ethnic groups of proprietor/manager								Total
	Hill Castes	Tarai/ Madhesh Castes	Mountain/ Hill Janajatis	Tarai Janajatis	Hill Dalits	Madhesh/ Tarai Dalits	Musalman	Others	
<i>Size of poultry raised</i>									
Below 1,000	1335	73	1314	122	190	7	19		3060
1,000-4,999	6672	515	3480	817	646	110	266	10	12516
5,000-9,999	1990	580	804	382	108	56	123	8	4052
10,000-49,999	1404	545	459	294	73	66	94	17	2952
50,000 and above	64	38	18	4		1	4		129
Total	11465	1751	6075	1619	1017	240	506	35	22708
By Characteristics of proprietor / manager of the firm									
<i>Sex</i>									
Male	9242	1616	4459	1319	716	204	458	35	18048
Female	2223	135	1617	300	302	36	48		4659
<i>Age groups</i>									
Below 25 yrs	175	47	106	19	7	5	3		362
25-34 yrs	1889	307	918	263	212	46	126	6	3768
35-44 yrs	5102	745	2809	768	418	111	207	21	10181
45-54 yrs	3301	534	1634	480	275	57	122	8	6409
55-64 yrs	825	108	473	60	99	21	39		1625
65+ yrs	173	10	135	29	6		9		362
<i>Educational status</i>									
ECD (0)	272	23	435	75	58	25	15	8	911
Basic (1-8)	2517	488	2044	437	414	58	280	11	6250
Secondary(9-inter)	6395	1039	2866	927	383	110	136	6	11863
Higher(Bachelor+)	1606	140	229	80	57	13	9		2134
Others/Informal	479	32	324	52	61	9	29		986
Illiterate	195	28	178	49	45	23	37	10	564
Total	11465	1751	6075	1619	1017	240	506	35	22708

Table 9: Number of poultry firms by type of main production for various background variables during reference year

Background variables	Main production			
	Chicken (Meat)	Eggs	Baby chicken	Total
By Geographic area				
<i>Province</i>				
Koshi	3,761	128	6	3,895
Madhesh	2,223	42	3	2,268
Bagmati	6,742	1,076	74	7,892
Gandaki	2,885	180	11	3,075
Lumbini	2,957	188	19	3,164
Karnali	794	38	1	833
Sudurpaschim	1,743	54	4	1,801
Total	21,104	1,706	118	22,928
By characteristics of the firm				
<i>Registration status</i>				
Yes	12,928	1,561	117	14,606
No	8,176	145	1	8,322
<i>Legal status</i>				
Personal	20,824	1,608	39	22,471
Partnership	210	17	9	237
Private limited	66	81	69	216
Others	4		1	5
<i>Size of person engaged</i>				
Below 10	21,055	1,638	22	22,715
10-19	30	49	48	127
20-49	15	5	33	53
50-99	4	15	11	29
100+			4	4
<i>Size of poultry raised</i>				
Below 1,000	2,706	355		3,061
1,000-4,999	11,517	1,015	19	12,551
5,000-9,999	3,897	174	23	4,094
10,000-49,999	2,847	151	65	3,062
50,000 and above	137	11	11	159
Total	21,104	1,706	118	22,928

Table 9: Number of poultry firms by type of main production for various background variables during reference year

Background variables	Main production			
	Chicken (Meat)	Eggs	Baby chicken	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
<i>Sex</i>				
Male	16,580	1,420	48	18,048
Female	4,454	205		4,659
<i>Age groups</i>				
Below 25 yrs	359	3		362
25-34 yrs	3,635	128	5	3,768
35-44 yrs	9,397	772	12	10,181
45-54 yrs	5,820	576	13	6,409
55-64 yrs	1,494	116	16	1,625
65+ yrs	330	30	2	362
Total	21,034	1,626	48	22,708

Table 10: Number of poultry firms by size of person engaged for various background variables during reference year

Background variables	Size of persons engaged					Total
	Below 10	10-19	20-49	50-99	100+	
By Geographic area						
Province						
Koshi	3,874	14	4	3		3,895
Madhesh	2,259	6	1	2		2,268
Bagmati	7,787	67	29	7	2	7,892
Gandaki	3,047	13	13	2		3,075
Lumbini	3,131	14	2	15	2	3,164
Karnali	831	1	1			833
Sudurpaschim	1,786	12	3			1,801
Total	22,715	127	53	29	4	22,928
By characteristics of the firm						
Registration status						
Yes	14,392	127	53	29	4	14,606
No	8,322					8,322
Legal status						
Personal	22,389	60	17	3	2	22,471
Partnership	222	7	5	3		237
Private limited	103	58	30	24	2	216
Others	1	3	1			5
Main production						
Chicken (Meat)	21,055	30	15	4		21,104
Eggs	1,638	49	5	15		1,706
Baby chicken	22	48	33	11	4	118
Size of poultry raised						
Below 1,000	3,060	2				3,061
1,000-4,999	12,540	5	4	3		12,551
5,000-9,999	4,069	20	5			4,094
10,000-49,999	2,926	82	33	21	1	3,062
50,000 and above	120	19	11	6	3	159
Total	22,715	127	53	29	4	22,928

Table 10: Number of poultry firms by size of person engaged for various background variables during reference year

Background variables	Size of persons engaged					Total
	Below 10	10-19	20-49	50-99	100+	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm						
Sex						
Male	17,958	61	22	6	2	18,048
Female	4,653	7				4,659
Age groups						
Below 25 yrs	362					362
25-34 yrs	3,760	6	1	1		3,768
35-44 yrs	10,139	25	17	1		10,181
45-54 yrs	6,387	20	2			6,409
55-64 yrs	1,605	12	2	4	2	1,625
65+ yrs	358	5				362
Total	22,611	67	22	6	2	22,708

Table 11: Number of poultry firms by size of poultry raised for various background variables during the reference year

Background variables	Size of poultry raised					Total
	Below 1,000	1,000-4,999	5,000-9,999	10,000-49,999	50,000 and above	
By Geographic area						
Province						
Koshi	817	2,361	478	232	7	3,895
Madhesh	16	686	873	650	43	2,268
Bagmati	969	4,189	1,371	1,300	63	7,892
Gandaki	421	1,893	422	318	22	3,075
Lumbini	449	1,845	445	406	19	3,164
Karnali	178	523	97	35		833
Sudurpaschim	212	1,054	409	122	5	1,801
Total	3,061	12,551	4,094	3,062	159	22,928
By characteristics of the firm						
Registration status						
Yes	1,330	7,233	3,130	2,754	158	14,606
No	1,731	5,318	964	309	1	8,322
Legal status						
Personal	3,040	12,410	3,999	2,901	122	22,471
Partnership	20	107	53	50	7	237
Private limited		34	42	109	31	216
Others	2	1		2		5
Main production						
Chicken (Meat)	2,706	11,517	3,897	2,847	137	21,104
Eggs	355	1,015	174	151	11	1,706
Baby chicken		19	23	65	11	118
Size of person engaged						
Below 10	3,060	12,540	4,069	2,926	120	22,715
10-19	2	5	20	82	19	127
20-49		4	5	33	11	53
50-99		3		21	6	29
100+				1	3	4
Total	3,061	12,551	4,094	3,062	159	22,928

Table 11: Number of poultry firms by size of poultry raised for various background variables during the reference year

Background variables	Size of poultry raised					Total
	Below 1,000	1,000-4,999	5,000-9,999	10,000-49,999	50,000 and above	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm						
Sex						
Male	2,122	9,792	3,475	2,532	128	18,048
Female	937	2,724	577	419	1	4,659
Age groups						
Below 25 yrs	72	160	113	18		362
25-34 yrs	575	2,001	642	539	11	3,768
35-44 yrs	1,393	5,615	1,752	1,363	59	10,181
45-54 yrs	681	3,587	1,216	880	44	6,409
55-64 yrs	253	932	297	128	15	1,625
65+ yrs	85	222	31	24		362
Total	3,060	12,516	4,052	2,952	129	22,708

Table 12: Number of poultry firms, persons engaged, employees, salary/allowance/wages, poultry by various background variables during the reference year

Background variables	No. of firms	Person Engaged	No. of employee	Total Salary/Allowance/Wages	Number of poultry	Intermediate Consumption	Gross Output	Gross Value Added
By Geographic area								
<i>Province</i>								
Koshi	3,895	9,414	1,234	249,254,419	13,722,634	7,926,907,403	9,463,838,693	1,536,931,291
Madhesh	2,268	7,112	2,169	320,491,843	21,883,874	8,985,018,438	10,186,315,742	1,201,297,304
Bagmati	7,892	22,854	4,199	916,350,678	48,466,067	27,552,181,838	37,535,031,400	9,982,849,570
Gandaki	3,075	7,953	1,340	311,683,416	16,002,924	9,764,425,358	12,049,146,117	2,284,720,755
Lumbini	3,164	9,366	2,551	471,871,566	17,493,938	9,436,407,510	11,904,460,950	2,468,053,438
Karnali	833	2,251	133	29,476,924	2,409,962	1,188,475,466	1,583,857,123	395,381,657
Sudurpaschim	1,801	4,933	524	90,412,304	7,719,489	4,088,718,025	5,252,536,613	1,163,818,587
Total	22,928	63,881	12,150	2,389,541,151	127,698,888	68,942,134,039	87,975,186,639	19,033,052,601
By characteristics of the firm								
<i>Registration status</i>								
Yes	14,606	45,640	11,616	2,301,045,287	102,808,493	57,671,278,545	73,949,521,148	16,278,242,605
No	8,322	18,242	533	88,495,864	24,890,395	11,270,855,494	14,025,665,490	2,754,809,996
<i>Legal status</i>								
Personal	22,471	58,738	8,246	1,460,075,252	117,917,567	58,378,416,320	71,428,531,039	13,050,114,718
Partnership	237	1,093	497	109,685,599	2,739,487	1,630,489,823	2,267,926,568	637,436,745
Private limited	216	3,985	3,392	816,292,300	6,987,335	8,873,992,896	14,166,672,402	5,292,679,508
Others	5	66	14	3,488,000	54,500	59,235,000	112,056,631	52,821,631
<i>Main production</i>								
Chicken (Meat)	21,104	54,172	6,428	1,095,227,599	117,702,982	50,317,296,189	61,038,776,081	10,721,479,892
Eggs	1,706	6,655	3,060	642,741,004	7,567,285	12,592,073,470	15,661,307,237	3,069,233,767
Baby chicken	118	3,055	2,662	651,572,548	2,428,621	6,032,764,380	11,275,103,321	5,242,338,943

Table 12: Number of poultry firms, persons engaged, employees, salary/allowance/wages, poultry by various background variables during the reference year

Background variables	No. of firms	Person Engaged	No. of employee	Total Salary/Allowance/Wages	Number of poultry	Intermediate Consumption	Gross Output	Gross Value Added
<i>Size of person engaged</i>								
Below 10	22,715	58,363	7,435	1,356,522,977	118,094,890	57,315,888,838	69,447,953,680	12,132,064,841
10-19	127	1,728	1,253	216,784,488	4,553,294	5,088,897,069	7,041,162,908	1,952,265,839
20-49	53	1,460	1,213	245,295,590	3,170,554	3,238,693,405	5,401,997,660	2,163,304,251
50-99	29	1,728	1,661	445,573,096	1,307,559	2,538,847,001	4,734,570,919	2,195,723,926
100+	4	602	588	125,365,000	572,591	759,807,726	1,349,501,472	589,693,744
<i>Size of poultry raised</i>								
Below 1,000	3,061	6,751	84	10,617,592	2,002,528	1,462,563,921	1,740,264,938	277,701,018
1,000-4,999	12,551	30,421	1,984	335,352,752	30,705,070	17,569,111,893	21,146,276,116	3,577,164,222
5,000-9,999	4,094	11,610	2,155	320,553,027	27,176,779	13,959,245,402	16,963,885,315	3,004,639,913
10,000-49,999	3,062	12,956	6,114	1,265,705,114	53,293,722	27,842,683,860	36,866,815,968	9,024,132,110
50,000 and above	159	2,144	1,812	457,312,665	14,520,789	8,108,528,963	11,257,944,301	3,149,415,338
Total	22,928	63,881	12,150	2,389,541,151	127,698,888	68,942,134,039	87,975,186,639	19,033,052,601
By Characteristics of proprietor / manager of the firm								
<i>Sex</i>								
Male	18,048	48,730	7,876	1,433,281,155	103,371,014	51,430,045,100	63,551,919,705	12,121,874,605
Female	4,659	11,101	868	136,479,696	17,286,040	8,578,861,043	10,144,537,901	1,565,676,858
<i>Age groups</i>								
Below 25 yrs	362	879	76	13,973,784	1,612,493	791,729,323	874,978,577	83,249,254
25-34 yrs	3,768	9,807	1,242	190,953,419	20,665,414	9,589,364,362	11,522,222,111	1,932,857,749
35-44 yrs	10,181	26,574	3,863	720,925,123	53,383,995	26,150,995,699	31,314,087,750	5,163,092,051
45-54 yrs	6,409	16,873	2,420	426,941,260	35,362,470	17,663,199,018	22,274,294,393	4,611,095,375
55-64 yrs	1,625	4,796	1,044	200,908,465	8,552,904	5,177,544,147	6,955,292,984	1,777,748,837
65+ yrs	362	902	99	16,058,800	1,079,777	636,073,594	755,581,790	119,508,197
Total	22,708	59,831	8,744	1,569,760,851	120,657,054	60,008,906,143	73,696,457,606	13,687,551,463

Table 13: Number of poultry firms, persons engaged by types, salary, allowance, and wages during the reference year

Background variables	No. of firms	No. of persons engaged	Proprietor/ Unpaid family worker	Managing Director/ Executive Director	Regular Employee	Temporary Workers	Contract Workers	Salary	Allowances	Wages
By Geographic area										
<i>Province</i>										
Koshi	3,895	9,414	8,180	43	964	153	75	224,449,257	16,821,443	7,983,719
Madhesh	2,268	7,112	4,943	38	1,317	794	19	286,957,656	30,087,853	3,446,334
Bagmati	7,892	22,854	18,655	29	3,281	701	188	815,104,279	87,838,651	13,407,748
Gandaki	3,075	7,953	6,613	23	1,197	95	25	287,197,665	23,497,993	987,760
Lumbini	3,164	9,366	6,815	27	2,036	470	17	418,483,196	50,214,370	3,174,000
Karnali	833	2,251	2,117	3	124	5	1	28,585,924	741,000	150,000
Sudurpaschim	1,801	4,933	4,408	5	434	74	11	84,951,992	3,808,901	1,651,412
Total	22,928	63,881	51,731	168	9,354	2,293	336	2,145,729,970	213,010,211	30,800,973
By characteristics of the firm										
<i>Registration status</i>										
Yes	14,606	45,640	34,023	168	9,016	2,164	270	2,068,914,812	201,795,712	30,334,765
No	8,322	18,242	17,708	0	338	129	66	76,815,158	11,214,499	466,208
<i>Legal status</i>										
Personal	22,471	58,738	50,491	72	6,290	1,637	248	1,297,528,973	150,133,218	12,413,061
Partnership	237	1,093	596	14	358	113	12	102,972,067	5,468,532	1,245,000
Private limited	216	3,985	593	82	2,691	543	76	741,988,930	57,160,460	17,142,912
Others	5	66	52	0	14	0	0	3,240,000	248,000	0
<i>Main production</i>										
Chicken (Meat)	21,104	54,172	47,744	84	4,692	1,469	182	962,760,105	124,285,417	8,182,077
Eggs	1,706	6,655	3,595	38	2,622	308	92	573,121,365	61,594,744	8,024,895
Baby chicken	118	3,055	393	46	2,039	515	62	609,848,500	27,130,050	14,594,000

Table 13: Number of poultry firms, persons engaged by types, salary, allowance, and wages during the reference year

Background variables	No. of firms	No. of persons engaged	Proprietor/ Unpaid family worker	Managing Director/ Executive Director	Regular Employee	Temporary Workers	Contract Workers	Salary	Allowances	Wages
Size of person engaged										
Below 10	22,715	58,363	50,928	71	5,970	1,141	253	1,188,759,389	156,385,616	11,377,973
10-19	127	1,728	476	34	837	357	25	205,034,121	6,557,367	5,193,000
20-49	53	1,460	247	27	791	372	24	225,416,240	13,725,350	6,154,000
50-99	29	1,728	67	34	1,322	284	22	409,135,220	31,241,878	5,196,000
100+	4	602	14	2	435	139	12	117,385,000	5,100,000	2,880,000
Size of poultry raised										
Below 1,000	3,061	6,751	6,667	1	48	19	16	9,480,836	1,028,333	108,423
1,000-4,999	12,551	30,421	28,437	32	1,421	357	175	292,041,724	38,508,480	4,802,548
5,000-9,999	4,094	11,610	9,454	26	1,484	604	42	288,162,023	27,810,837	4,580,167
10,000-49,999	3,062	12,956	6,842	71	4,902	1,084	56	1,135,794,180	118,968,600	10,942,334
50,000 and above	159	2,144	332	38	1,498	230	47	420,251,206	26,693,961	10,367,500
Total	22,928	63,881	51,731	168	9,354	2,293	336	2,145,729,970	213,010,211	30,800,973
By Characteristics of proprietor / manager of the firm										
Sex										
Male	18,048	48,730	40,854	74	6,038	1,580	183	1,282,677,049	139,695,326	10,908,780
Female	4,659	11,101	10,233	12	610	169	77	117,823,991	15,906,424	2,749,281
Age groups										
Below 25 yrs	362	879	803	1	63	12	0	12,893,384	1,080,400	0
25-34 yrs	3,768	9,807	8,566	12	912	299	19	173,507,055	14,957,364	2,489,000
35-44 yrs	10,181	26,574	22,711	35	3,056	648	124	641,138,031	77,047,569	2,739,523
45-54 yrs	6,409	16,873	14,453	12	1,844	453	111	372,497,611	48,434,112	6,009,537
55-64 yrs	1,625	4,796	3,752	26	692	320	7	185,558,025	12,930,439	2,420,000
65+ yrs	362	902	803	0	81	18	0	14,906,933	1,151,867	0
Total	22,708	59,831	51,087	86	6,648	1,750	260	1,400,501,040	155,601,751	13,658,061

Table 14: Number of firms and persons engaged by type of employee and sex during the reference year

Background variables	No. of firms	Person engaged		Proprietor / Unpaid family worker		Managing Direcot/ Execute Director		Regular Employee		Temporary Workers		Contract Workers	
		Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female
By Geographic area													
Province													
Koshi	3,895	5,489	3,925	4,573	3,608	41	2	719	245	111	41	45	29
Madhesh	2,268	5,395	1,716	3,496	1,448	30	8	1,138	179	716	78	15	4
Bagmati	7,892	12,825	10,029	9,781	8,875	25	4	2,412	869	477	225	131	56
Gandaki	3,075	4,451	3,502	3,612	3,000	23	0	733	465	59	37	25	0
Lumbini	3,164	5,223	4,143	3,705	3,110	26	1	1,202	834	273	197	16	1
Karnali	833	1,185	1,066	1,081	1,036	3	0	100	24	0	5	1	0
Sudurpaschim	1,801	2,779	2,153	2,389	2,019	5	0	311	123	64	10	11	0
Total	22,928	37,347	26,534	28,636	23,096	153	15	6,614	2,739	1,699	593	245	91
By characteristics of the firm													
Registration status													
Yes	14,606	27,577	18,063	19,282	14,741	153	15	6,370	2,646	1,570	593	202	67
No	8,322	9,770	8,471	9,354	8,354	0	0	245	93	129	0	43	23
Legal status													
Personal	22,471	33,940	24,798	27,697	22,795	63	9	4,736	1,554	1,279	358	165	83
Partnership	237	785	308	454	142	13	1	240	118	68	45	10	2
Private limited	216	2,579	1,406	452	141	77	5	1,628	1,063	352	191	70	6
Others	5	43	23	33	19	0	0	10	4	0	0	0	0
Main production													
Chicken (Meat)	21,104	31,127	23,044	26,213	21,531	75	9	3,547	1,146	1,178	292	115	67
Eggs	1,706	4,125	2,530	2,119	1,476	36	2	1,703	920	194	114	74	18
Baby chicken	118	2,095	960	304	89	42	4	1,365	674	328	187	56	6

Table 14: Number of firms and persons engaged by type of employee and sex during the reference year

Background variables	No. of firms	Persons engaged by type of employee and sex during the reference year											
		Person engaged		Proprietor / Unpaid family worker		Managing Director/ Execute Director		Regular Employee		Temporary Workers		Contract Workers	
		Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female
<i>Size of person engaged</i>													
Below 10	22,715	33,826	24,536	28,059	22,869	65	7	4,529	1,441	1,004	137	170	83
10-19	127	1,154	574	327	149	30	4	560	277	216	141	21	4
20-49	53	997	463	184	63	26	1	517	273	248	124	22	2
50-99	29	979	749	53	14	32	2	715	607	160	125	20	2
100+	4	391	211	13	1	1	1	293	142	72	67	12	0
<i>Size of poultry raised</i>													
Below 1,000	3,061	3,362	3,389	3,304	3,363	1	0	36	12	17	2	4	12
1,000-4,999	12,551	16,463	13,957	14,965	13,472	32	0	1,118	303	238	118	110	65
5,000-9,999	4,094	7,253	4,357	5,584	3,871	20	6	1,084	400	528	75	37	5
10,000-49,999	3,062	8,709	4,247	4,523	2,319	64	7	3,322	1,580	748	336	51	5
50,000 and above	159	1,561	583	260	72	36	2	1,054	444	168	62	43	4
Total	22,928	37,347	26,534	28,636	23,096	153	15	6,614	2,739	1,699	593	245	91
By Characteristics of proprietor / manager of the firm													
Sex													
Male	18,048	29,814	18,917	23,827	17,028	64	10	4,568	1,470	1,222	358	133	51
Female	4,659	4,912	6,189	4,324	5,909	12	0	408	202	125	45	43	34
Age groups													
Below 25 yrs	362	559	320	508	295	1	0	38	25	12	0	0	0
25-34 yrs	3,768	5,783	4,024	4,783	3,783	12	0	734	178	240	59	14	5
35-44 yrs	10,181	14,979	11,594	12,100	10,611	28	7	2,265	790	500	148	86	39
45-54 yrs	6,409	10,064	6,809	8,162	6,291	12	0	1,434	410	387	66	69	41
55-64 yrs	1,625	2,764	2,032	2,087	1,665	23	3	449	243	198	122	7	0
65+ yrs	362	576	326	511	292	0	0	56	26	9	8	0	0
Total	22,708	34,725	25,106	28,151	22,936	76	10	4,976	1,672	1,347	403	175	85

Table 15: Number of poultry in the firms and in the Hatchery during the reference year

Background variables	Number of poultry in firms					Number of poultry in Hatchery				
	Broiler	Layers	Kuroiler	Giriraj	Others	Parent (Broiler)	Parent (Layers)	Grand Parent	Parent (Kuroiler)	Parent (Giriraj)
By Geographic area										
<i>Province</i>										
Koshi	2,824,723	812,338	2,682	32,653	13,175	103,678	0	0	0	0
Madhesh	3,903,838	99,550	3,250	10,020	34,750	77,000	0	0	0	0
Bagmati	9,607,211	3,174,828	66,375	70,960	61,058	854,699	303,976	19,500	3,700	15,000
Gandaki	2,941,974	876,032	35,992	22,978	85,769	133,530	12,000	0	0	0
Lumbini	3,100,274	1,298,944	24,629	47,125	16,444	134,374	4,500	3,000	3,850	2,000
Karnali	515,963	41,420	4,500	3,025	12,358	14,000	0	0	0	0
Sudurpaschim	1,608,162	279,341	38,533	44,381	27,125	38,800	0	0	0	0
Total	24,502,147	6,582,453	175,961	231,143	250,680	1,356,081	320,476	22,500	7,550	17,000
By characteristics of the firm										
<i>Legal status</i>										
Personal	23,414,782	4,548,171	159,061	229,243	239,530	409,565	20,500	3,400	5,950	2,000
Partnership	458,880	91,433	6,500	1,900	1,400	132,000	0	0	1,600	0
Private limited	621,485	1,942,849	5,750	0	9,750	799,516	299,976	19,100	0	15,000
Others	7,000	0	4,650	0	0	15,000	0	0	0	0
<i>Main production</i>										
Chicken (Meat)	24,349,534	4,600	164,286	215,443	239,618	0	0	0	0	0
Eggs	97,612	6,507,853	11,675	12,700	10,612	0	0	0	0	0
Baby chicken	55,000	70,000	0	3,000	450	1,356,081	320,476	22,500	7,550	17,000

Table 15: Number of poultry in the firms and in the Hatchery during the reference year

Background variables	Number of poultry in firms					Number of poultry in Hatchery				
	Broiler	Layers	Kuroiler	Giriraj	Others	Parent (Broiler)	Parent (Layers)	Grand Parent	Parent (Kuroiler)	Parent (Giriraj)
<i>Size of person engaged</i>										
Below 10	23,502,559	4,375,856	167,811	229,218	247,930	70,625	4,500	3,000	4,450	2,000
10-19	419,833	935,567	7,650	0	0	397,080	85,600	0	2,100	15,000
20-49	534,755	304,500	500	0	0	391,695	152,000	400	1,000	0
50-99	15,000	936,530	0	1,925	2,750	288,772	78,376	19,100	0	0
100+	30,000	30,000	0	0	0	207,909	0	0	0	0
<i>Size of poultry raised</i>										
Below 1,000	1,105,906	218,193	38,101	67,253	79,492	0	0	0	0	0
1,000-4,999	7,519,361	2,073,841	73,118	56,137	74,264	36,300	4,500	0	5,300	2,000
5,000-9,999	5,064,390	829,096	25,100	28,489	74,924	110,855	9,600	3,400	0	0
10,000-49,999	8,683,135	2,692,322	39,642	79,265	22,000	829,926	133,376	19,100	2,250	15,000
50,000 and above	2,129,355	769,000	0	0	0	379,000	173,000	0	0	0
Total	24,502,147	6,582,453	175,961	231,143	250,680	1,356,081	320,476	22,500	7,550	17,000
By Characteristics of proprietor / manager of the firm										
<i>Sex</i>										
Male	19,928,179	4,244,373	93,770	174,235	184,562	541,565	20,500	3,400	7,550	2,000
Female	3,945,483	395,231	71,791	56,909	56,367	0	0	0	0	0
<i>Age groups</i>										
Below 25 yrs	373,449	1,000	2,425	4,315	14,000	0	0	0	0	0
25-34 yrs	4,256,643	310,136	39,085	37,822	39,468	2,200	0	0	6,050	0
35-44 yrs	11,054,258	1,971,738	38,373	112,471	111,709	194,000	0	0	1,000	0
45-54 yrs	6,432,684	1,767,460	64,428	57,586	52,053	75,265	3,000	3,000	0	0
55-64 yrs	1,529,596	474,170	21,250	16,100	23,700	266,100	17,500	400	0	2,000
65+ yrs	227,031	115,100	0	2,850	0	4,000	0	0	500	0
Total	23,873,662	4,639,604	165,561	231,143	240,930	541,565	20,500	3,400	7,550	2,000

Table 16: Number of poultry firms by types of poultry raised in the enumeration day

Background variables	Number of poultry firms raised					Number of poultry firms
	Broiler	Layers	Kuroiler	Giriraj	Others	
By Geographic area						
Province						
Koshi	3,733	126	8	65	21	3,895
Madhesh	2,197	43	4	17	17	2,268
Bagmati	6,534	1,072	48	84	119	7,892
Gandaki	2,755	174	47	25	87	3,075
Lumbini	2,927	174	26	20	30	3,164
Karnali	758	37	9	11	18	833
Sudurpaschim	1,691	53	39	74	29	1,801
Total	20,595	1,679	180	297	321	22,928
By characteristics of the firm						
Legal status						
Personal	20,334	1,580	167	292	312	22,471
Partnership	201	17	5	5	4	237
Private limited	59	82	6		5	216
Others	1		3			5
Main production						
Chicken (Meat)	20,528	1	165	289	299	21,104
Eggs	65	1,676	16	7	20	1,706
Baby chicken	2	2		1	2	118
Size of person engaged						
Below 10	20,552	1,609	176	295	318	22,715
10-19	27	49	4			127
20-49	15	6	1			53
50-99	1	15		3	3	29
100+	1	1				4
Size of poultry raised						
Below 1,000	2,397	329	74	159	168	3,061
1,000-4,999	11,347	1,013	76	94	117	12,551
5,000-9,999	3,885	172	14	17	31	4,094
10,000-49,999	2,824	152	17	27	5	3,062
50,000 and above	141	13				159
Total	20,595	1,679	180	297	321	22,928

Table 17: Number of poultry firms by place of baby chicken purchased from during the reference year

Background variables and type of poultry	Place of baby chicken purchased			
	Within Country	Abroad	Both	Total
Type of poultry				
Broiler	20,124	73	398	20,595
Layers	1,663	3	14	1,679
Kuroiler	178	2		180
Giriraj	295	1	1	297
Others	307	7	6	321
Total	22,567	86	419	23,073

By Geographic area

Province

Koshi	3,952	1		3,953
Madhesh	1,869	29	381	2,279
Bagmati	7,843	13	1	7,857
Gandaki	3,080	7		3,088
Lumbini	3,165	11	1	3,177
Karnali	819	13	1	833
Sudurpaschim	1,838	13	36	1,886
Total	22,567	86	419	23,073

By characteristics of the firm

Registration status

Yes	14,258	51	400	14,709
No	8,309	35	20	8,364

Legal status

Personal	22,182	85	418	22,686
Partnership	231	1		232
Private limited	151		1	152
Others	4			4

Main production

Chicken (Meat)	20,793	84	406	21,282
Eggs	1,767	3	14	1,783
Baby chicken	7			7

Size of person engaged

Below 10	22,443	86	419	22,949
10-19	79			79
20-49	22			22
50-99	21			21
100+	2			2

Size of poultry raised

Below 1,000	3,111	17		3,128
1,000-4,999	12,500	33	113	12,646
5,000-9,999	3,929	26	165	4,120
10,000-49,999	2,875	11	139	3,025
50,000 and above	152		2	154
Total	22,567	86	419	23,073

Table 17: Number of poultry firms by place of baby chicken purchased from during the reference year

Background variables and type of poultry	Place of baby chicken purchased			
	Within Country	Abroad	Both	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
<i>Sex</i>				
Male	17,778	72	367	18,216
Female	4,635	15	52	4,701
<i>Age groups</i>				
Below 25 yrs	371		6	377
25-34 yrs	3,794	11	54	3,859
35-44 yrs	10,017	33	192	10,242
45-54 yrs	6,283	35	131	6,450
55-64 yrs	1,580	7	34	1,622
65+ yrs	366		1	367
Total	22,413	86	418	22,918

Table 18: Number of poultry firms by place of the product sold during the reference year

Background variables	Place of product sold			
	Wholesaler	Retailer	Consumer	Total
Type of poultry				
Broilers	17,498	2,388	709	20,595
Layers	1,515	148	16	1,679
Kuroiler	83	83	14	180
Giriraj	82	157	58	297
Others	106	167	47	321
Total	19,285	2,944	845	23,073

By Geographic area

Province

Koshi	2,913	583	457	3,953
Madhesh	2,063	215		2,279
Bagmati	7,089	673	96	7,857
Gandaki	2,577	419	92	3,088
Lumbini	2,733	425	19	3,177
Karnali	598	205	30	833
Sudurpaschim	1,312	424	150	1,886
Total	19,285	2,944	845	23,073

By characteristics of the firm

Legal status

Personal	18,983	2,875	827	22,686
Partnership	178	41	13	232
Private limited	121	26	4	152
Others	2	2		4

Main production

Chicken (Meat)	17,705	2,759	818	21,282
Eggs	1,572	185	26	1,783
Baby chicken	7			7

Size of person engaged

Below 10	19,171	2,933	845	22,949
10-19	74	6		79
20-49	18	4		22
50-99	20	1		21
100+	2			2

Table 18: Number of poultry firms by place of the product sold during the reference year

Background variables	Place of product sold			
	Wholesaler	Retailer	Consumer	Total
<i>Size of poultry raised</i>				
Below 1,000	1,735	996	397	3,128
1,000-4,999	10,641	1,629	376	12,646
5,000-9,999	3,866	209	45	4,120
10,000-49,999	2,892	107	26	3,025
50,000 and above	151	3		154
Total	19,285	2,944	845	23,073
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
<i>Sex</i>				
Male	15,303	2,250	663	18,216
Female	3,858	666	177	4,701
<i>Age groups</i>				
Below 25 yrs	315	34	28	377
25-34 yrs	3,065	594	200	3,859
35-44 yrs	8,730	1,154	359	10,242
45-54 yrs	5,441	820	188	6,450
55-64 yrs	1,345	239	38	1,622
65+ yrs	264	76	27	367
Total	19,161	2,916	840	22,918

Table 19: Number of poultry firms by type of vaccination used during the reference year

Table 15: Number of poultry firms by type of vaccination used during the reference year								
Background variables	Number of firm	Type of vaccination used						
		Ranikhet	Gamboro	Merexs	Cosidiosis	Broncaitis	Lichi	Others
Type of poultry								
Broiler	20595	19167	18802	4873	2036	1129	397	1606
Layers	1679	1620	1592	1001	282	341	123	266
Kuroilers	180	145	127	49	19	21	7	49
Giriraj	297	257	216	77	30	12	26	30
Others	321	249	240	93	18	21	0	34
Total	23073	21438	20977	6093	2384	1525	552	1984
By Geographic area								
Province								
Koshi	3953	3496	3557	569	432	127	62	420
Madhesh	2279	2180	2199	445	387	221	85	248
Bagmati	7857	7704	7683	3090	656	320	245	248
Gandaki	3088	2745	2579	776	413	276	69	419
Lumbini	3177	2908	2947	905	295	327	64	294
Karnali	833	786	452	64	26	23	6	155
Sudurpaschim	1886	1619	1560	244	175	232	22	199
Total	23073	21438	20977	6093	2384	1525	552	1984
By characteristics of the firm								
Legal status								
Personal	22686	21076	20641	5955	2334	1439	519	1926
Partnership	232	220	205	68	16	14	5	22
Private limited	152	141	129	70	35	73	29	34
Others	4	2	2	0	0	0	0	2
Main production								
Chicken (Meat)	21282	19731	19301	5071	2093	1162	428	1704
Eggs	1783	1700	1669	1017	287	359	122	278
Baby chicken	7	7	7	5	4	4	2	1
Size of person engaged								
Below 10	22949	21317	20862	6020	2332	1459	525	1951
10-19	79	77	71	51	37	39	10	31
20-49	22	21	21	6	9	11	3	1
50-99	21	21	21	15	5	15	13	1
100+	2	2	2	2	2	2	2	0
Size of poultry raised								
Below 1,000	3128	2601	2490	733	211	108	41	425
1,000-4,999	12646	11842	11503	3142	1133	640	215	923
5,000-9,999	4120	3943	3933	884	437	333	112	319
10,000-49,999	3025	2900	2899	1273	549	382	147	279
50,000 and above	154	152	152	60	55	62	39	38
Total	23073	21438	20977	6093	2384	1525	552	1984

Table 19: Number of poultry firms by type of vaccination used during the reference year

Background variables	Number of firm	Type of vaccination used						
		Ranikhet	Gamboro	Merexs	Cosidiosis	Broncaitis	Lichi	Others
By Characteristics of proprietor / manager of the firm								
Sex								
Male	18216	17025	16628	4878	1965	1240	440	1579
Female	4701	4270	4218	1146	385	212	84	369
Age groups								
Below 25 yrs	377	357	310	106	28	16	0	34
25-34 yrs	3859	3502	3406	891	415	270	92	356
35-44 yrs	10242	9527	9411	2851	978	552	203	799
45-54 yrs	6450	6098	5922	1743	687	474	192	522
55-64 yrs	1622	1508	1490	393	209	90	30	179
65+ yrs	367	303	307	39	33	51	6	58
Total	22918	21295	20846	6023	2350	1453	524	1949

Table 20: Number of poultry firms raised parent poultry in the hatchery during the reference year

Background variables	Type of poultry in the hatchery					Total
	Parent (Broilor)	Parent (Layers)	Grandparent	Parent (Kuroilers)	Parent (Giriraj)	
By Geographic area						
Province						
Koshi	6					6
Madhesh	2					2
Bagmati	56	15	2	3	1	77
Gandaki	10	1				11
Lumbini	15	2	1	2	1	21
Karnali	1					1
Sudurpaschim	4					4
Total	94	18	3	5	2	122
By characteristics of the firm						
Registration status						
Yes	93	18	3	5	2	121
No	1					1
Legal status						
Personal	29	3	2	4	1	39
Partnership	8			1		9
Private limited	56	15	1		1	73
Others	1					1
Size of person engaged						
Below 10	16	2	1	2	1	22
10-19	38	8		2	1	49
20-49	28	6	1	1		36
50-99	8	2	1			11
100+	4					4
Size of poultry raised						
1,000-4,999	12	2		4	1	19
5,000-9,999	20	3	2			25
10,000-49,999	53	9	1	1	1	65
50,000 and above	9	4				13
Total	94	18	3	5	2	122

Table 21: Number of poultry firms by baby parent chicken purchased country during the reference year

Background variables	Number of firm	Baby Parent Chicken Purchased								
		Nepal	India	Thailand	Malasiya	Hangeri	Newzealand	Spain	USA	Germany
Type of poultry										
Parent (Broiler)	94	86	10	6	5	0	0	0	0	0
Parent (Layers)	18	16	2	0	0	1	0	2	0	1
Grandparent	3	0	0	1	0	0	1	0	1	0
Parent (Kuroilers)	5	3	3	0	0	1	0	0	0	0
Parent (Giriraj)	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	122	107	15	7	5	2	1	2	1	1

By Geographic area

Province										
Koshi	6	5	0	0	1	0	0	0	0	0
Madhesh	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Bagmati	77	71	1	2	2	0	1	1	1	1
Gandaki	11	9	1	1	0	0	0	1	0	0
Lumbini	21	17	11	2	1	2	0	0	0	0
Karnali	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Sudurpaschim	4	2	1	1	1	0	0	0	0	0
Total	122	107	15	7	5	2	1	2	1	1

By characteristics of the firm

Legal status										
Personal	39	32	5	4	3	1	0	0	1	0
Partnership	9	8	3	0	0	1	0	0	0	0
Private limited	73	66	7	3	2	0	1	2	0	1
Others	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Size of person engaged										
Below 10	22	17	4	2	3	1	0	0	0	0
10-19	49	45	5	1	1	1	0	0	0	0
20-49	36	31	3	4	1	0	0	2	1	1
50-99	11	10	2	0	0	0	1	0	0	0
100+	4	4	1	0	0	0	0	0	0	0

Table 21: Number of poultry firms by baby parent chicken purchased country during the reference year

Background variables	Number of firm	Baby Parent Chicken Purchased								
		Nepal	India	Thailand	Malasiya	Hangeri	Newzealand	Spain	USA	Germany
<i>Size of poultry raised</i>										
1,000-4,999	19	14	4	1	2	2	0	0	0	0
5,000-9,999	25	20	4	1	2	0	0	0	1	0
10,000-49,999	65	62	6	4	1	0	1	1	0	0
50,000 and above	13	11	1	1	0	0	0	1	0	1
Total	122	107	15	7	5	2	1	2	1	1

Table 22: Number of parent poultry firms by Place of baby chick sold to during the reference year

Background variables	Place of parent poultry sales		
	Wholesaler	Retailer	Total
Type of poultry			
Parent (Broiler)	1,347,581	8,500	1,356,081
Parent (Layers)	308,476	12,000	320,476
Grandparent	22,500		22,500
Parent (Kuroilers)	5,300	2,250	7,550
Parent (Giriraj)	17,000		17,000
Total	1,700,857	22,750	1,723,607
By Geographic area			
<i>Province</i>			
Koshi	103,678		103,678
Madhesh	77,000		77,000
Bagmati	1,176,375	20,500	1,196,875
Gandaki	145,530		145,530
Lumbini	145,474	2,250	147,724
Karnali	14,000		14,000
Sudurpaschim	38,800		38,800
Total	1,700,857	22,750	1,723,607
By characteristics of the firm			
<i>Legal status</i>			
Personal	439,165	2,250	441,415
Partnership	133,600		133,600
Private limited	1,113,092	20,500	1,133,592
Others	15,000		15,000
<i>Size of person engaged</i>			
Below 10	79,825	4,750	84,575
10-19	499,780		499,780
20-49	527,095	18,000	545,095
50-99	386,248		386,248
100+	207,909		207,909
<i>Size of poultry raised</i>			
1,000-4,999	45,600	2,500	48,100
5,000-9,999	123,855		123,855
10,000-49,999	997,402	2,250	999,652
50,000 and above	534,000	18,000	552,000
Total	1,700,857	22,750	1,723,607

Table 23: Number of poultry firms by types of vaccination used for parent poultry during the reference year

Table 23: Number of poultry firms by types of vaccination used for parent poultry during the reference year								
Background variables	Number of firm	Types of vaccination used for parent poultry						
		Ranikhet	Gamboro	Merexs	Cosidiosis	Broncaitis	Lichi	Others
Type of poultry								
Parent (Broiler)	94	93	90	82	71	76	68	0
Parent (Layers)	18	18	18	18	17	15	14	0
Grandparent	3	3	3	3	3	3	3	0
Parent (Kuroilers)	5	5	5	4	3	4	3	0
Parent (Giriraj)	2	2	2	1	1	1	0	0
Total	122	121	118	108	95	99	88	0
By Geographic area								
<i>Province</i>								
Koshi	6	6	5	4	5	4	5	0
Madhesh	2	2	2	1	1	1	1	0
Bagmati	77	76	75	73	61	65	56	0
Gandaki	11	11	11	9	10	11	9	0
Lumbini	21	21	20	17	14	14	14	0
Karnali	1	1	1	1	1	0	0	0
Sudurpaschim	4	4	4	3	3	4	3	0
Total	122	121	118	108	95	99	88	0
By characteristics of the firm								
<i>Legal status</i>								
Personal	39	39	39	34	29	30	25	0
Partnership	9	9	9	7	6	8	6	0
Private limited	73	72	69	67	60	61	56	0
Others	1	1	1	0	0	0	1	0
<i>Size of person engaged</i>								
Below 10	22	22	22	17	14	14	16	0
10-19	49	49	48	46	37	43	32	0
20-49	36	35	35	33	32	31	29	0
50-99	11	11	10	9	9	9	8	0
100+	4	4	3	3	3	2	3	0
<i>Size of poultry raised</i>								
1,000-4,999	19	19	18	13	11	13	12	0
5,000-9,999	25	25	25	24	24	23	20	0
10,000-49,999	65	64	63	61	51	55	48	0
50,000 and above	13	13	12	10	9	8	8	0
Total	122	121	118	108	95	99	88	0

Table 24: Number of poultry for Meat and Eggs production for sale and Eggs production for hatchery during the reference year

Background variables	Meat Production and sales				Eggs production and sales				Eggs production from parents poultry				
	Broiler	Kuroiler	Giriraj	Others	Layers	Kuroilers	Giriraj	Others	Parent (Broiler)	Parent (Layers)	Grand Parent	Parent (Kuroiler)	Parent (Giriraj)
By Geographic area													
<i>Province</i>													
Koshi	12,474,650	2,716	57,200	7,199	1,066,370	0	610	2,267	111,622	0	0	0	0
Madhesh	21,598,782	1,850	11,006	69,090	136,867	0	0	24,780	40,700	0	0	800	0
Bagmati	43,544,174	102,930	161,151	41,331	3,275,740	6,560	19,000	2,950	950,356	295,676	42,000	24,200	0
Gandaki	14,301,579	203,774	95,530	186,635	977,535	3,817	0	6,001	224,052	4,000	0	0	0
Lumbini	15,918,503	97,392	113,350	26,008	1,149,659	8,725	5,400	8,396	140,439	9,066	0	14,000	3,000
Karnali	2,322,644	4,050	13,667	12,102	39,333	450	0	717	17,000	0	0	0	0
Sudurpaschim	6,937,213	39,897	222,716	6,033	372,773	26,935	8,670	4,653	100,600	0	0	0	0
Total	117,097,545	452,610	674,619	348,397	7,018,276	46,487	33,680	49,763	1,584,769	308,742	42,000	39,000	3,000
By characteristics of the firm													
<i>Legal status</i>													
Personal	111,008,616	437,660	668,929	319,342	4,843,941	41,437	32,480	45,738	445,524	55,900	8,000	7,000	3,000
Partnership	2,498,395	3,500	5,690	1,450	102,652	1,000	1,200	0	123,600	0	0	2,000	0
Private limited	3,550,534	7,250	0	27,605	2,071,683	3,750	0	4,025	1,015,645	252,842	34,000	20,000	0
Others	40,000	4,200	0	0	0	300	0	0	0	0	0	10,000	0
<i>Main production</i>													
Chicken (Meat)	116,157,263	381,446	661,319	345,128	56,467	37,927	28,280	35,152	0	0	0	0	0
Eggs	550,332	70,564	7,800	3,270	6,912,150	8,560	0	14,611	0	0	0	0	0
Baby chicken	389,950	600	5,500	0	49,660	0	5,400	0	1,584,769	308,742	42,000	39,000	3,000

Table 24: Number of poultry for Meat and Eggs production for sale and Eggs production for hatchery during the reference year

Background variables	Meat Production and sales				Eggs production and sales				Eggs production from parents poultry				
	Broiler	Kuroiler	Giriraj	Others	Layers	Kuroilers	Giriraj	Others	Parent (Broiler)	Parent (Layers)	Grand Parent	Parent (Kuroiler)	Parent (Giriraj)
<i>Size of person engaged</i>													
Below 10	111,856,372	439,410	674,069	340,147	4,546,687	44,487	33,680	49,763	84,374	5,900	2,000	15,000	3,000
10-19	2,485,133	12,200	0	0	1,376,409	1,000	0	0	529,052	126,500	0	23,000	0
20-49	2,282,039	1,000	0	0	319,000	1,000	0	0	475,715	84,800	6,000	1,000	0
50-99	110,000	0	550	8,250	768,020	0	0	0	299,363	87,376	34,000	0	0
100+	364,000	0	0	0	8,160	0	0	0	196,265	4,166	0	0	0
<i>Size of poultry raised</i>													
Below 1,000	1,666,654	28,643	75,669	64,310	150,734	4,377	70	12,072	0	0	0	0	0
1,000-4,999	28,328,026	79,649	103,812	94,633	2,017,254	16,525	9,210	7,061	32,000	5,900	2,000	9,000	0
5,000-9,999	25,820,309	87,675	35,592	162,395	882,668	9,335	0	27,630	130,676	14,500	6,000	0	0
10,000-49,999	48,358,699	256,643	459,547	27,060	2,983,219	16,250	24,400	3,000	960,528	137,376	34,000	30,000	3,000
50,000 and above	12,923,857	0	0	0	984,401	0	0	0	461,565	150,966	0	0	0
Total	117,097,545	452,610	674,619	348,397	7,018,276	46,487	33,680	49,763	1,584,769	308,742	42,000	39,000	3,000

Table 25: Quantity (KG) of meat produced and sold amount during the reference year

Background variables	Broiler		Kuroiler/Giriraj		Others		Layers/Parent		Total	
	Qty (KG)	Amount	Qty(KG)	Amount	Qty(KG)	Amount	Qty(KG)	Amount	Qty(KG)	Amount
By Geographic area										
<i>Province</i>										
Koshi	29396611	6977479658	190542	89355936	14161	12080892	566435	95353908	30167750	7174270393
Madhesh	49528703	9448605484	31258	13250208	182331	95578090	62954	10126315	49805246	9567560097
Bagmati	90484223	20966926378	680412	352495111	88952	58243932	2729057	578097390	93982645	21955762811
Gandaki	33269250	7808044950	919256	477423268	360693	266851936	773475	135824595	35322674	8688144748
Lumbini	35644887	7745981193	632636	266696298	44991	29479464	737670	160260403	37060183	8202417358
Karnali	5010047	1317582379	38079	21327176	24496	21603161	22167	5376250	5094789	1365888966
Sudurpaschim	15292618	3602176256	511455	341285148	13506	10830000	307451	54540539	16125030	4008831943
Total	258626340	57866796298	3003638	1561833144	729130	494667474	5199208	1039579399	267558317	60962876316

By characteristics of the firm

<i>Legal status</i>										
Personal	244608824	54718548449	2960964	1537542314	662157	446153364	3031072	631575129	251263017	57333819257
Partnership	5598018	1292792425	20702	11147080	2753	2581500	192190	39518399	5813663	1346039404
Private limited	8332326	1835260605	13883	8137875	64220	45932610	1975946	368485871	10386375	2257816961
Others	87172	20194819	8090	5005875	0	0	0	0	95262	25200694
<i>Main production</i>										
Chicken (Meat)	256,432,114	57,361,150,042	2,723,443	1,423,382,834	720,216	489,360,714	20,203	3,822,945	259895976	59277716536
Eggs	1,334,354	311,560,663	261,548	130,993,610	8,915	5,306,760	3,759,287	696,951,084	5364103	1144812117
Baby chicken	859,872	194,085,593	18,648	7,456,700	0	0	1,419,718	338,805,370	2298237	540347663

Table 25: Quantity (KG) of meat produced and sold amount during the reference year

Background variables	Broiler		Kuroiler/Giriraj		Others		Layers/Parent		Total	
	Qty (KG)	Amount	Qty(KG)	Amount	Qty(KG)	Amount	Qty(KG)	Amount	Qty(KG)	Amount
<i>Size of person engaged</i>										
Below 10	247,049,917	55,202,601,850	2,973,100	1,546,997,182	716,649	488,427,037	2,795,882	574,367,717	253535548	57812393786
10-19	5,271,937	1,194,420,256	27,160	13,338,400	0	0	1,006,516	184,769,714	6305613	1392528370
20-49	5,237,357	1,220,810,367	2,100	1,050,000	0	0	471,455	91,822,950	5710912	1313683317
50-99	267,891	69,275,460	1,279	447,563	12,481	6,240,438	819,651	163,921,178	1101302	239884638

100+	799,238	179,688,364	0	0	0	0	105,704	24,697,840	904942	204386204
<i>Size of poultry raised</i>										
Below 1,000	3,695,968	1,007,516,480	256,089	148,776,061	130,796	97,226,381	127,739	31,131,102	4210592	1284650024
1,000-4,999	63,806,006	15,067,426,733	467,670	247,145,658	165,203	127,567,599	1,696,211	361,375,593	66135089	15803515584
5,000-9,999	58,033,701	13,098,569,031	352,229	188,348,900	377,284	230,516,244	433,546	93,119,564	59196760	13610553739
10,000-49,999	104,534,820	22,569,821,304	1,927,650	977,562,525	55,848	39,357,250	2,304,668	437,230,790	108822986	24023971869
50,000 and above	28,555,844	6,123,462,750	0	0	0	0	637,045	116,722,350	29192889	6240185100
Total	258,626,340	57,866,796,298	3,003,638	1,561,833,144	729,130	494,667,474	5,199,208	1,039,579,399	267558317	60962876316

Table 26: Number of Broiler Poultry raised for meat production and their uses during the reference year

Background variables	Total					Mean		
	Number of baby chicks placed at the start	Number of dead poultry	Number of chicken consumed at home	Number of chicken sold	Amount received from sales of chicken (in Rs.)	Age (days) of poultry when sold	Average weight (kg) when live sold	Average price (kg) when live sold
By Geographic area								
<i>Province</i>								
Koshi	12,474,650	1,369,559	97,173	10,951,075	6,977,479,658	45.66	2.70	250
Madhesh	21,598,782	1,947,363	118,431	19,439,259	9,448,605,489	43.22	2.56	192
Bagmati	43,544,174	4,866,417	708,015	36,078,628	20,966,926,383	42.29	2.47	228
Gandaki	14,301,579	1,688,163	82,242	12,381,584	7,808,044,951	45.38	2.67	240
Lumbini	15,918,503	1,341,114	60,493	13,627,206	7,745,981,194	42.24	2.48	212
Karnali	2,322,644	274,021	46,206	1,919,222	1,317,582,379	45.06	2.55	278
Sudurpaschim	6,937,213	725,400	63,962	5,873,173	3,602,176,256	43.80	2.51	243
Total	117,097,545	12,212,036	1,176,520	100,270,146	57,866,796,310	43.70	2.56	230
By characteristics of the firm								
<i>Legal status</i>								
Personal	111,008,616	11,700,541	1,164,578	94,893,467	54,718,548,457	43.68	2.56	230
Partnership	2,498,395	230,514	5,892	2,160,439	1,292,792,427	45.47	2.66	246
Private limited	3,550,534	275,636	5,877	3,181,757	1,835,260,607	43.79	2.62	225
Others	40,000	5,345	173	34,482	20,194,819	44.62	2.52	228
Total	117,097,545	12,212,036	1,176,520	100,270,146	57,866,796,310	43.70	2.56	230

Table 27: Number of broiler poultry firms by size during the reference year

Table 27: Number of broiler poultry firms by size during the reference year

Background variables	Size of broiler poultry				Total
	< 1000	1000-4999	5000-9999	10,000+	
By Geographic area					
Province					
Koshi	784	2,303	461	195	3,743
Madhesh	8	657	852	690	2,208
Bagmati	604	3,419	1,313	1,244	6,580
Gandaki	319	1,751	391	301	2,762
Lumbini	403	1,757	381	389	2,930
Karnali	131	496	97	34	758
Sudurpaschim	188	1,008	394	105	1,695
Total	2,435	11,392	3,889	2,958	20,674
By characteristics of the firm					
Legal status					
Personal	2,423	11,282	3,844	2,862	20,411
Partnership	13	96	43	49	201
Private limited		13	2	46	61
Others				1	1
Total	2,435	11,392	3,889	2,958	20,674

Table 28: Number of Kuroiler and Giriraj poultry firms raised for meat production and their uses during the reference year

Background variables	Number and amount					Mean		
	Number of baby chicks placed at the start	Number of dead poultry	Number of chicken consumed at home	Number of chicken sold	Amount received from sales of chicken (in Rs.)	Age (days) of poultry when sold	Average weight (kg) when live sold	Average price (kg) when live sold
By Geographic area								
<i>Province</i>								
Koshi	59,916	3,330	1,175	55,280	89,355,936	116.78	3.62	511.53
Madhesh	12,856	1,088	340	11,428	13,250,208	117.38	2.54	490.40
Bagmati	264,081	23,666	4,638	231,511	352,495,111	133.06	2.94	511.22
Gandaki	299,304	21,134	1,049	277,122	477,423,268	93.87	3.30	534.67
Lumbini	210,741	6,814	423	203,504	266,696,298	149.19	2.87	460.26
Karnali	17,717	2,585	309	14,823	21,327,176	154.04	2.88	689.64
Sudurpaschim	262,614	38,467	2,826	187,477	341,285,148	138.31	2.52	599.81
Total	1,127,229	97,083	10,759	981,146	1,561,833,144	123.08	3.04	533.28
By characteristics of the firm								
<i>Legal status</i>								
Personal	1,106,589	93,682	10,264	964,888	1,537,542,314	122.69	3.05	532.51
Partnership	9,190	1,607	159	6,940	11,147,080	138.46	3.06	520.42
Private limited	7,250	800	330	6,120	8,137,875	118.75	2.38	587.50
Others	4,200	995	7	3,199	5,005,875	152.50	2.63	662.50
Total	1,127,229	97,083	10,759	981,146	1,561,833,144	123.08	3.04	533.28

Table 29: Number of Kuroiler and Giriraj poultry firms by size during the reference year

Background variables	Size of Kuroiler and Giriraj poultry				
	< 1000	1000-4999	5000-9999	10,000+	Total
By Geographic area					
<i>Province</i>					
Koshi	74	11		2	87
Madhesh	20		1		21
Bagmati	55	55	11	4	125
Gandaki	40	9	4	13	66
Lumbini	24	10	3	7	43
Karnali	21	1	1		23
Sudurpaschim	66	18	3	8	96
Total	300	104	23	33	461
By characteristics of the firm					
<i>Legal status</i>					
Personal	291	94	23	33	442
Partnership	5	6			11
Private limited	3	4			6
Others	2	1			3
Total	300	104	23	33	461

Table 30: Quantity of egg (Crate) sold and income from eggs during the reference year

Background Variables	Layers		Kuroiler/Giriraj		Others		Parent		Total	
	Qty (Crate)	Amount	Qty (Crate)	Amount	Qty (Crate)	Amount	Qty (Crate)	Amount	Qty (Crate)	Amount
By Geographic area										
<i>Province</i>										
Koshi	4,291,236	1,679,748,956	780	385,100	987	632,600	0	0	4,293,002	1,680,766,656
Madhesh	643,124	254,224,783	0	0	11,358	5,336,550	1,112	845,095	655,593	260,406,428
Bagmati	20,411,289	6,968,656,970	129,558	18,935,950	17,850	10,212,000	588,953	273,540,210	21,147,650	7,271,345,130
Gandaki	5,170,249	2,214,013,948	31,020	14,057,099	32,027	21,928,500	18,889	5,536,920	5,252,185	2,255,536,466
Lumbini	6,729,675	2,465,083,504	45,498	16,233,450	20,053	9,963,974	6,850	2,675,000	6,802,075	2,493,955,927
Karnali	289,696	108,028,367	660	156,150	338	188,300	0	0	290,693	108,372,817
Sudurpaschim	1,910,472	732,391,538	40,773	18,182,629	770	353,100	0	0	1,952,016	750,927,267
Total	39,445,740	14,422,148,066	248,289	67,950,377	83,382	48,615,024	615,804	282,597,225	40,393,215	14,821,310,691
By characteristics of the firm										
<i>Legal status</i>										
Personal	27,202,808	9,614,644,354	168,847	67,647,977	55,386	29,213,024	363,250	179,525,000	27,790,291	9,891,030,354
Partnership	580,122	221,057,659	662	288,900	0	0	1,562	1,070,095	582,346	222,416,654
Private limited	11,662,810	4,586,446,053	78,750	0	27,996	19,402,000	250,992	102,002,130	12,020,548	4,707,850,183
Others	0	0	30	13,500	0	0	0	0	30	13,500
Total	39,445,740	14,422,148,066	248,289	67,950,377	83,382	48,615,024	615,804	282,597,225	40,393,215	14,821,310,691

Table 31: Number of Layer poultry and egg production during the reference year

Background variables	Number of poultry				
	Number of baby chicks placed at the start	Number of egg-laying chickens	Number of non-egg-laying chickens	Number of deaths before egg laying	Number of deaths after egg laying
By Geographic area					
<i>Province</i>					
Koshi	1,066,370	704,878	237,941	74,737	48,864
Madhesh	136,867	88,536	37,233	8,467	2,631
Bagmati	3,275,740	2,533,137	512,154	160,265	70,183
Gandaki	977,535	693,944	203,731	49,415	31,894
Lumbini	1,149,659	839,369	157,844	111,599	40,847
Karnali	39,333	31,080	4,925	2,718	612
Sudurpaschim	372,773	290,465	54,788	21,803	5,717
Total	7,018,276	5,181,408	1,208,616	429,003	200,748
By characteristics of the firm					
<i>Legal status</i>					
Personal	4,843,941	3,645,705	794,311	266,588	138,837
Partnership	102,652	88,016	8,605	4,008	2,022
Private limited	2,071,683	1,447,687	405,700	158,407	59,890
Total	7,018,276	5,181,408	1,208,616	429,003	200,748

Table 31: Number of Layer poultry and egg production

Background variables	Quantity of eggs and Income from eggs					Mean		
	Total eggs produced (in crate)	Eggs consumed at home (in crate)	Broken/spoiled/wasted eggs (in crate)	Eggs sold (in crate)	Total income from egg sales (in Rs.)	Average price per crate (30 eggs)(in Rs.)	Age of chickens (in weeks) when they started laying eggs	Age of chickens (in weeks)
By Geographic area								
<i>Province</i>								
Koshi	4,291,236	9,188	32,581	4,246,121	1,679,748,961	354.65	17.08	47.43
Madhesh	643,124	1,135	8,519	633,470	254,224,783	330.38	18.79	52.37
Bagmati	20,411,289	52,891	135,416	20,183,805	6,968,656,979	320.26	20.66	43.71
Gandaki	5,170,249	6,755	81,756	5,081,448	2,214,013,963	361.93	17.01	50.91
Lumbini	6,729,675	6,502	89,167	6,629,766	2,465,083,504	376.54	20.14	59.87
Karnali	289,696	568	3,916	277,712	108,028,367	396.09	22.75	60.49
Sudurpaschim	1,910,472	1,664	7,986	1,898,802	732,391,530	395.33	19.45	50.09
Total	39,445,740	78,702	359,341	38,951,124	14,422,148,087	339.56	19.71	47.40
By characteristics of the firm								
<i>Legal status</i>								
Personal	27,202,808	73,035	235,124	26,840,168	9,614,644,356	338	19.98	46.82
Partnership	580,122	659	7,064	572,399	221,057,657	418	20.03	56.68
Private limited	11,662,810	5,008	117,153	11,538,557	4,586,446,074	343	17.05	52.06
Total	39,445,740	78,702	359,341	38,951,124	14,422,148,087	340	19.71	47.40

Table 32: Number of Layer poultry firms by size during the reference year

Table 4. Number of layer poultry farms by size during the reference year					
Background variables	Size of layer poultry raised				Total
	< 1000	1000-4999	5000-9999	10,000+	
By Geographic area					
Province					
Koshi	16	51	27	34	127
Madhesh		25	9	1	35
Bagmati	251	711	30	66	1,057
Gandaki	33	113	11	18	176
Lumbini	26	69	57	22	174
Karnali	15	22			37
Sudurpaschim	5	23	13	7	48
Total	346	1,014	147	147	1,654
By characteristics of the firm					
Legal status					
Personal	345	998	112	101	1,555
Partnership	1	5	9	2	17
Private limited		11	26	44	82
Total	346	1,014	147	147	1,654

Table 33: Number of Kuroiler poultry and egg production during the reference year

Background variables	Number of Kuroiler poultry				
	Number of baby chicks placed at the start	Number of egg-laying chickens	Number of non-egg-laying chickens	Number of deaths before egg laying	Number of deaths after egg laying
By Geographic area					
<i>Province</i>					
Koshi	610	433	128	25	24
Madhesh	25,560	13,167	11,083	1,274	36
Bagmati	3,817	3,158	159	120	380
Gandaki	14,125	10,345	3,173	568	40
Lumbini	450	375	23	50	2
Karnali	35,605	18,613	12,956	2,756	1,279
Sudurpaschim	80,167	46,091	27,521	4,793	1,761
Total	80,167	46,091	27,521	4,793	1,761
By characteristics of the firm					
<i>Legal status</i>					
Personal	73,917	43,291	24,891	4,026	1,709
Partnership	2,200	400	1,415	355	30
Private limited	3,750	2,250	1,125	375	0
Others	300	150	90	38	23
Total	80,167	46,091	27,521	4,793	1,761

Table 33: Number of Kuroiler poultry and egg production

Background variables	Quantity of eggs production and sales						Mean		
	Total eggs produced (in crate)	Eggs consumed at home (in crate)	Broken/spoiled/wasted eggs (in crate)	Eggs sold (in crate)	Total income from egg sales (in Rs.)	Average price per crate (30 eggs)(in Rs.)	Age of chickens (in weeks) when they started laying eggs	Age of chickens (in weeks)	5.2(9) Age of chickens (in weeks) on the ref. day
By Geographic area									
<i>Province</i>									
Koshi	780	4	6	770	1,000	385,100	500	23	55
Madhesh	129,558	190	574	110,265	7,700	18,935,950	453	21	47
Bagmati	31,020	35	462	30,267	2,428	14,057,099	428	23	77
Gandaki	45,498	507	934	40,907	9,100	16,233,450	404	18	37
Lumbini	660	20	8	347	900	156,150	450	17	36
Karnali	40,773	613	1,297	36,868	39,337	18,182,629	492	20	39
Sudurpaschim	248,289	1,369	3,280	219,424	60,465	67,950,377	468	20	43
Total	248,289	1,369	3,280	219,424	60,465	67,950,377	468	20	43
By characteristics of the firm									
<i>Legal status</i>									
Personal	168,847	1,265	3,228	140,137	57,765	67,647,977	486	20	42
Partnership	662	9	11	642	1,800	288,900	360	17	21
Private limited	78,750	90	38	78,623	0	0	0	22	55
Others	30	5	3	23	900	13,500	600	18	.
Total	248,289	1,369	3,280	219,424	60,465	67,950,377	468	20	43

Table 34: Number of parent poultry and quantity of eggs production

Background Variables	Number of parent poultry			
	Number of baby chicks placed at the start	Number of egg-laying chickens	Number of non-egg-laying chickens	Number of deaths
By Geographic area				
<i>Province</i>				
Koshi	111,622	77,894	23,085	10,643
Madhesh	41,500	29,570	7,087	4,843
Bagmati	1,312,232	1,064,561	174,235	72,436
Gandaki	228,052	157,758	52,516	17,778
Lumbini	166,505	139,927	18,976	7,602
Karnali	17,000	12,800	2,500	1,700
Sudurpaschim	100,600	58,410	34,235	7,955
Total	1,977,511	1,540,920	312,634	122,957
By characteristics of the firm				
<i>Legal status</i>				
Personal	519,424	379,310	103,582	35,532
Partnership	125,600	96,220	19,417	9,963
Private limited	1,322,487	1,056,690	188,635	77,162
Others	10,000	8,700	1,000	300
Total	1,977,511	1,540,920	312,634	122,957

Table 34: Number of parent poultry and quantity of eggs production during the reference year

Background Variables	Quantity of egg production and sales			Mean	
	Total egg produced(in crate)	Broken/spoiled/wasted egg (in crate)	Egg sold(in crate)	Age (in weeks) at which chickens started laying eggs	Age of chickens (in weeks) on the ref. day
By Geographic area					
<i>Province</i>					
Koshi	340,590	2,782	0	22	53
Madhesh	145,216	7,221	1,112	23	48
Bagmati	6,603,638	126,778	588,953	23	57
Gandaki	745,598	21,674	18,889	20	41
Lumbini	737,639	14,178	6,850	22	49
Karnali	68,000	8,500	0	24	37
Sudurpaschim	359,407	3,886	0	20	97
Total	9,000,088	185,019	615,804	22	55
By characteristics of the firm					
<i>Legal status</i>					
Personal	2,657,612	101,284	363,250	21	48
Partnership	538,350	19,397	1,562	22	52
Private limited	5,728,296	64,308	250,992	23	59
Others	75,830	30	0	20	50
Total	9,000,088	185,019	615,804	22	55

Table 35: Baby chicks production and sales from hatchery during the reference year

Background variables	Number of eggs placed in incubator (in thousands)	Number of chicks produced (in thousands)	Number of destroyed/rejected chicks (in thousands)	Number of chicks sold (in thousands)	Income from chick sales(in Rs.)	Hatchability rate (chick production rate) (in percent)	Average price per chick (in Rs.)
By Geographic area							
<i>Province</i>							
Koshi	10,133	8,180	383	7,797	421554600	78.83	54.33
Madhesh	4,106	3,535	302	3,233	211255000	75.00	65.00
Bagmati	174,036	146,957	6,059	140,898	7315669550	82.62	62.19
Gandaki	20,325	16,686	1,023	15,663	909424000	84.41	53.55
Lumbini	21,613	18,488	816	17,308	946749100	82.30	56.13
Karnali	1,737	1,500	200	1,300	58500000	80.00	45.00
Sudurpaschim	10,655	8,171	434	7,737	363665000	77.50	50.00
Total	242,605	203,516	9,217	193,935	10,226,817,250	82.16	59.41
By characteristics of the firm							
<i>Legal status</i>							
Personal	65,364	54,712	3,188	51,525	2382217850	81.83	63.80
Partnership	15,494	12,942	646	12,296	673653000	83.24	54.22
Private limited	159,473	133,929	5,374	128,191	7084366400	82.18	57.73
Others	2,274	1,933	9	1,924	86580000	85.00	45.00
Total	242,605	203,516	9,217	193,935	10,226,817,250	82.16	59.41

Table 36: Parent poultry for meat during the reference year

Background variables	Number chicken consumed at household	Number of chicken sold	Meat produced (in KG)	Amount received	Average weight per chicken at live sale (in kg)	Average price per kg at live sale (Rs.)
By Geographic area						
<i>Province</i>						
Koshi	2819	277399	566,435	95,353,908	2.05	187
Madhesh	2269	29454	62,954	10,126,315	1.74	154
Bagmati	53443	1602733	2,729,057	578,097,390	1.56	223
Gandaki	2611	320922	773,475	135,824,595	2.17	194
Lumbini	4287	338591	737,670	160,260,403	2.27	215
Karnali	111	6567	22,167	5,376,250	2.67	418
Sudurpaschim	1584	162051	307,451	54,540,539	1.92	242
Total	67123	2737718	5199208	1039579399	1.70	219
By characteristics of the firm						
<i>Legal status</i>						
Personal	60551	1859076	3,031,072	631,575,129	1.61	222
Partnership	2188	64550	192,190	39,518,399	2.49	175
Private limited	4384	814092	1,975,946	368,485,871	2.90	181
Total	67123	2737718	5199208	1039579399	1.70	219

Table 37: Poultry Manure production and sales during the reference year

Background variables	Manure produced (in number of sacks)	Manure sold (in number of sacks)	Income from manure sales (in NPR)	Average weight per sack (in kg)	Price per sack (in NPR)
By Geographic area					
<i>Province</i>					
Koshi	806,650	630,894	104,502,590	35	157
Madhesh	839,286	732,293	71,652,659	34	112
Bagmati	3,856,660	3,248,040	507,598,432	47	186
Gandaki	832,745	639,528	145,072,017	40	226
Lumbini	870,314	653,561	81,056,627	37	132
Karnali	136,656	107,151	12,287,548	38	118
Sudurpaschim	802,285	673,669	78,764,275	34	120
Total	8,144,596	6,685,137	1,000,934,148	40	165
By characteristics of the firm					
<i>Legal status</i>					
Personal	7,425,532	6,109,469	892,554,181	40	165
Partnership	142,529	119,375	19,003,155	37	159
Private limited	574,116	454,434	89,217,525	46	197
Others	2,420	1,860	159,288	27	114
<i>Main production</i>					
Chicken (Meat)	6,642,118	5,486,687	778,022,405	40	165
Eggs	1,012,275	807,166	146,584,498	48	164
Baby chicken	490,202	391,284	76,327,245	51	202
<i>Size of person engaged</i>					
Below 10	7,373,137	6,031,858	865,549,932	40	164
10-19	449,642	388,515	80,324,266	48	214
20-49	175,474	146,287	31,975,141	53	241
50-99	106,986	95,681	20,240,004	45	154
100+	39,357	22,797	2,844,805	49	166
<i>Size of poultry raised</i>					
Below 1,000	195,248	152,715	23,484,938	41	159
1,000-4,999	2,156,760	1,712,389	269,966,697	40	169
5,000-9,999	1,598,431	1,316,330	214,307,020	39	166
10,000-49,999	3,554,893	2,935,576	403,707,818	41	150
50,000 and above	639,263	568,127	89,467,674	43	159
Total	8,144,596	6,685,137	1,000,934,148	40	165

Table 38: Loss of poultry by disease or other causes during the reference year

Background variables	Losses of chickens by disease or other causes		
	Yes	No	Total
By Geographic area			
<i>Province</i>			
Koshi	2,661	1,234	3,895
Madhesh	1,241	1,027	2,268
Bagmati	1,884	6,008	7,892
Gandaki	1,692	1,383	3,075
Lumbini	1,908	1,256	3,164
Karnali	763	70	833
Sudurpaschim	1,600	201	1,801
Total	11,749	11,179	22,928
By characteristics of the firm			
<i>Legal status</i>			
Personal	11,424	11,047	22,471
Partnership	155	82	237
Private limited	165	51	216
Others	5		5
<i>Main production</i>			
Chicken (Meat)	11,145	9,959	21,104
Eggs	516	1,191	1,706
Baby chicken	88	30	118
<i>Size of person engaged</i>			
Below 10	11,584	11,131	22,715
10-19	97	31	127
20-49	39	14	53
50-99	27	2	29
100+	2	2	4
<i>Size of poultry raised</i>			
Below 1,000	1,440	1,621	3,061
1,000-4,999	6,464	6,088	12,551
5,000-9,999	2,176	1,918	4,094
10,000-49,999	1,585	1,477	3,062
50,000 and above	84	75	159
Total	11,749	11,179	22,928

Table 39: Current Expenditure by various background variables during the reference year

Background variables	Baby chicken purchase		Feed purchase		Others purchase
	Quantity (pcs)	Amount	Quantity (Sacks)	Amount	
By geographic area					
Province					
Koshi	13,722,634	1,283,161,029	1,696,074	6,289,645,401	1,099,908,713
Madhesh	21,883,874	1,710,570,968	1,755,205	6,528,466,833	1,009,623,430
Bagmati	48,466,067	4,577,199,543	6,102,813	21,832,520,247	5,010,687,968
Gandaki	16,002,924	1,539,990,360	2,064,840	7,784,236,030	1,230,624,779
Lumbini	17,129,938	1,494,659,708	1,973,920	7,494,993,423	1,394,826,678
Karnali	2,409,962	232,980,379	235,571	884,968,055	160,294,839
Sudurpaschim	7,719,489	724,790,930	764,809	3,172,955,262	561,174,750
Total	127,334,888	11,563,352,918	14,593,233	53,987,785,250	10,467,141,156
By characteristics of the firm					
Legal status					
Personal	117,917,567	9,921,115,545	11,909,536	44,786,069,420	8,247,923,525
Partnership	2,739,487	281,567,099	359,040	1,309,137,862	254,290,844
Private limited	6,623,335	1,350,165,274	2,311,199	7,840,568,468	1,959,740,386
Others	54,500	10,505,000	13,458	52,009,500	5,186,400
Main production					
Chicken (Meat)	117,702,982	9,473,325,881	9,280,922	36,963,827,365	6,862,509,945
Eggs	7,567,285	813,095,379	3,714,245	11,610,283,867	2,229,090,975
Baby chicken	2,064,621	1,276,931,657	1,598,066	5,413,674,018	1,375,540,236
Size of person engaged					
Below 10	118,094,890	9,717,610,370	11,583,749	43,749,969,567	8,133,712,523
10-19	4,553,294	723,604,922	1,341,913	4,561,512,482	697,078,394
20-49	3,170,554	507,681,946	807,582	2,741,874,008	726,999,056
50-99	1,307,559	478,848,880	649,411	2,176,275,475	721,657,283
100+	208,591	135,606,800	210,577	758,153,718	187,693,900
Size of poultry raised					
Below 1,000	2,002,528	191,861,793	305,406	1,146,990,893	252,927,274
1,000-4,999	30,705,070	2,784,114,994	3,755,817	13,661,663,486	2,721,726,340
5,000-9,999	27,176,779	2,340,878,811	2,770,625	10,614,365,447	1,981,050,081
10,000-49,999	53,293,722	4,809,165,569	5,922,132	21,917,337,293	4,168,981,445
50,000 and above	14,156,789	1,437,331,751	1,839,252	6,647,428,132	1,342,456,015
Total	127,334,888	11,563,352,918	14,593,233	53,987,785,250	10,467,141,156

Table 40: Expenditure made by poultry firms by type of expenditure items during the reference year

Descriptions	Amount (Rs.)
Chicks (Broiler)	9,388,345,774
Chicks (Layers)	770,621,399
Chicks (Kuroiler)	42,136,001
Chicks (Giriraj)	59,691,739
Chicks (Parent)	1,097,376,557
Chicks (Grand parent)	167,600,000
Chicks (Others)	37,581,446
Feed	53,987,785,250
Vaccine	752,275,369
Medicine	1,600,552,028
Tray/Bucket/Basket/Branch/String	234,018,555
Electrical materials	284,887,232
Electricity	1,008,951,888
Water	91,220,922
Fuel	508,813,893
Communication	73,311,329
Straw/Hay	1,395,251,517
Crate/cartoon box	327,480,334
Lime/Phenyl/Other pesticides	202,492,641
General maintenance	272,178,673
Insurance	71,233,126
Taxes/Duties	160,342,608
Membership and renewal fees	27,382,675
Donations/Contributions	28,688,051
Stationery and consumables	39,216,257
Interest on loan taken for poultry farming	1,780,905,028
Contractual employees	30,800,973
Expenses for daily wage laborers	212,779,590
Expenses for shoes, slippers, clothes	41,889,708
Expenses for veterinarian/technician	141,778,907
Travel expenses	15,271,397
Other expenses	43,287,329
Transportation	435,128,041
Land	180,629,738
Building/Shelter/Shade	482,123,592
Machinery equip.	24,249,755
Total	76,018,279,323

Table 41: Fixed Assets with Poultry Firms during the reference year

Background variables	Value of Fixed Assets (2080/09/15)	Purchase Amount during Ref. Period (2080/09/16 - 2081/09/15)	Sale Amount during Ref. Period (2080/09/16 - 2081/09/15)
By geographic area			
<i>Province</i>			
Koshi	7,030,878,598	75,275,558	78,143
Madhesh	7,875,532,410	122,933,375	4,600,103
Bagmati	22,804,799,415	572,606,661	53,185,733
Gandaki	12,128,284,843	223,016,589	20,902,296
Lumbini	5,142,096,177	138,064,455	820,000
Karnali	615,100,280	21,956,491	0
Sudurpaschim	4,806,481,254	41,959,194	16,687,558
Total	60,403,172,978	1,195,812,323	96,273,832
By characteristics of the firm			
<i>Legal status</i>			
Personal	49,011,059,586	1,075,109,116	86,462,014
Partnership	1,867,872,270	29,110,024	9,500,000
Private limited	9,446,751,122	87,629,183	311,818
Others	77,490,000	3,964,000	0
<i>Main production</i>			
Chicken (Meat)	42,329,821,538	945,775,248	95,802,848
Eggs	10,679,762,290	167,823,803	470,784
Baby chicken	7,393,589,150	82,213,271	200
<i>Size of person engaged</i>			
Below 10	48,601,333,534	1,119,610,601	96,268,632
10-19	5,315,129,114	42,101,760	200
20-49	3,115,300,001	24,804,250	5,000
50-99	2,725,881,330	7,173,212	0
100+	645,529,000	2,122,500	0
<i>Size of poultry raised</i>			
Below 1,000	1,832,208,777	46,335,123	10,192,924
1,000-4,999	20,044,947,829	406,568,572	71,087,857
5,000-9,999	13,779,719,392	219,084,663	2,531,307
10,000-49,999	19,203,230,926	477,447,463	12,456,744
50,000 and above	5,543,066,055	46,376,502	5,000
Total	60,403,172,978	1,195,812,323	96,273,832

Table 42: Fixed assets by types of items during the reference year

Descriptions	Value of Fixed Assets (2080/09/15)	Purchase Amount during Ref. Period (2080/09/16 - 2081/09/15)	Sale Amount during Ref. Period (2080/09/16 - 2081/09/15)
Incubator	592,641,628	16,452,766	620,488
Generator	358,925,843	42,426,527	535,111
Water Pump	164,813,949	15,063,851	170,360
Deep Freezer / Fridge	107,350,130	30,632,988	823,378
Debeaker (Chicken beak cutting machine)	7,824,174	1,724,535	0
Weighing Machine	107,104,274	41,027,200	53,575
Feeding and Watering System	673,025,156	22,666,197	0
Construction of Coop/Shed/Store/Office	18,877,196,436	538,213,403	12,025,000
Cage / Egg Collection System	413,806,750	2,251,833	0
Computer / Laptop / Printer / Mobile	127,401,375	5,978,488	0
Software / Application	3,144,193	350,000	0
Capital Maintenance	0	120,544,836	0
Land Improvement	0	11,424,374	0
Transportation vehicles	4,133,398,951	181,626,830	11,691,301
Furniture	223,963,424	9,728,220	2,485,172
Fan / Heater	393,574,176	44,927,391	67,849,733
Research and Development Expenses	0	0	0
Land	34,055,825,674	107,355,202	0
Other	163,176,843	3,417,682	19,714
Total	60,403,172,978	1,195,812,323	96,273,832

Table 43: Number of poultry firms by loan status for poultry farming during the reference year

Background variables	Loan taken		Total
	Yes	No	
By geographic area			
Province			
Koshi	1,193	2,702	3,895
Madhesh	1,137	1,131	2,268
Bagmati	2,710	5,182	7,892
Gandaki	1,213	1,863	3,075
Lumbini	1,261	1,903	3,164
Karnali	227	606	833
Sudurpaschim	818	983	1,801
Total	8,559	14,369	22,928
By characteristics of the firm			
Legal status			
Personal	8,293	14,179	22,471
Partnership	82	154	237
Private limited	183	32	216
Others	1	4	5
Main production			
Chicken (Meat)	7,437	13,667	21,104
Eggs	1,026	680	1,706
Baby chicken	96	22	118
Size of person engaged			
Below 10	8,389	14,326	22,715
10-19	101	26	127
20-49	42	11	53
50-99	25	4	29
100+	2	2	4
Size of poultry raised			
Below 1,000	542	2,519	3,061
1,000-4,999	3,931	8,620	12,551
5,000-9,999	1,870	2,224	4,094
10,000-49,999	2,084	978	3,062
50,000 and above	132	28	159
Total	8,559	14,369	22,928

Table 44: Number of poultry firms by source of loan during the reference year

Background variables	Loan taken from			Total
	Co-operative	Bank or Financial Institution	Others	
By geographic area				
Province				
Koshi	401	686	105	1,193
Madhesh	109	977	51	1,137
Bagmati	527	2,095	88	2,710
Gandaki	343	765	104	1,213
Lumbini	304	826	131	1,261
Karnali	99	108	20	227
Sudurpaschim	287	499	32	818
Total	2,071	5,957	531	8,559
By characteristics of the firm				
Legal status				
Personal	2,061	5,710	521	8,293
Partnership	7	66	10	82
Private limited	3	180		183
Others		1		1
Main production				
Chicken (Meat)	1,942	4,979	515	7,437
Eggs	125	885	16	1,026
Baby chicken	3	93		96
Size of person engaged				
Below 10	2,066	5,793	530	8,389
10-19	3	97	1	101
20-49	2	40		42
50-99		25		25
100+		2		2
Size of poultry raised				
Below 1,000	207	256	78	542
1,000-4,999	1,227	2,379	325	3,931
5,000-9,999	387	1,421	62	1,870
10,000-49,999	238	1,781	65	2,084
50,000 and above	11	120		132
Total	2,071	5,957	531	8,559

Table 45: Number of poultry firms by loan need or additional loan during the reference year

Background variables	Need a loan/additional loan		
	Yes	No	Total
By geographic area			
<i>Province</i>			
Koshi	1,266	2,629	3,895
Madhesh	1,613	655	2,268
Bagmati	3,453	4,439	7,892
Gandaki	1,203	1,872	3,075
Lumbini	1,421	1,743	3,164
Karnali	492	341	833
Sudurpaschim	1,152	649	1,801
Total	10,600	12,328	22,928
By characteristics of the firm			
<i>Legal status</i>			
Personal	10,353	12,118	22,471
Partnership	114	123	237
Private limited	131	85	216
Others	2	3	5
<i>Main production</i>			
Chicken (Meat)	9,733	11,371	21,104
Eggs	806	900	1,706
Baby chicken	61	57	118
<i>Size of person engaged</i>			
Below 10	10,479	12,235	22,715
10-19	64	63	127
20-49	26	27	53
50-99	27	2	29
100+	3	1	4
<i>Size of poultry raised</i>			
Below 1,000	1,071	1,990	3,061
1,000-4,999	5,712	6,839	12,551
5,000-9,999	1,924	2,170	4,094
10,000-49,999	1,776	1,287	3,062
50,000 and above	117	42	159
Total	10,600	12,328	22,928

Table 46: Number of poultry firms by purpose of loan taken during the reference year

Table 46: Number of poultry firms by purpose of loan taken during the reference year							
Background variables	No. of poultry firm	Purpose of loan					
		Baby Chick purchase	Feed purchase	Vaccines/ Medicine purchase	Shade construction	Machinery equip. purchase	Others
By geographic area							
Province							
Koshi	1266	529	731	124	847	82	15
Madhesh	1613	1078	1337	440	1046	90	67
Bagmati	3453	1773	2158	989	2761	1349	35
Gandaki	1203	574	483	158	971	77	41
Lumbini	1421	776	713	158	1020	154	19
Karnali	492	229	277	88	273	40	17
Sudurpaschim	1152	614	546	321	920	163	12
Total	10600	5573	6244	2277	7838	1956	205
By characteristics of the firm							
Registration status							
Yes	7492	4032	4497	1885	5519	1762	152
No	3108	1541	1746	392	2319	194	54
Legal status							
Personal	10353	5466	6123	2222	7660	1914	197
Partnership	114	44	62	14	87	6	8
Private limited	131	62	58	40	89	36	1
Others	2	1	1	2	2	0	0
Main production							
Chicken (Meat)	9733	5261	5783	2152	7166	1506	178
Eggs	806	284	436	107	640	423	24
Baby chicken	61	28	24	18	32	27	3
Size of person engaged							
Below 10	10479	5515	6181	2234	7762	1913	201
10-19	64	30	25	16	41	24	2
20-49	26	17	14	9	13	10	2
50-99	27	8	21	17	22	10	0
100+	3	3	3	2	1	0	0
Size of poultry raised							
Below 1,000	1071	678	714	354	814	243	13
1,000-4,999	5712	2952	3256	1091	4340	975	112
5,000-9,999	1924	1029	1088	361	1397	228	49
10,000-49,999	1776	849	1087	432	1210	482	29
50,000 and above	117	65	98	38	78	30	2
Total	10600	5573	6244	2277	7838	1956	205

Table 47: Number of poultry firms having insurance by various background variables during the reference year

Background variables	Have insurance		Total
	Yes	No	
By geographic area			
Province			
Koshi	80	3,815	3,895
Madhesh	210	2,058	2,268
Bagmati	302	7,589	7,892
Gandaki	100	2,976	3,075
Lumbini	164	3,000	3,164
Karnali	25	808	833
Sudurpaschim	49	1,752	1,801
Total	930	21,998	22,928
By characteristics of the firm			
Registration status			
Yes	868	13,738	14,606
No	62	8,261	8,322
Legal status			
Personal	789	21,682	22,471
Partnership	17	220	237
Private limited	123	93	216
Others	1	4	5
Main production			
Chicken (Meat)	562	20,542	21,104
Eggs	281	1,425	1,706
Baby chicken	87	31	118
Size of person engaged			
Below 10	790	21,924	22,715
10-19	82	45	127
20-49	34	19	53
50-99	22	8	29
100+	2	2	4
Size of poultry raised			
Below 1,000	30	3,031	3,061
1,000-4,999	294	12,258	12,551
5,000-9,999	253	3,841	4,094
10,000-49,999	319	2,743	3,062
50,000 and above	33	126	159
Total	930	21,998	22,928

Table 47: Number of poultry firms having insurance by various background variables during the reference year

Background variables	Have insurance		
	Yes	No	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
Sex			
Male	630	17,418	18,048
Female	176	4,484	4,659
Age groups			
Below 25 yrs	11	351	362
25-34 yrs	91	3,677	3,768
35-44 yrs	373	9,808	10,181
45-54 yrs	255	6,154	6,409
55-64 yrs	58	1,568	1,625
65+ yrs	19	343	362
Total	806	21,902	22,708

Table 48: Number of poultry firms claimed insurance amount during the reference year

Background variables	Claimed insurance amount		
	Yes	No	Total
By geographic area			
<i>Province</i>			
Koshi	27	53	80
Madhesh	19	191	210
Bagmati	48	254	302
Gandaki	30	69	100
Lumbini	38	127	164
Karnali	13	11	25
Sudurpaschim	6	43	49
Total	181	749	930
By characteristics of the firm			
<i>Registration status</i>			
Yes	175	693	868
No	6	56	62
<i>Legal status</i>			
Personal	142	647	789
Partnership	3	14	17
Private limited	35	88	123
Others	1		1
<i>Main production</i>			
Chicken (Meat)	77	484	562
Eggs	86	195	281
Baby chicken	18	69	87
<i>Size of person engaged</i>			
Below 10	145	645	790
10-19	12	70	82
20-49	6	28	34
50-99	16	6	22
100+	2		2
<i>Size of poultry raised</i>			
Below 1,000		30	30
1,000-4,999	56	237	294
5,000-9,999	33	220	253
10,000-49,999	81	238	319
50,000 and above	10	23	33
Total	181	749	930

Table 48: Number of poultry firms claimed insurance amount during the reference year

Background variables	Claimed insurance amount		
	Yes	No	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
<i>Sex</i>			
Male	127	504	630
Female	19	157	176
<i>Age groups</i>			
Below 25 yrs		11	11
25-34 yrs	23	68	91
35-44 yrs	57	316	373
45-54 yrs	46	209	255
55-64 yrs	6	52	58
65+ yrs	13	6	19
Total	145	661	806

Table 49: Number of poultry firms that received insurance amount during the reference year

Background variables	Received insurance amount		Total
	Received	Not Received	
By geographic area			
<i>Province</i>			
Koshi	4	23	27
Madhesh	18	1	19
Bagmati	28	20	48
Gandaki	15	15	30
Lumbini	32	6	38
Karnali		13	13
Sudurpaschim	6		6
Total	103	78	181
By characteristics of the firm			
<i>Registration status</i>			
Yes	97	78	175
No	6		6
<i>Legal status</i>			
Personal	76	66	142
Partnership	3		3
Private limited	24	11	35
Others		1	1
<i>Main production</i>			
Chicken (Meat)	52	26	77
Eggs	41	45	86
Baby chicken	10	8	18
<i>Size of person engaged</i>			
Below 10	76	69	145
10-19	7	5	12
20-49	4	2	6
50-99	15	1	16
100+	1	1	2
<i>Size of poultry raised</i>			
1,000-4,999	17	40	56
5,000-9,999	18	15	33
10,000-49,999	60	22	81
50,000 and above	8	2	10
Total	103	78	181

Table 49: Number of poultry firms that received insurance amount during the reference year

Table 10: Number of poultry farms that received insurance amount during the reference year			
Background variables	Received insurance amount		Total
	Received	Not Received	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
<i>Sex</i>			
Male	79	48	127
Female		19	19
<i>Age groups</i>			
25-34 yrs	18	5	23
35-44 yrs	33	24	57
45-54 yrs	25	21	46
55-64 yrs	3	3	6
65+ yrs		13	13
Total	79	66	145

Table 50: Number of poultry firms received grant during the reference year

Background variables	Received grant		Total
	Yes	No	
By geographic area			
Province			
Koshi	87	3,808	3,895
Madhesh	74	2,194	2,268
Bagmati	500	7,392	7,892
Gandaki	297	2,778	3,075
Lumbini	103	3,061	3,164
Karnali	47	786	833
Sudurpaschim	185	1,616	1,801
Total	1,292	21,636	22,928
By characteristics of the firm			
Registration status			
Yes	1,292	13,313	14,606
No		8,322	8,322
Legal status			
Personal	1,227	21,244	22,471
Partnership	27	210	237
Private limited	34	182	216
Others	5		5
Main production			
Chicken (Meat)	1,117	19,987	21,104
Eggs	151	1,556	1,706
Baby chicken	25	93	118
Size of person engaged			
Below 10	1,258	21,457	22,715
10-19	20	108	127
20-49	14	39	53
50-99	1	28	29
100+		4	4
Size of poultry raised			
Below 1,000	158	2,903	3,061
1,000-4,999	669	11,883	12,551
5,000-9,999	300	3,794	4,094
10,000-49,999	145	2,918	3,062
50,000 and above	21	138	159
Total	1,292	21,636	22,928

Table 51: Number of poultry firms by purpose of subsidy during the reference year

Table 5.1: Number of poultry firms by purpose of subsidy during the reference year								
Background variables	No. of firms	Purpose of subsidy						
		Infrastructure construction	Mechinary equip. purchase	Feed purchase	Baby chicks purchase	Interest subsidy	Vehicle purchase	Others
By geographic area								
Province								
Koshi	87	32	29	0	0	26	0	0
Madhesh	74	24	1	1	2	37	0	11
Bagmati	500	335	149	166	153	152	98	27
Gandaki	297	216	38	58	77	35	1	13
Lumbini	103	40	27	2	10	23	0	16
Karnali	47	39	0	2	10	0	0	5
Sudurpaschim	185	114	55	16	26	6	10	4
Total	1292	799	300	245	278	278	108	77
By characteristics of the firm								
Legal status								
Personal	1227	770	287	242	274	251	106	75
Partnership	27	14	9	0	0	6	2	0
Private limited	34	11	2	1	2	21	1	1
Others	5	4	3	3	3	0	0	1
Main production								
Chicken (Meat)	1117	730	277	241	274	210	107	55
Eggs	151	65	20	4	4	52	1	20
Baby chicken	25	4	3	0	0	17	0	2
Size of person engaged								
Below 10	1258	792	297	242	275	254	108	76
10-19	20	2	2	3	3	16	0	1
20-49	14	5	2	1	1	7	0	0
50-99	1	0	0	0	0	1	0	0
Size of poultry raised								
Below 1,000	158	130	60	45	47	45	43	8
1,000-4,999	669	474	145	124	151	100	55	47
5,000-9,999	300	132	87	50	52	56	9	15
10,000-49,999	145	59	9	24	26	61	2	6
50,000 and above	21	4	0	2	2	16	0	0
Total	1292	799	300	245	278	278	108	77

Table 52: Number of poultry firms having separate commercial buildings during the reference year

Background variables	Have separate commercial building		Total
	Yes	No	
By geographic area			
Province			
Koshi	3,841	54	3,895
Madhesh	2,212	56	2,268
Bagmati	7,436	456	7,892
Gandaki	2,941	135	3,075
Lumbini	3,062	102	3,164
Karnali	815	18	833
Sudurpaschim	1,801		1,801
Total	22,107	821	22,928
By characteristics of the firm			
Registration status			
Yes	14,378	228	14,606
No	7,729	593	8,322
Legal status			
Personal	21,659	812	22,471
Partnership	228	9	237
Private limited	216		216
Others	5		5
Main production			
Chicken (Meat)	20,424	680	21,104
Eggs	1,565	141	1,706
Baby chicken	118		118
Size of person engaged			
Below 10	21,893	821	22,715
10-19	127		127
20-49	53		53
50-99	29		29
100+	4		4
Size of poultry raised			
Below 1,000	2,769	292	3,061
1,000-4,999	12,123	428	12,551
5,000-9,999	4,060	34	4,094
10,000-49,999	2,995	67	3,062
50,000 and above	159		159
Total	22,107	821	22,928

Table 52: Number of poultry firms having separate commercial buildings during the reference year

Background variables	Have separate commercial building		
	Yes	No	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
<i>Sex</i>			
Male	17,415	633	18,048
Female	4,471	188	4,659
<i>Age groups</i>			
Below 25 yrs	355	7	362
25-34 yrs	3,671	97	3,768
35-44 yrs	9,758	423	10,181
45-54 yrs	6,188	221	6,409
55-64 yrs	1,571	54	1,625
65+ yrs	343	19	362
Total	21,887	821	22,708

Table 53: Number of Commercial building by ownership type and management status during the reference year

Background variables	Number of Ownership of commercial building			Number of commercial building by Management status		
	Own	Others	Total	Well-managed	Semi-managed	Unmanaged
Types of commercial buildings						
Poultry farming	35,852	3,730	39,582	17,568	19,640	2,374
Chick production	772	133	905	544	321	40
Storage (for store purposes)	4,033	187	4,220	2,532	1,369	320
Office operation	1,370	22	1,392	951	431	10
Other miscellaneous activities	1,226	43	1,269	679	333	257
Total	43,253	4,116	47,369	22,273	22,095	3,001
By geographic area						
Province						
Koshi	7,351	292	7,643	3,430	3,488	724
Madhesh	7,154	258	7,412	2,816	3,780	816
Bagmati	13,114	2,527	15,641	7,679	7,608	354
Gandaki	5,189	528	5,717	3,708	1,902	107
Lumbini	5,996	152	6,148	2,748	2,892	507
Karnali	1,274	160	1,434	217	998	219
Sudurpaschim	3,174	200	3,374	1,675	1,427	273
Total	43,253	4,116	47,369	22,273	22,095	3,001
By characteristics of the firm						
Registration status						
Yes	32,010	3,424	35,434	18,561	15,146	1,727
No	11,242	692	11,934	3,712	6,949	1,274
Legal status						
Personal	41,032	3,973	45,005	20,497	21,543	2,965
Partnership	680	61	741	405	318	19
Private limited	1,522	81	1,603	1,352	234	16
Others	20	0	20	20	0	0
Main production						
Chicken (Meat)	38,684	3,040	41,724	18,764	20,018	2,943
Eggs	3,632	983	4,615	2,629	1,936	51
Baby chicken	936	93	1,029	881	141	7
Size of person engaged						
Below 10	41,447	3,936	45,383	20,634	21,754	2,995
10-19	940	34	973	801	170	3
20-49	403	62	465	403	63	0
50-99	442	28	470	387	80	3
100+	21	56	77	49	28	0
Size of poultry raised						
Below 1,000	3,782	174	3,955	1,273	2,184	499
1,000-4,999	20,050	1,678	21,728	9,456	10,548	1,723
5,000-9,999	9,113	475	9,588	4,797	4,287	504
10,000-49,999	9,273	1,590	10,863	5,932	4,678	253
50,000 and above	1,035	200	1,235	815	398	22
Total	43,253	4,116	47,369	22,273	22,095	3,001

Table 54: Number of poultry firms by main occupation/profession/sector before starting the poultry business during the reference year

Background variables	Main occupation/profession/sector								Total
	Agriculture (excluding poultry farming)	Business	Industry Job/ Employment	Foreign Employment	Student	Not engaged in any profession/ occupation	Others		
By geographic area									
Province									
Koshi	2,385	327	15	391	464	85	195	33	3,895
Madhesh	1,021	272	2	159	548	100	132	34	2,268
Bagmati	4,989	994	62	596	854	158	147	92	7,892
Gandaki	1,230	332	41	405	813	108	55	92	3,075
Lumbini	1,808	257	1	254	589	128	116	11	3,164
Karnali	616	126		38	20	31	2		833
Sudurpaschim	795	267	9	166	352	90	80	43	1,801
Total	12,844	2,575	130	2,008	3,639	700	726	306	22,928
By characteristics of the firm									
Legal status									
Personal	12,638	2,454	120	1,965	3,617	676	703	298	22,471
Partnership	132	57	6	17	5	6	13	1	237
Private limited	72	64	4	26	17	18	10	6	216
Others	2			1				2	5
Main production									
Chicken (Meat)	11,943	2,342	121	1,834	3,269	652	646	297	21,104
Eggs	851	206	5	165	361	35	75	8	1,706
Baby chicken	50	27	4	9	9	12	5	2	118

Table 54: Number of poultry firms by main occupation/profession/sector before starting the poultry business during the reference year

Background variables	Main occupation/profession/sector								Total
	Agriculture (excluding poultry farming)	Business	Industry Job/ Employment	Foreign Employment	Student	Not engaged in any profession/ occupation	Others		
<i>Size of person engaged</i>									
Below 10	12,757	2,523	126	1,981	3,622	689	716	302	22,715
10-19	63	30	1	8	12	6	7	2	127
20-49	21	16		4	6	2	2	2	53
50-99	2	7	2	14		3	1	1	29
100+	1		1	2					4
<i>Size of poultry raised</i>									
Below 1,000	1,982	322	5	195	302	105	109	42	3,061
1,000-4,999	7,308	1,207	70	1,138	2,023	268	374	163	12,551
5,000-9,999	2,085	424	23	429	717	188	157	72	4,094
10,000-49,999	1,429	563	13	237	583	126	84	27	3,062
50,000 and above	40	61	19	9	14	13	2	2	159
Total	12,844	2,575	130	2,008	3,639	700	726	306	22,928
By Characteristics of proprietor / manager of the firm									
<i>Sex</i>									
Male	9,566	2,025	57	1,695	3,365	618	436	287	18,048
Female	3,204	486	69	287	257	65	280	12	4,659
<i>Age groups</i>									
Below 25 yrs	137	22		19	20	114	50		362
25-34 yrs	1,634	420	17	423	619	415	167	73	3,768
35-44 yrs	5,727	1,161	68	770	1,847	139	330	139	10,181
45-54 yrs	4,005	758	39	488	927	13	117	61	6,409
55-64 yrs	1,019	120	1	233	189	1	36	26	1,625
65+ yrs	247	30		48	20		17		362

Table 54: Number of poultry firms by main occupation/profession/sector before starting the poultry business during the reference year

Background variables	Main occupation/profession/sector								
	Agriculture (excluding poultry farming)	Business	Industry Job/ Employment	Foreign Employment	Student	Not engaged in any profession/ occupation	Others	Total	
<i>Educational status</i>									
ECD (0)	664	39	5	47	138		18	911	
Basic (1-8)	4,085	510	33	302	984	34	228	74	6,250
Secondary(9-inter)	6,105	1,424	71	1,090	2,075	511	414	174	11,863
Higher(Bachelor+)	829	406	17	413	271	131	57	11	2,134
Others/Informal	656	84		116	97	2	11	20	986
Illiterate	431	49		13	57	5	6	2	564
Total	12,770	2,511	126	1,982	3,622	682	716	299	22,708

Table 55: Number of poultry firms whose principal operators/entrepreneurs received any training during the reference year

Background variables	Received any training		Total
	Yes	No	
By geographic area			
Province			
Koshi	788	3,107	3,895
Madhesh	958	1,310	2,268
Bagmati	2,783	5,108	7,892
Gandaki	1,233	1,842	3,075
Lumbini	1,389	1,775	3,164
Karnali	200	633	833
Sudurpaschim	466	1,335	1,801
Total	7,817	15,111	22,928
By characteristics of the firm			
Registration status			
Yes	5,881	8,725	14,606
No	1,935	6,387	8,322
Legal status			
Personal	7,512	14,959	22,471
Partnership	119	117	237
Private limited	182	34	216
Others	4	1	5
Main production			
Chicken (Meat)	6,907	14,197	21,104
Eggs	799	907	1,706
Baby chicken	111	7	118
Size of person engaged			
Below 10	7,637	15,077	22,715
10-19	106	21	127
20-49	41	12	53
50-99	29		29
100+	3	1	4
Size of poultry raised			
Below 1,000	442	2,619	3,061
1,000-4,999	3,753	8,798	12,551
5,000-9,999	1,909	2,185	4,094
10,000-49,999	1,621	1,441	3,062
50,000 and above	91	69	159
Total	7,817	15,111	22,928

Table 55: Number of poultry firms whose principal operators/entrepreneurs received any training during the reference year

Background variables	Received any training		Total
	Yes	No	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
Sex			
Male	6,374	11,674	18,048
Female	1,257	3,402	4,659
Age groups			
Below 25 yrs	114	249	362
25-34 yrs	1,167	2,601	3,768
35-44 yrs	3,378	6,803	10,181
45-54 yrs	2,410	4,000	6,409
55-64 yrs	487	1,139	1,625
65+ yrs	77	286	362
Total	7,631	15,076	22,708

Table 56: Number of poultry firms implementing various biosecurity measures during the reference year

Background variables	Total number of poultry firms	Poultry farm located separately and in isolated place	Poultry farm surrounded by a wall or fence	Disinfectant used at the door/gate before entering the coop	Separate clothes/shoes used when entering the poultry farm	Floors and tools inside the coop are regularly cleaned	Proper manure management done before selling	Provision of a disposal pit (trench)	Bathing done before entering the coop
By geographic area									
<i>Province</i>									
Koshi	3,895	2,049	975	2,343	2,698	3,510	2,381	1,709	444
Madhesh	2,268	1,982	1,703	1,452	1,742	2,081	2,035	1,767	309
Bagmati	7,892	4,483	3,527	6,845	5,815	7,153	6,027	5,605	1,729
Gandaki	3,075	1,626	671	1,495	2,415	2,708	2,243	831	112
Lumbini	3,164	1,610	1,042	1,762	2,108	2,722	2,136	1,716	349
Karnali	833	740	396	393	457	474	410	338	36
Sudurpaschim	1,801	997	422	1,089	1,045	1,481	771	1,079	192
Total	22,928	13,488	8,737	15,380	16,280	20,128	16,003	13,044	3,172
By characteristics of the firm									
<i>Registration status</i>									
Yes	14,606	9,439	6,618	10,310	10,552	12,931	10,401	8,761	2,378
No	8,322	4,049	2,119	5,070	5,728	7,197	5,602	4,283	795
<i>Legal status</i>									
Personal	22,471	13,124	8,449	15,017	15,940	19,698	15,662	12,719	3,038
Partnership	237	200	94	181	163	212	137	149	32
Private limited	216	159	192	179	174	214	202	172	102
Others	5	5	2	3	4	5	3	4	1
<i>Main production</i>									
Chicken (Meat)	21,104	12,358	7,766	13,931	15,007	18,545	14,685	11,810	2,660
Eggs	1,706	1,037	858	1,331	1,160	1,466	1,203	1,125	420
Baby chicken	118	93	113	118	113	117	115	109	92

Table 56: Number of poultry firms implementing various biosecurity measures during the reference year

Background variables	Total number of poultry firms	Poultry farm located separately and in isolated place	Poultry farm surrounded by a wall or fence	Disinfectant used at the door/gate before entering the coop	Separate clothes/shoes used when entering the poultry farm	Floors and tools inside the coop are regularly cleaned	Proper manure management done before selling	Provision of a disposal pit (trench)	Bathing done before entering the coop
<i>Size of person engaged</i>									
Below 10	22,715	13,322	8,547	15,179	16,089	19,919	15,811	12,863	3,038
10-19	127	88	106	120	113	122	109	106	74
20-49	53	45	51	51	47	53	50	44	32
50-99	29	29	29	27	27	29	29	28	25
100+	4	4	4	4	4	4	4	3	4
<i>Size of poultry raised</i>									
Below 1,000	3,061	1,554	856	1,581	1,917	2,451	1,791	1,398	302
1,000-4,999	12,551	7,066	4,066	7,911	8,485	10,895	8,276	6,481	1,376
5,000-9,999	4,094	2,656	1,784	3,165	3,222	3,735	3,299	2,767	592
10,000-49,999	3,062	2,084	1,896	2,575	2,514	2,894	2,496	2,278	834
50,000 and above	159	129	135	147	142	153	141	120	68
Total	22,928	13,488	8,737	15,380	16,280	20,128	16,003	13,044	3,172
By Characteristics of proprietor / manager of the firm									
<i>Sex</i>									
Male	18,048	10,587	6,792	12,128	12,702	15,909	12,672	10,545	2,536
Female	4,659	2,737	1,751	3,070	3,401	4,001	3,126	2,323	534
<i>Age groups</i>									
Below 25 yrs	362	259	119	223	232	283	252	212	34
25-34 yrs	3,768	2,422	1,215	2,298	2,597	3,095	2,487	2,187	371
35-44 yrs	10,181	6,120	4,245	7,166	7,139	9,182	7,044	5,747	1,400
45-54 yrs	6,409	3,434	2,378	4,238	4,647	5,584	4,574	3,692	1,056
55-64 yrs	1,625	890	504	1,056	1,205	1,463	1,179	854	166
65+ yrs	362	200	82	217	283	303	263	176	42
Total	22,708	13,324	8,543	15,198	16,103	19,910	15,799	12,868	3,070

Table 57: Number of poultry firms by opinion on availability of government technical service during the reference year

Background variables	Availability of government technical services			
	Good	Moderate	Bad	Total
By geographic area				
<i>Province</i>				
Koshi	450	1,846	1,600	3,895
Madhesh	204	718	1,346	2,268
Bagmati	2,254	3,685	1,952	7,892
Gandaki	105	1,584	1,386	3,075
Lumbini	180	1,463	1,521	3,164
Karnali	96	695	42	833
Sudurpaschim	416	524	861	1,801
Total	3,705	10,515	8,708	22,928
By characteristics of the firm				
<i>Registration status</i>				
Yes	2,678	6,538	5,390	14,606
No	1,027	3,977	3,318	8,322
<i>Legal status</i>				
Personal	3,625	10,313	8,533	22,471
Partnership	44	99	93	237
Private limited	33	100	83	216
Others	2	3		5
<i>Main production</i>				
Chicken (Meat)	3,099	9,675	8,329	21,104
Eggs	568	797	341	1,706
Baby chicken	38	42	38	118
<i>Size of person engaged</i>				
Below 10	3,645	10,424	8,646	22,715
10-19	46	51	30	127
20-49	10	17	26	53
50-99	2	20	7	29
100+	2	2		4
<i>Size of poultry raised</i>				
Below 1,000	386	1,616	1,059	3,061
1,000-4,999	2,062	5,782	4,708	12,551
5,000-9,999	559	1,786	1,749	4,094
10,000-49,999	658	1,254	1,150	3,062
50,000 and above	40	77	43	159
Total	3,705	10,515	8,708	22,928

Table 57: Number of poultry firms by opinion on availability of government technical service during the reference year

Background variables	Availability of government technical services			
	Good	Moderate	Bad	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
<i>Sex</i>				
Male	2,993	8,028	7,028	18,048
Female	677	2,385	1,598	4,659
<i>Age groups</i>				
Below 25 yrs	49	84	229	362
25-34 yrs	461	1,632	1,674	3,768
35-44 yrs	1,811	4,850	3,520	10,181
45-54 yrs	1,005	3,104	2,300	6,409
55-64 yrs	291	642	692	1,625
65+ yrs	53	100	209	362
Total	3,670	10,413	8,625	22,708

Table 58: Number of poultry firms by opinion about availability of private technical service during reference year

Background variables	Availability of private technical services			Total
	Good	Moderate	Bad	
By geographic area				
Province				
Koshi	389	3,006	499	3,895
Madhesh	319	1,649	300	2,268
Bagmati	2,007	5,342	542	7,892
Gandaki	279	1,987	809	3,075
Lumbini	227	2,411	526	3,164
Karnali	192	590	51	833
Sudurpaschim	108	1,291	402	1,801
Total	3,522	16,277	3,130	22,928
By characteristics of the firm				
Registration status				
Yes	2,666	10,038	1,902	14,606
No	856	6,239	1,227	8,322
Legal status				
Personal	3,410	15,949	3,113	22,471
Partnership	38	193	6	237
Private limited	73	131	11	216
Others	1	4	0	5
Main production				
Chicken (Meat)	2,911	15,174	3,019	21,104
Eggs	553	1,046	107	1,706
Baby chicken	58	56	4	118
Size of person engaged				
Below 10	3,420	16,172	3,123	22,715
10-19	55	68	5	127
20-49	23	29	1	53
50-99	23	6	1	29
100+	2	2	0	4
Size of poultry raised				
Below 1,000	299	2,059	702	3,061
1,000-4,999	1,726	9,092	1,733	12,551
5,000-9,999	736	2,916	442	4,094
10,000-49,999	703	2,112	247	3,062
50,000 and above	57	98	5	159
Total	3,522	16,277	3,130	22,928

Table 58: Number of poultry firms by opinion about availability of private technical service during reference year

Background variables	Availability of private technical services			Total
	Good	Moderate	Bad	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
Sex				
Male	2,773	12,834	2,441	18,048
Female	674	3,308	678	4,659
Age groups				
Below 25 yrs	50	268	44	362
25-34 yrs	450	2,731	586	3,768
35-44 yrs	1,720	7,049	1,412	10,181
45-54 yrs	1,008	4,609	793	6,409
55-64 yrs	170	1,237	218	1,625
65+ yrs	50	248	65	362
Total	3,448	16,142	3,118	22,708

Table 59: Number of poultry firms by opinion on skill manpower availability during the reference year

Background variables	Availability of skilled manpower			
	Good	Moderate	Bad	Total
By geographic area				
Province				
Koshi	492	2,621	782	3,895
Madhesh	227	1,549	492	2,268
Bagmati	2,543	4,140	1,208	7,892
Gandaki	351	1,705	1,019	3,075
Lumbini	282	1,864	1,018	3,164
Karnali	277	520	36	833
Sudurpaschim	434	746	621	1,801
Total	4,606	13,146	5,176	22,928
By characteristics of the firm				
Registration status				
Yes	3,429	7,981	3,196	14,606
No	1,177	5,165	1,980	8,322
Legal status				
Personal	4,484	12,849	5,138	22,471
Partnership	77	146	14	237
Private limited	43	149	23	216
Others	2	2	1	5
Main production				
Chicken (Meat)	3,855	12,240	5,009	21,104
Eggs	711	845	150	1,706
Baby chicken	40	61	17	118
Size of person engaged				
Below 10	4,538	13,028	5,148	22,715
10-19	48	67	12	127
20-49	11	33	9	53
50-99	7	17	6	29
100+	2	1	1	4
Size of poultry raised				
Below 1,000	491	1,590	980	3,061
1,000-4,999	2,471	7,372	2,708	12,551
5,000-9,999	799	2,359	937	4,094
10,000-49,999	782	1,746	534	3,062
50,000 and above	63	79	17	159
Total	4,606	13,146	5,176	22,928

Table 59: Number of poultry firms by opinion on skill manpower availability during the reference year

Background variables	Availability of skilled manpower			Total
	Good	Moderate	Bad	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
Sex				
Male	3,635	10,269	4,145	18,048
Female	926	2,727	1,007	4,659
Age groups				
Below 25 yrs	82	167	113	362
25-34 yrs	672	2,160	935	3,768
35-44 yrs	2,153	5,977	2,051	10,181
45-54 yrs	1,244	3,626	1,539	6,409
55-64 yrs	327	899	399	1,625
65+ yrs	82	167	113	362
Total	4,561	12,995	5,152	22,708

Table 60: Number of poultry firms by opinion on bank interest rate during the reference year

Background variables	Bank interest rates			
	Good	Moderate	Bad	Total
By geographic area				
Province				
Koshi	221	2,441	1,233	3,895
Madhesh	219	1,283	766	2,268
Bagmati	1,212	4,859	1,821	7,892
Gandaki	120	1,487	1,469	3,075
Lumbini	147	1,291	1,726	3,164
Karnali	275	509	49	833
Sudurpaschim	149	938	714	1,801
Total	2,343	12,807	7,778	22,928
By characteristics of the firm				
Registration status				
Yes	1,895	7,776	4,935	14,606
No	448	5,032	2,842	8,322
Legal status				
Personal	2,286	12,589	7,597	22,471
Partnership	22	117	98	237
Private limited	34	101	81	216
Others	1	1	3	5
Main production				
Chicken (Meat)	1,927	11,788	7,389	21,104
Eggs	386	965	355	1,706
Baby chicken	30	55	33	118
Size of person engaged				
Below 10	2,281	12,711	7,723	22,715
10-19	49	46	32	127
20-49	11	27	15	53
50-99	1	21	8	29
100+	1	3	0	4
Size of poultry raised				
Below 1,000	238	1,759	1,063	3,061
1,000-4,999	1,148	7,094	4,310	12,551
5,000-9,999	418	2,214	1,462	4,094
10,000-49,999	503	1,649	910	3,062
50,000 and above	35	91	33	159
Total	2,343	12,807	7,778	22,928

Table 60: Number of poultry firms by opinion on bank interest rate during the reference year

Background variables	Bank interest rates			Total
	Good	Moderate	Bad	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
<i>Sex</i>				
Male	1,876	9,968	6,205	18,048
Female	431	2,738	1,490	4,659
<i>Age groups</i>				
Below 25 yrs	29	193	140	362
25-34 yrs	293	1,966	1,510	3,768
35-44 yrs	1,191	5,749	3,241	10,181
45-54 yrs	652	3,651	2,106	6,409
55-64 yrs	101	904	620	1,625
65+ yrs	41	243	78	362
Total	2,307	12,706	7,695	22,708

Table 61: Number of poultry firms by opinion on Market for the product during the reference year

Background variables	Market for the product			Total
	Good	Moderate	Bad	
By geographic area				
Province				
Koshi	495	2,314	1,086	3,895
Madhesh	445	1,569	254	2,268
Bagmati	2,339	4,716	837	7,892
Gandaki	391	1,919	765	3,075
Lumbini	199	1,984	981	3,164
Karnali	436	385	13	833
Sudurpaschim	603	969	229	1,801
Total	4,907	13,855	4,165	22,928
By characteristics of the firm				
Registration status				
Yes	3,556	8,560	2,490	14,606
No	1,351	5,296	1,675	8,322
Legal status				
Personal	50	141	45	237
Partnership	43	136	37	216
Private limited	2	2	1	5
Others	4,907	13,855	4,165	22,928
Main production				
Chicken (Meat)	4,240	12,917	3,947	21,104
Eggs	635	872	199	1,706
Baby chicken	32	66	20	118
Size of person engaged				
Below 10	4,848	13,741	4,125	22,715
10-19	47	68	12	127
20-49	7	34	12	53
50-99	3	11	15	29
100+	2	1	1	4
Size of poultry raised				
Below 1,000	598	1,922	541	3,061
1,000-4,999	2,746	7,479	2,327	12,551
5,000-9,999	825	2,576	693	4,094
10,000-49,999	687	1,794	582	3,062
50,000 and above	52	85	22	159
Total	4,907	13,855	4,165	22,928

Table 61: Number of poultry firms by opinion on Market for the product during the reference year

Background variables	Market for the product			
	Good	Moderate	Bad	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
Sex				
Male	3,803	10,992	3,253	18,048
Female	1,059	2,726	874	4,659
Age groups				
Below 25 yrs	101	201	61	362
25-34 yrs	734	2,379	655	3,768
35-44 yrs	2,428	6,012	1,740	10,181
45-54 yrs	1,256	3,821	1,332	6,409
55-64 yrs	269	1,082	275	1,625
65+ yrs	74	224	65	362
Total	4,862	13,718	4,128	22,708

Table 62: Number of poultry firms by opinion on quality of chicks during the reference year

Background variables	Quality of chicks			
	Good	Moderate	Bad	Total
By geographic area				
Province				
Koshi	427	2,964	505	3,895
Madhesh	517	1,611	140	2,268
Bagmati	2,165	5,298	429	7,892
Gandaki	403	2,132	541	3,075
Lumbini	349	2,422	393	3,164
Karnali	502	326	6	833
Sudurpaschim	205	1,396	199	1,801
Total	4,568	16,149	2,211	22,928
By characteristics of the firm				
Registration status				
Yes	3,496	9,785	1,325	14,606
No	1,072	6,364	886	8,322
Legal status				
Personal	43	168	26	237
Partnership	72	139	4	216
Private limited	1	4	0	5
Others	4,568	16,149	2,211	22,928
Main production				
Chicken (Meat)	4,026	14,923	2,155	21,104
Eggs	477	1,175	54	1,706
Baby chicken	65	51	2	118
Size of person engaged				
Below 10	4,474	16,033	2,207	22,715
10-19	57	68	3	127
20-49	22	30	1	53
50-99	14	15	0	29
100+	1	3	0	4
Size of poultry raised				
Below 1,000	601	2,272	188	3,061
1,000-4,999	2,444	8,854	1,253	12,551
5,000-9,999	758	2,914	421	4,094
10,000-49,999	704	2,016	342	3,062
50,000 and above	60	93	7	159
Total	4,568	16,149	2,211	22,928

Table 62: Number of poultry firms by opinion on quality of chicks during the reference year

Background variables	Quality of chicks			
	Good	Moderate	Bad	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
Sex				
Male	3,343	12,973	1,732	18,048
Female	1,151	3,033	475	4,659
Age groups				
Below 25 yrs	79	245	38	362
25-34 yrs	661	2,629	478	3,768
35-44 yrs	2,279	6,969	933	10,181
45-54 yrs	1,155	4,733	521	6,409
55-64 yrs	250	1,187	188	1,625
65+ yrs	71	243	48	362
Total	4,494	16,006	2,207	22,708

Table 63: Number of poultry firms by opinion on quality of feed during the reference year

Background variables	Quality of feed			Total
	Good	Moderate	Bad	
By geographic area				
Province				
Koshi	822	2,807	266	3,895
Madhesh	853	1,321	94	2,268
Bagmati	3,126	4,429	337	7,892
Gandaki	446	2,256	374	3,075
Lumbini	464	2,409	291	3,164
Karnali	515	318		833
Sudurpaschim	650	1,020	132	1,801
Total	6,876	14,559	1,493	22,928
By characteristics of the firm				
Registration status				
Yes	4,821	8,872	913	14,606
No	2,055	5,687	580	8,322
Legal status				
	6,724	14,274	1,473	22,471
Personal	75	143	18	237
Partnership	75	139	2	216
Private limited	2	3	0	5
Others	6,876	14,559	1,493	22,928
Main production				
Chicken (Meat)	6,123	13,530	1,450	21,104
Eggs	685	981	40	1,706
Baby chicken	67	48	3	118
Size of person engaged				
Below 10	6,773	14,451	1,490	22,715
10-19	64	63	1	127
20-49	23	28	2	53
50-99	13	16	0	29
100+	3	1	0	4
Size of poultry raised				
Below 1,000	759	2,185	117	3,061
1,000-4,999	3,851	7,884	817	12,551
5,000-9,999	1,232	2,571	290	4,094
10,000-49,999	947	1,848	268	3,062
50,000 and above	86	71	2	159
Total	6,876	14,559	1,493	22,928

Table 63: Number of poultry firms by opinion on quality of feed during the reference year

Background variables	Quality of feed			Total
	Good	Moderate	Bad	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
Sex				
Male	5,231	11,515	1,303	18,048
Female	1,568	2,903	189	4,659
Age groups				
Below 25 yrs	91	265	6	362
25-34 yrs	1,145	2,256	367	3,768
35-44 yrs	3,241	6,361	579	10,181
45-54 yrs	1,714	4,280	415	6,409
55-64 yrs	511	1,007	107	1,625
65+ yrs	97	249	16	362
Total	6,799	14,418	1,491	22,708

Table 64: Number of poultry firms by opinion on satisfaction with one's own business during reference year

Background variables	Satisfaction with one's own business			
	Good	Moderate	Bad	Total
By geographic area				
<i>Province</i>				
Koshi	949	2,340	607	3,895
Madhesh	411	1,619	238	2,268
Bagmati	1,947	5,715	230	7,892
Gandaki	428	2,084	563	3,075
Lumbini	392	2,378	394	3,164
Karnali	335	481	17	833
Sudurpaschim	233	1,262	306	1,801
Total	4,695	15,879	2,355	22,928
By characteristics of the firm				
<i>Registration status</i>				
Yes	3,231	10,045	1,331	14,606
No	1,464	5,834	1,024	8,322
<i>Legal status</i>				
	4,587	15,585	2,299	22,471
Personal	58	133	45	237
Partnership	48	157	10	216
Private limited	1	4	0	5
Others	4,695	15,879	2,355	22,928
<i>Main production</i>				
Chicken (Meat)	4,179	14,669	2,256	21,104
Eggs	471	1,145	90	1,706
Baby chicken	45	65	8	118
<i>Size of person engaged</i>				
Below 10	4,621	15,749	2,345	22,715
10-19	48	73	6	127
20-49	17	33	3	53
50-99	7	22	0	29
100+	1	2	1	4
<i>Size of poultry raised</i>				
Below 1,000	547	2,139	375	3,061
1,000-4,999	2,589	8,633	1,329	12,551
5,000-9,999	834	2,848	412	4,094
10,000-49,999	672	2,157	233	3,062
50,000 and above	53	100	6	159
Total	4,695	15,879	2,355	22,928

Table 64: Number of poultry firms by opinion on satisfaction with one's own business during reference year

Background variables	Satisfaction with one's own business			
	Good	Moderate	Bad	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
<i>Sex</i>				
Male	3,507	12,625	1,917	18,048
Female	1,139	3,093	428	4,659
<i>Age groups</i>				
Below 25 yrs	94	228	41	362
25-34 yrs	659	2,680	429	3,768
35-44 yrs	2,362	6,832	987	10,181
45-54 yrs	1,167	4,561	681	6,409
55-64 yrs	307	1,161	158	1,625
65+ yrs	57	257	49	362
Total	4,646	15,718	2,344	22,708

Table 65: Number of poultry firms by opinion on availability of vaccines/medicines during the reference year

Background variables	Availability of vaccines/medicines			Total
	Good	Moderate	Bad	
By geographic area				
Province				
Koshi	1,175	2,397	323	3,895
Madhesh	734	1,426	108	2,268
Bagmati	3,572	4,096	224	7,892
Gandaki	390	2,256	429	3,075
Lumbini	354	2,119	691	3,164
Karnali	271	548	15	833
Sudurpaschim	543	910	348	1,801
Total	7,039	13,752	2,138	22,928
By characteristics of the firm				
Registration status				
Yes	4,825	8,515	1,266	14,606
No	2,214	5,236	872	8,322
Legal status				
Personal	81	136	20	237
Partnership	72	136	7	216
Private limited	3	0	2	5
Others	7,039	13,752	2,138	22,928
Main production				
Chicken (Meat)	6,267	12,768	2,069	21,104
Eggs	711	928	67	1,706
Baby chicken	60	56	2	118
Size of person engaged				
Below 10	6,935	13,649	2,131	22,715
10-19	68	53	7	127
20-49	23	30	0	53
50-99	11	18	0	29
100+	2	2	0	4
Size of poultry raised				
Below 1,000	618	1,936	507	3,061
1,000-4,999	3,932	7,470	1,148	12,551
5,000-9,999	1,435	2,358	301	4,094
10,000-49,999	966	1,918	179	3,062
50,000 and above	88	70	2	159
Total	7,039	13,752	2,138	22,928

Table 65: Number of poultry firms by opinion on availability of vaccines/medicines during the reference year

Background variables	Availability of vaccines/medicines			Total
	Good	Moderate	Bad	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm				
Sex				
Male	5,415	10,905	1,729	18,048
Female	1,549	2,710	400	4,659
Age groups				
Below 25 yrs	92	221	49	362
25-34 yrs	1,137	2,154	477	3,768
35-44 yrs	3,302	6,127	752	10,181
45-54 yrs	1,834	3,930	646	6,409
55-64 yrs	486	978	162	1,625
65+ yrs	113	207	43	362
Total	6,963	13,615	2,129	22,708

Table 66: Number of poultry firms that how they manage disposal of dead chickens during the reference year

Background variables	Firm manage dead chickens				
	Bury	Dispose in a waste container	Give to a pig farm	Others	Total
By geographic area					
Province					
Koshi	2,406	136	1,186	167	3,895
Madhesh	1,950	127	35	157	2,268
Bagmati	4,920	243	2,697	31	7,892
Gandaki	1,455	113	1,292	215	3,075
Lumbini	2,314	63	569	218	3,164
Karnali	748	29	51	5	833
Sudurpaschim	1,353	45	318	85	1,801
Total	15,146	756	6,147	879	22,928
By characteristics of the firm					
Legal status	14,821	745	6,053	852	22,471
Personal	144	4	74	15	237
Partnership	178	7	19	12	216
Private limited	4	0	1	0	5
Others	15,146	756	6,147	879	22,928
Main production					
Chicken (Meat)	13,616	728	5,894	865	21,104
Eggs	1,431	23	244	7	1,706
Baby chicken	99	4	9	6	118
Size of person engaged					
Below 10	14,966	748	6,128	873	22,715
10-19	115	6	6	1	127
20-49	35	1	13	4	53
50-99	28	1	0	0	29
100+	3	0	0	1	4
Size of poultry raised					
Below 1,000	1,989	100	826	146	3,061
1,000-4,999	8,265	389	3,426	471	12,551
5,000-9,999	2,688	173	1,077	156	4,094
10,000-49,999	2,088	88	786	100	3,062
50,000 and above	116	5	33	5	159
Total	15,146	756	6,147	879	22,928

Table 66: Number of poultry firms that how they manage disposal of dead chickens during the reference year

Background variables	Firm manage dead chickens				Total
	Bury	Dispose in a waste container	Give to a pig farm	Others	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm					
Sex					
Male	12,290	625	4,447	686	18,048
Female	2,676	124	1,680	180	4,659
Age groups					
Below 25 yrs	208	0	132	22	362
25-34 yrs	2,405	143	1,050	170	3,768
35-44 yrs	6,536	344	3,020	281	10,181
45-54 yrs	4,554	201	1,387	267	6,409
55-64 yrs	1,001	33	477	114	1,625
65+ yrs	262	28	61	12	362
Total	14,965	749	6,127	867	22,708

Table 67: Number of poultry firms by principal occupation of the main operator this main business during reference year

Background variables	Is this poultry business the principal occupation of the main operator/entrepreneur		
	Yes	No	Total
By geographic area			
<i>Province</i>			
Koshi	2,023	1,872	3,895
Madhesh	1,705	563	2,268
Bagmati	4,960	2,931	7,892
Gandaki	2,264	811	3,075
Lumbini	2,343	821	3,164
Karnali	598	235	833
Sudurpaschim	1,256	545	1,801
Total	15,150	7,778	22,928
By characteristics of the firm			
<i>Registration status</i>			
Yes	10,357	4,248	14,606
No	4,792	3,530	8,322
<i>Legal status</i>			
Personal	194	43	237
Partnership	179	37	216
Private limited	2	3	5
Others	15,150	7,778	22,928
<i>Main production</i>			
Chicken (Meat)	13,772	7,332	21,104
Eggs	1,267	439	1,706
Baby chicken	111	7	118
<i>Size of person engaged</i>			
Below 10	14,958	7,757	22,715
10-19	112	16	127
20-49	48	5	53
50-99	28	1	29
100+	4	0	4
<i>Size of poultry raised</i>			
Below 1,000	1,049	2,012	3,061
1,000-4,999	7,980	4,571	12,551
5,000-9,999	3,338	756	4,094
10,000-49,999	2,642	420	3,062
50,000 and above	141	19	159
Total	15,150	7,778	22,928

Table 67: Number of poultry firms by principal occupation of the main operator this main business during reference year

Background variables	Is this poultry business the principal occupation of the main operator/entrepreneur		
	Yes	No	Total
By Characteristics of proprietor / manager of the firm			
<i>Sex</i>			
Male	12,284	5,764	18,048
Female	2,685	1,975	4,659
<i>Age groups</i>			
Below 25 yrs	264	98	362
25-34 yrs	2,458	1,310	3,768
35-44 yrs	6,589	3,592	10,181
45-54 yrs	4,336	2,073	6,409
55-64 yrs	1,098	527	1,625
65+ yrs	223	139	362
Total	14,969	7,739	22,708

Table 68: Number of poultry firms by future business plan during the reference year

Background variables	Future plan of poultry firm				Total
	Continue as it is	Expand capacity	Reduce capacity	Close the business	
By geographic area					
Province					
Koshi	2,443	890	201	361	3,895
Madhesh	1,116	1,051	11	90	2,268
Bagmati	5,089	2,145	212	446	7,892
Gandaki	1,394	1,317	147	218	3,075
Lumbini	1,726	1,146	86	206	3,164
Karnali	349	462	12	10	833
Sudurpaschim	644	1,017	56	84	1,801
Total	12,762	8,026	726	1,414	22,928
By characteristics of the firm					
Registration status					
Yes	8,017	5,459	454	675	14,606
No	4,744	2,567	272	739	8,322
Legal status					
Personal	95	97	17	27	237
Partnership	104	97	11	5	216
Private limited	3	2	0	0	5
Others	12,762	8,026	726	1,414	22,928
Main production					
Chicken (Meat)	11,896	7,425	611	1,171	21,104
Eggs	793	570	108	236	1,706
Baby chicken	73	31	7	7	118
Size of person engaged					
Below 10	12,644	7,944	718	1,409	22,715
10-19	74	46	3	4	127
20-49	31	20	2	0	53
50-99	12	16	1	1	29
100+	1	1	2	0	4
Size of poultry raised					
Below 1,000	1,681	915	135	330	3,061
1,000-4,999	7,216	4,121	411	803	12,551
5,000-9,999	2,174	1,692	101	128	4,094
10,000-49,999	1,615	1,221	75	152	3,062
50,000 and above	76	78	4	1	159
Total	12,762	8,026	726	1,414	22,928

Table 68: Number of poultry firms by future business plan during the reference year

Table 6.1: Number of poultry firms by future business plan during the reference year					
Background variables	Future plan of poultry firm				Total
	Continue as it is	Expand capacity	Reduce capacity	Close the business	
By Characteristics of Proprietor / Manager of the Firm					
<i>Sex</i>					
Male	9,627	6,638	585	1,198	18,048
Female	3,028	1,290	130	211	4,659
<i>Age groups</i>					
Below 25 yrs	172	153	30	7	362
25-34 yrs	1,770	1,632	118	247	3,768
35-44 yrs	5,767	3,542	287	586	10,181
45-54 yrs	3,669	2,072	235	433	6,409
55-64 yrs	1,028	458	40	100	1,625
65+ yrs	250	71	5	36	362
Total	12,656	7,928	715	1,409	22,708

Table 69: Number of poultry firms with the reason for reducing capacity or closing the business during the reference year

Background variables	Reason for reducing capacity/closing the business								Total
	Lack of market	Lack of capital	Poor quality of chicks	Poor quality of feed	Management problems	Lack of workers	Unavailability of technical services	Other	
By geographic area									
Province									
Koshi	307	41	31	13	33	10	14	114	562
Madhesh	14	36	1	2	5		1	42	101
Bagmati	336	162	8	15	73	3		61	658
Gandaki	84	83	11	2	53	18	14	100	365
Lumbini	165	69	4	5	2	1	17	28	292
Karnali	3	2	7		7		2	1	22
Sudurpaschim	55	45	8	6	2	10		14	140
Total	964	438	70	43	174	42	49	360	2,140
By characteristics of the firm									
Registration status									
Yes	562	270	26	10	113	23	38	88	1,129
No	402	168	44	33	60	19	11	272	1,011
Legal status									
	939	415	70	43	171	41	49	352	2,080
Personal	20	15	0	0	2	0	0	7	44
Partnership	5	8	0	0	1	1	0	1	16
Private limited	964	438	70	43	174	42	49	360	2,140
Others	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Main production									
Chicken (Meat)	761	351	69	28	135	37	49	353	1,782
Eggs	197	83	1	15	37	4	0	6	343
Baby chicken	6	4	0	0	2	1	0	1	14

Table 69: Number of poultry firms with the reason for reducing capacity or closing the business during the reference year

Background variables	Reason for reducing capacity/closing the business								Total
	Lack of market	Lack of capital	Poor quality of chicks	Poor quality of feed	Management problems	Lack of workers	Unavailability of technical services	Other	
<i>Size of person engaged</i>									
Below 10	958	432	70	43	173	42	49	360	2,127
10-19	2	4	0	0	1	0	0	0	7
20-49	1	1	0	0	0	0	0	0	2
50-99	1	1	0	0	0	0	0	0	2
100+	2	0	0	0	0	0	0	0	2
<i>Size of poultry raised</i>									
Below 1,000	236	118	2	21	21	6	15	47	465
1,000-4,999	528	231	59	13	94	21	7	262	1,214
5,000-9,999	101	36	0	6	27	1	18	40	229
10,000-49,999	95	52	8	4	32	15	8	12	227
50,000 and above	3	1	1	0	0	0	0	0	5
Total	964	438	70	43	174	42	49	360	2,140
By Characteristics of proprietor / manager of the firm									
<i>Sex</i>									
Male	781	359	64	43	143	26	49	317	1,783
Female	177	71	6	0	30	15	0	42	341
<i>Age groups</i>									
Below 25 yrs	26	0	0	6	2	0	0	4	37
25-34 yrs	137	116	20	5	34	1	11	42	365
35-44 yrs	396	160	9	1	82	26	27	171	873
45-54 yrs	331	134	31	2	40	11	7	112	668
55-64 yrs	45	17	10	29	11	0	5	23	140
65+ yrs	25	2	0	0	3	3	0	8	42
Total	959	430	70	43	173	41	49	359	2,124

Table 70: Number of poultry firms by production capacity during the reference year

Table 76: Number of poultry firms by production capacity during the reference year								
Background variables	Production capacity (in percentage)							Average production capacity
	Not Production yet	< 25%	25%-49%	50%-74%	75%-99%	100%	Total	
Type of production								
Meat production		310	218	2261	9378	9491	21658	88.07
Egg production	1	18	19	168	1073	296	1575	85.62
Chick production		3	3	32	50	63	151	83.91
Total	1	331	240	2461	10501	9850	23384	87.88
By geographic area								
Province								
Koshi		22	75	539	1227	2053	3916	88.20
Madhesh		34	3	221	684	1335	2278	90.14
Bagmati	1	193	28	326	5328	2351	8228	88.05
Gandaki		43	42	340	800	1854	3079	89.86
Lumbini		19	37	429	1732	988	3204	86.46
Karnali			9	241	186	399	835	85.15
Sudurpaschim		20	46	364	544	869	1844	84.10
Total	1	331	240	2461	10501	9850	23384	87.88
By characteristics of the firm								
Registration status								
Yes	1	217	187	1423	6840	6372	15039	88.30
No		114	53	1038	3661	3478	8344	87.13
Legal status								
Personal	1	318	216	2415	10342	9604	22896	87.91
Partnership		4	15	11	71	142	242	89.28
Private limited		9	9	34	86	102	240	84.24
Others				2	2	2	6	86.18
Main production								
Chicken (Meat)		242	214	2,263	9,052	9,391	21,163	88.32
Eggs	1	86	22	181	1,396	394	2,080	83.63
Baby chicken		3	4	17	52	65	141	85.50
Size of person engaged								
Below 10	1	329	234	2,420	10,416	9,745	23,145	87.91
10-19		1	3	12	54	71	141	89.76
20-49		1	3	12	23	21	60	80.75
50-99				16	6	9	31	74.73
100+				2	1	3	6	85.83
Size of poultry raised								
Below 1,000		104	83	441	1,398	1,125	3,151	84.14
1,000-4,999		152	122	1,528	5,660	5,359	12,821	87.72
5,000-9,999		36	18	283	1,900	1,897	4,134	89.69
10,000-49,999	1	35	15	200	1,492	1,361	3,105	89.73
50,000 and above		4	1	9	51	108	172	91.63
Total	1	331	240	2461	10501	9850	23384	87.88

Table 70: Number of poultry firms by production capacity during the reference year

Background variables	Production capacity (in percentage)							Average production capacity
	Not Production yet	< 25%	25%-49%	50%-74%	75%-99%	100%	Total	
By Characteristics of proprietor / manager of the firm								
Sex								
Male	1	279	195	1,888	8,495	7,516	18,375	87.62
Female		43	36	538	1,917	2,229	4,763	89.10
Age groups								
Below 25 yrs			8	44	128	184	364	89.13
25-34 yrs		22	56	490	1,425	1,825	3,818	88.08
35-44 yrs		101	69	1,067	4,854	4,278	10,370	88.60
45-54 yrs		138	62	553	3,129	2,682	6,564	87.62
55-64 yrs	1	21	32	214	770	615	1,653	85.91
65+ yrs		39	2	59	107	162	369	80.18
Total	1	322	231	2,426	10,412	9,745	23,138	87.92

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
थापाथली, काठमाडौं

मुद्रक: मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाडौं